

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ, ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ

Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

**«Επιστήμες της Αγωγής και της Δία Βίου Μάθησης: Εκπαιδευτική Διοίκηση και
Ηγεσία»**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

«Ο/Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ/ΤΡΙΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ/ΟΥΣΩΝ, ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΙΚΩΝ

ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ»

ΙΣΠΙΚΟΥΔΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

Θεσσαλονίκη 2023

Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

**«Επιστήμες της Αγωγής και της Δία Βίου Μάθησης: Εκπαιδευτική Διοίκηση και
Ηγεσία»**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«Ο/Η ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ/ΤΡΙΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΩΝ/ΟΥΣΩΝ, ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΙΚΩΝ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ»**

**“THE SCHOOL PRINCIPAL AND THE INSTITUTIONAL FRAMEWORK OF FUNCTIONING
OF THE ASSOCIATION OF TEACHERS, STUDENTS’ COMMUNITIES AND THE
ASSOCIATION OF PARENTS AND GUARDIANS”**

ΙΣΠΙΚΟΥΔΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

Εξεταστική επιτροπή

Αναστασίου Αδάμος, Επιστημονικός συνεργάτης ΤΕΚΠ/ΠΑΜΑΚ, Επόπτης

Βαλκάνος Ευθύμιος, Καθηγητής ΤΕΚΠ/ΠΑΜΑΚ

Ανδρούτσου Δέσποινα, Επιστημονικός συνεργάτης ΤΕΚΠ/ΠΑΜΑΚ

Ο/η συγγραφέας βεβαιώνει ότι το περιεχόμενο του παρόντος έργου είναι αποτέλεσμα προσωπικής εργασίας και ότι έχει γίνει η κατάλληλη αναφορά στην εργασία τρίτων, όπου κάτι τέτοιο ήταν απαραίτητο, σύμφωνα με τους κανόνες της ακαδημαϊκής δεοντολογίας.

© ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, 2022 Η παρούσα Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (Μ.Δ.Ε.), η οποία εκπονήθηκε στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών: Διοίκηση και Ηγεσία στις Επιστήμες της Εκπαίδευσης και της Διά Βίου Μάθησης και τα λοιπά αποτελέσματα αυτής αποτελούν συνιδιοκτησία του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και του φοιτητή, ο καθένας από τους οποίους έχει το δικαίωμα ανεξάρτητης χρήσης και αναπαραγωγής τους (στο σύνολο ή τμηματικά) για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, σε κάθε περίπτωση αναφέροντας τον τίτλο και το συγγραφέα και το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, όπου εκπονήθηκε η Μ.Δ.Ε. καθώς και τον Επιβλέποντα Καθηγητή και την Επιτροπή Αξιολόγησης.

Ευχαριστίες

Με την ολοκλήρωση των σπουδών μου θα ήθελα να ευχαριστήσω με όλη μου την καρδιά τον καθηγητή και επιβλέποντα κ. Αναστασίου Αδάμο, ο οποίος δέχτηκε με μεγάλη προθυμία να με αναλάβει, ήταν δίπλα μου σε κάθε βήμα της εργασίας, είχε υπομονή και μεγάλη αισιοδοξία, την οποία και μου μετέδωσε, βοηθώντας με κατ' αυτόν τον τρόπο να ολοκληρώσω με επιτυχία τον κύκλο των μεταπτυχιακών μου σπουδών. Ευχαριστώ, επιπλέον, και τους δύο συνεπιβλέποντες καθηγητές, κ.

Βαλκάνο Ευθύμιο και κ. Ανδρούτσου Δέσποινα για την υποστήριξη και την πολύτιμη συνδρομή τους.

Επιπλέον, ευχαριστώ τους γονείς μου που είναι πάντα δίπλα μου, πιστεύουν και στηρίζουν το κάθε νέο μου εγχείρημα. Τέλος, ευχαριστώ τον σύντροφό μου που είναι η πηγή της δύναμής μου.

Περίληψη

Σκοπός της έρευνας είναι η αξιολόγηση του τρόπου δράσης του διευθυντή της σχολικής μονάδας σε ό, τι αφορά τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων. Η βάση αυτής της αναζήτησης είναι η σχέση, η οποία διέπει τον διευθυντή με τη σχολική νομοθεσία που αφορά το παραπάνω τρίπτυχο. Επομένως, μέσα από θεωρητική και εμπειρική προσέγγιση επιχειρείται να εξακριβωθεί ο βαθμός της γνώσης της σχολικής νομοθεσίας από τον διευθυντή, ο βαθμός εφαρμογής της, ο βαθμός που η ίδια είναι δομημένη, ώστε να διευκολύνει την καθημερινότητα και το κατά πόσο παράγοντες, όπως το φύλλο και τα χρόνια υπηρεσίας μπορούν να επηρεάσουν τα παραπάνω.

Η ερευνητική μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε είναι η πρωτογενής ποιοτική έρευνα με το εργαλείο των συνεντεύξεων. Στο δείγμα συμμετείχαν 11 διευθυντές, εκ των οποίων οι 2 είναι άντρες διευθυντές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι 5 είναι άνδρες διευθυντές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και οι 4 είναι γυναίκες διευθύντριες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Οι διευθυντές υποστηρίζουν πως γνωρίζουν τη σχολική νομοθεσία, η οποία διέπει τη λειτουργία του τριπτύχου που εξετάζεται. Φαίνεται να αντιμετωπίζουν αρκετές δυσκολίες καθημερινά, λόγω του όγκου των νόμων, των συνεχόμενων αλλαγών σε αυτούς και πολλές φορές των αντινομιών και των κενών που συναντούν. Επίσης, φαίνεται να εφαρμόζουν επιλεκτικά κομμάτια της σχολικής νομοθεσίας ή, ακόμη, πολλές φορές να μη γνωρίζουν ακριβώς τι ορίζει το νομικό πλαίσιο. Συνήθως αυτή η παράβλεψη φαίνεται να συμβαίνει για εξοικονόμηση χρόνου και άμεση

αποτελεσματικότητα. Το φύλλο και τα χρόνια υπηρεσίας σε κάποιες περιπτώσεις φαίνεται να επηρεάζουν τη σχέση διευθυντή και σχολικής νομοθεσίας.

Λέξεις-κλειδιά: διευθυντής σχολικής μονάδας, σχολική νομοθεσία, σύλλογος γονέων και κηδεμόνων, σύλλογος διδασκόντων, μαθητικές κοινότητες.

Abstract

The purpose of the research is to evaluate the way of action of the principal of the school unit with regard to the functioning of the Teachers' Association, the Students' Communities and the Parents' and Guardians' Association. The basis of this research is the relationship that governs the principal with the school legislation concerning the above triptych. Therefore, through a theoretical and empirical approach, an attempt is made to ascertain the degree of knowledge of school legislation by the principal, the degree of its application, the degree to which it is structured to facilitate everyday life and to what extent factors such as the school record and previous service can affect the above.

The research method used is primary qualitative research with the tool of interviews. The sample consists of 11 principals, 2 of them are male secondary school principals, 5 of them are male primary school principals and 4 of them are female primary school principals.

The principals claim that they are aware of the school legislation that governs the operation of the triptych in question. They seem to face several difficulties every

day, due to the volume of laws, the constant changes in them and a lot of times the contradictions and loopholes they encounter. They seem to be applying selective pieces of school legislation or even in a great deal of cases not to know exactly what the legal framework defines. Usually this oversight seems to occur for both saving time and immediate effectiveness. The gender and years of service in some cases seem to influence the relationship between principal and school legislation.

Keywords: headmaster, school legislation, parents and guardians association, teachers association, student communities.

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες	4
Περίληψη	5
Abstract	6
Κατάλογος Πινάκων	10
Πίνακας Συντομογραφιών	11
Εισαγωγή.....	13
1. Διευθυντής της σχολικής μονάδας	17
1.1. Ο ρόλος του διευθυντή της σχολικής μονάδας	17
1.2. Οι αρμοδιότητες και τα δικαιώματα του διευθυντή της σχολικής μονάδας σύμφωνα με τη νομοθεσία.....	24
2. Ο Σύλλογος Διδασκόντων	28
2.1. Ο ρόλος του Συλλόγου Διδασκόντων στη σχολική μονάδα	28
2.2. Οι αρμοδιότητες και τα δικαιώματα του Συλλόγου Διδασκόντων σύμφωνα με τη νομοθεσία	32
(Υπουργική Απόφαση Αριθ. Φ.353.1/324/105657/Δ1/2002 ΦΕΚ 1340/16-10-2002)	32
3. Οι μαθητικές κοινότητες	36
3.1. Ο ρόλος των μαθητικών κοινοτήτων στη σχολική μονάδα	36
3.2. Οι αρμοδιότητες και τα δικαιώματα των μαθητικών κοινοτήτων σύμφωνα με τη νομοθεσία	39
4. Ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων	41
4.1. Ο ρόλος του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων στη σχολική μονάδα	41
4.2. Οι αρμοδιότητες και τα δικαιώματα του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων σύμφωνα με τη νομοθεσία.....	46
5. Η σχέση του διευθυντή με το τρίπτυχο: σύλλογος διδασκόντων, μαθητικές κοινότητες και σύλλογος γονέων και κηδεμόνων.....	50
5.1. Ο διευθυντής και ο σύλλογος διδασκόντων.....	50
5.2. Ο διευθυντής και οι μαθητικές κοινότητες	53
5.3. Ο διευθυντής και ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων	55
6. Επισκόπηση συναφών ερευνών στη βιβλιογραφία	58
7. Μεθοδολογία της Έρευνας	60
7.1. Επιλογή μεθόδου	60
7.2. Οδηγός συνέντευξης.....	63
7.3. Δείγμα	69
7.4. Περιορισμοί της έρευνας.....	69

8. Παρουσίαση αποτελεσμάτων	72
9. Συζήτηση – Συμπεράσματα – Προτάσεις.....	81
9.1. Σύγκριση και ερμηνεία πορισμάτων.....	81
9.2. Συμπερασματικές παρατηρήσεις.....	84
9.3. Προτάσεις για μελλοντικούς ερευνητές	93
Βιβλιογραφία	94
Παράρτημα.....	108
Παράρτημα 1. Ερωτήσεις συνέντευξης	108
Παράρτημα 1.2. Νομοθεσία	110
(Υπουργική Απόφαση Αριθ. Φ.353.1/324/105657/Δ1/2002 ΦΕΚ 1340/16-10-2002) ..	114
Άρθρο 37	114
Παράρτημα 1.3. Αυτούσια συνέντευξη	151

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 7. Οδηγός συνέντευξης.....	74
Πίνακας 8.1 Προσωπικά χαρακτηριστικά του δείγματος.....	110
Πίνακας 8.2 Εφαρμογή της σχολικής νομοθεσίας που διέπει τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων.....	113
Πίνακας 8.3 Το χρονικό διάστημα ενημέρωσης του Συλλόγου Διδασκόντων για την πραγματοποίηση συνεδρίασης, από τον διευθυντή.....	115
Πίνακας 8.4 Ο τρόπος ενημέρωσης του Συλλόγου Διδασκόντων για την πραγματοποίηση συνεδρίασης, από τον διευθυντή.....	119

Πίνακας Συντομογραφιών

Α.Σ.Γ.Μ.Ε. Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων Μαθητών Ελλάδας

Άρθ. Άρθρο

Δ1 Πρώτος συμμετέχων στην έρευνα, διευθυντής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Δ2 Δεύτερος συμμετέχων στην έρευνα, διευθυντής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

κ.ά. και άλλα

κ.λπ. και λοιπά

Ν. Νόμος

όπ. αναφ. όπως αναφέρεται

π.χ. παραδείγματος χάρη

Π1 Πρώτος συμμετέχων στην έρευνα, διευθύντρια πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

Π2 Δεύτερος συμμετέχων στην έρευνα, διευθυντής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

Π3 Τρίτος συμμετέχων στην έρευνα, διευθυντής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

Π4 Τέταρτος συμμετέχων στην έρευνα, διευθύντρια πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

Π5 Πέμπτος συμμετέχων στην έρευνα, διευθυντής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

Π6 Έκτος συμμετέχων στην έρευνα, διευθύντρια πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

Π7 Έβδομος συμμετέχων στην έρευνα, διευθυντής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

Π8 Όγδος συμμετέχων στην έρευνα, διευθυντής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

Π9 Ένατος συμμετέχων στην έρευνα, διευθυντής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης

σ. σελίδα

Σ.Δ. Σύλλογος Διδασκόντων

Υ.Α. Υπουργική Απόφαση

ΦΕΚ Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως

Εισαγωγή

Ο διευθυντής, ως συντονιστής της σχολικής ζωής, αποτελεί τον πυρήνα της ηγεσίας στο σχολείο και από την αποδοτικότητά του, στη θέση αυτή, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό η εύρυθμη λειτουργία της σχολικής μονάδας, αλλά και η διαμόρφωση σχολικού κλίματος που ενισχύει το κίνητρο για μάθηση των μαθητών και καθιστά ποιοτικό το αποτέλεσμα της μάθησής τους. Και οι τρεις βαθμίδες εκπαίδευσης έχουν ως κύριο στόχο την ολόπλευρη, αρμονική και ισόρροπη πνευματική και σωματική ανάπτυξη των μαθητών (Μπουζούκα, 2018).

Το έργο του διευθυντή είναι πολύπλευρο και πολύπλοκο. Παρόλο που βρίσκεται χαμηλά στη βαθμίδα της διοικητικής ιεραρχίας, είναι ο συνδεδετικός κρίκος ανάμεσα στα ανώτερα εκπαιδευτικά στελέχη και τους εκπαιδευτικούς του σχολείου. Παράλληλα, πέραν του οργανωτικού και ηγετικού του ρόλου οφείλει να παρέχει παιδαγωγική καθοδήγηση τόσο στο προσωπικό όσο και στους μαθητές και τους γονείς, δηλαδή στους άμεσα και έμμεσα εμπλεκόμενους στην εκπαιδευτική διαδικασία. Συμπερασματικά, ο ρόλος του διευθυντή είναι διττός με διοικητικό και επιστημονικό - παιδαγωγικό χαρακτήρα. Αποτελεί επομένως, τον πολυτιμότερο κρίκο της διοικητικής ιεραρχίας (Πρίντζας, 2005: 240). Σαφώς, ο κάθε επιμέρους ρόλος έχει ειδικό βάρος.

Επιπλέον, μείζονος σημασίας ζήτημα για την επίτευξη των στόχων της εκπαιδευτικής διαδικασίας αποτελεί η εκ μέρους των ιθυνόντων άρτια γνώση και ίσως κατά γράμμα εφαρμογή της εκάστοτε σχετικής νομοθεσίας. Δεν πρόκειται για τυπολατρικού τύπου εμμονή στα κρατικά νομοθετήματα. Απλώς, κρίνεται ότι η σύμπτωση με την κρατική μέριμνα, όπως εκφράζεται μέσω της εκπαιδευτικής

νομοθεσίας, θα έχει ως αποτέλεσμα την καλύτερη λειτουργία του συστήματος. Άλλωστε, το εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας στηρίζεται σε νόμους - πλαίσια και νομοθετικές διατάξεις. Κρίνεται, επομένως, ότι η σύμπνοια με την κρατική μέριμνα, όπως εκφράζεται μέσω της εκπαιδευτικής νομοθεσίας, θα αποδώσει τα μέγιστα, επειδή η λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος στην Ελλάδα, στο επίπεδο της σχολικής εκπαίδευσης τουλάχιστον, διέπεται έως και σε λεπτομέρειες από νόμους και λοιπά θεσμικά κείμενα (Σπακούρη, 2008). Ωστόσο, ας μη παραβλέπουμε ότι και αυτό το θεσμικό πλαίσιο είναι ρευστό, αλλάζει συνεχώς, με αποτέλεσμα να ανακύπτουν δυσχέρειες στην ομαλή λειτουργία των σχολικών μονάδων, εάν οι διευθυντές δεν φροντίζουν να επικαιροποιούν τη γνώση τους αυτή.

Σκοπός της έρευνας είναι η αξιολόγηση του τρόπου δράσης των διευθυντών σε ό,τι αφορά τη λειτουργία ενός σχολικού ιδρύματος. Επίκεντρο της έρευνας είναι οι τρεις βασικοί άξονες:

- Ο σύλλογος διδασκόντων/διδασκουσών
- Οι μαθητικές κοινότητες
- Ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων

Αναφορικά με τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες που ισχύουν για τους διευθυντές σε σχέση με το τρίπτυχο που εξετάζει η συγκεκριμένη εργασία, επισημαίνονται τα ακόλουθα. Ο διευθυντής της σχολικής μονάδας καθοδηγεί και βοηθάει τους εκπαιδευτικούς, συντονίζοντας το έργο τους. Φροντίζει ώστε να επικρατεί συνεργατικό κλίμα, ενθαρρύνει τους εκπαιδευτικούς και εμπνέει με τη στάση του. Οφείλει, συνεπώς, να αποτελεί παράδειγμα για τους συναδέλφους του. Τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες του διευθυντή σε σχέση με τον Σύλλογο Διδασκόντων είναι συγκεκριμένα και οριοθετημένα σύμφωνα με τη σχετική

νομοθεσία. Ειδικότερα, ο διευθυντής της σχολικής μονάδας προΐσταται των εκπαιδευτικών, προεδρεύει στις συνεδριάσεις του Συλλόγου και εισηγείται τα θέματα. Παράλληλα, ενημερώνει τους εκπαιδευτικούς για το έργο της σχολικής επιτροπής, την εκπαιδευτική νομοθεσία, τις πιθανές αλλαγές στο ωρολόγιο πρόγραμμα, την πρόοδο των ίδιων και απευθύνει συστάσεις με πνεύμα συναδελφικής αλληλεγγύης, όταν κρίνεται απαραίτητο. Επίσης, ενημερώνεται από τους εκπαιδευτικούς για λόγους απουσίας του διδακτικού προσωπικού και ενεργεί σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, όταν συντρέχει λόγος. Προβλέπεται στενή συνεργασία μεταξύ διευθυντή και εκπαιδευτικών και για αυτόν τον λόγο ο πρώτος είναι αρμόδιος για την αξιολόγηση των δεύτερων, όπως η νομοθεσία ορίζει (Αριθμ. Φ.353.1./324/105657/Δ1/08-10-2002, Υ.Α. ΦΕΚ 1340 Β' 16-10-2002 άρθρα 27 και 29).

Με τον Ν. 4823/2021 ενισχύεται η θέση του διευθυντή έναντι του Συλλόγου Διδασκόντων. Ως εκ τούτου, θα έχει ενδιαφέρον να διαφανεί κατά πόσο οι διευθυντές που θα συμμετάσχουν στην έρευνα γνωρίζουν τις αλλαγές αυτές.

Τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες του διευθυντή σε σχέση με τους μαθητές έχουν να κάνουν κυρίως με τη διενέργεια εγγραφών και ανανεώσεών τους, μεταγραφών, με τη συγκρότηση τμημάτων κάθε τάξης, καθώς και με την έκδοση των τίτλων σπουδών, σε συνεργασία με τους υπεύθυνους πάντα καθηγητές. Ως προς τον παιδαγωγικό ρόλο του διευθυντή έναντι των μαθητών αναφέρεται η συνεργασία του με τις μαθητικές κοινότητες και η δημιουργία συνθηκών φιλικού παιδαγωγικού κλίματος μεταξύ μαθητών και διδασκόντων, με στόχο την οργάνωση μίας ομαλής σχολικής ζωής (Αριθμ. Φ.353.1./324/105657/Δ1/08-10-2002, Υ.Α. ΦΕΚ 1340 Β' 16-10-2002-άρθρο 31).

Τέλος, η σχέση του διευθυντή με τους γονείς και κηδεμόνες των μαθητών των σχολικών μονάδων συμπληρώνει το τρίπτυχο που θα απασχολήσει τη συγκεκριμένη εργασία. Ειδικότερα, ο διευθυντής συνεργάζεται με τους γονείς για την από κοινού επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων. Λαμβάνει μέρος στις συνεδριάσεις του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων, όταν ο ίδιος το θεωρεί απαραίτητο ή όταν προσκαλείται, ενώ, επιπλέον, καλεί τους γονείς και κηδεμόνες για ενημέρωση. Επιδιώκεται η συνεργασία των δύο, με σκοπό την επίτευξη ενός δημοκρατικού και ανοιχτού σχολείου στην κοινωνία (Αριθμ. Φ.353.1./324/105657/Δ1/08-10-2002, Υ.Α. ΦΕΚ 1340 Β΄16-10-2002-άρθρο 28).

Συμπερασματικά, μέσα από τη συγκεκριμένη εργασία θα μελετηθεί η σχέση που διέπει τον διευθυντή αναφορικά με τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων, τις μαθητικές κοινότητες και τη λειτουργία του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων. Επιλέγονται τα τρία αυτά θεσμικά όργανα, διότι η ποιότητα του σχολικού κλίματος, που αποτελεί καθοριστικό παράγοντα της εύρυθμης λειτουργίας της σχολικής μονάδας, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την αποδοτική λειτουργία των οργάνων αυτών.

1. διευθυντής της σχολικής μονάδας

1.1. Ο ρόλος του διευθυντή της σχολικής μονάδας

Με τον όρο «Διευθυντής», η σκέψη πολλών οδηγείται αυτόματα σε έναν καθαρά διοικητικού τύπου ρόλο και σε αρμοδιότητες πιο τυπικές που σχετίζονται με την οργάνωση και τον προγραμματισμό μιας σχολικής μονάδας, δεδομένο που ισχύει μέχρι και την πρώτη δεκαετία του 21^{ου} αιώνα (Κουλουμπαρίτση κ.ά., 2010). Αυτή είναι η πρώτη ανάγνωση και αυτή θα αναλυθεί αρχικά. Στη συνέχεια, θα παρουσιαστούν όλοι οι ρόλοι που καλείται να φέρει εις πέρας ένας διευθυντής, καθώς είναι πολλαπλοί και αρκετά διαφορετικοί, αλλά όλοι εξίσου σημαντικοί για την ορθή λειτουργία μιας σχολικής δομής.

Ο διευθυντής είναι μονομελές όργανο και η θητεία του ισχύει για 4 χρόνια. Έργο του είναι η οργάνωση, ο συντονισμός, η διοίκηση, η αναμόρφωση και η αναβάθμιση της σχολικής μονάδας (Κιρκιγιάννη, 2011: 96 ·Στραβάκου, 2003: 17). Ο διευθυντής συντονίζει όλη τη σχολική ζωή, συνεργάζεται και καθοδηγεί το διδακτικό προσωπικό, έχει γνώση για την πορεία των μαθητών, ενημερώνει τους γονείς και διαμορφώνει μια καλή σχέση με την τοπική κοινότητα. Κατά συνέπεια, ως άμεσα υπεύθυνος για τη λειτουργία της εκπαιδευτικής μονάδας, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο: α) στην επικοινωνία με όλα τα εμπλεκόμενα στην εκπαιδευτική διαδικασία μέρη (μαθητές, εκπαιδευτικοί, γονείς), β) στη δημιουργία αποτελεσματικού οργανωτικού κλίματος, γ) στην παρακίνηση του ανθρώπινου δυναμικού για μεγαλύτερη απόδοση και βελτίωση, δ) στην εφαρμογή των καινοτομιών (εκπαιδευτική – παιδαγωγική καινοτομία, διοικητική – οργανωτική

καινοτομία και καινοτομία στο σχολικό κλίμα και στις ανθρώπινες σχέσεις)

(Γιαννακάκη, 2005:245-246).

Πιο συγκεκριμένα, ο διευθυντής του ελληνικού σχολείου ασχολείται με θέματα που αφορούν την κατανόηση και τον χειρισμό διοικητικών φαινομένων και τη διεκπεραίωση υπηρεσιακών και διοικητικών υποθέσεων. Προσπαθεί να βελτιώσει τις διαδικασίες, καθοδηγούμενος από εξωτερικούς παράγοντες, όπως το Υπουργείο Παιδείας, και διατηρεί αυτές τις αλλαγές. Επιπλέον, είναι υπεύθυνος για την τήρηση των νόμων και των εγκυκλίων και την εφαρμογή των αποφάσεων του συλλόγου διδασκόντων. Ο διευθυντής της σχολικής μονάδας οφείλει να εξασφαλίσει τις προϋποθέσεις για την επίτευξή τους για ένα σχολείο δημοκρατικό και ανοιχτό στην κοινωνία (ΦΕΚ 1340/Β/16-10-2002).

Εν κατακλείδι, αυτός είναι ο «επίσημος» ρόλος του, καθώς αυτός σχετίζεται με τη λογοδοσία, τη λήψη αποφάσεων σχετικά με το έμψυχο και άψυχο υλικό μιας σχολικής μονάδας, συντονίζοντας και επιβλέποντας όλες τις λειτουργίες, με επιπλέον κόστος ο διευθυντής του σχολείου να στερείται των καθηκόντων διδασκαλίας του, προκειμένου να εκτελέσει τα ηγετικά του καθήκοντα. Παράλληλα, ανέκαθεν αναλάμβανε διάφορους ρόλους, πολιτικούς, διοικητικούς και εκπαιδευτικούς. Επομένως, η αποτελεσματικότητά του επιτυγχάνεται με την εύρεση της σωστής ισορροπίας μεταξύ αυτών των ρόλων (Hallinger, 2005). Εμβαθύνοντας στους ρόλους του διευθυντή, σημαντική θέση έχει και η διαδικασία της αξιολόγησης. Ο διευθυντής είναι υπεύθυνος αρχικά, για την καταγραφή των στοιχείων του χώρου του σχολείου, παρατηρώντας τις πιθανές ελλείψεις και φθορές που το κάνουν να αποκλίνει από τα ελληνικά πρότυπα. Είναι μια διαδικασία κατά την οποία ο διευθυντής παίρνει τον ρόλο του αξιολογητή, με σκοπό την

ενημέρωση της πολιτείας για την κατάσταση της σχολικής μονάδας και πολλές φορές και την αναζήτηση λύσης των όποιων προβλημάτων παρατηρούνται (ΦΕΚ Α'167/30.09.1985 Ν. 1566/1985).

Παράλληλα, ο διευθυντής, βάση νόμου, οφείλει να αξιολογεί και τους εκπαιδευτικούς ως προς την αποδοτικότητα και την ποιότητα του έργου τους. Αυτό δεν έχει εφαρμοστεί μέχρι και σήμερα, έπειτα από θύελλα αντιδράσεων και έντονων αντιπαραθέσεων (Ταρατόρη-Τσαλκατίδου, 2013: 49). Παρόλα αυτά, έμμεσα αυτή η αξιολόγηση, μπορεί να ισχυριστεί κάποιος, ότι πραγματοποιείται επιβλέποντας και προσανατολίζοντας το προσωπικό προς την επίτευξη των στόχων της σχολικής μονάδας. Ο διευθυντής, έχοντας υπεύθυνο ρόλο, οφείλει να ηγείται της ομάδας του και να ενεργεί βάσει των προσδοκιών τους. Είναι υπεύθυνος για την ομαλή λειτουργία του σχολείου, τον συντονισμό της σχολικής ζωής, την τήρηση και την εφαρμογή των αποφάσεων και των νόμων που κατοχυρώνονται από το συμβούλιο (Παπαδόπουλος, 1996).

Η συνεργασία είναι ένα ακόμη κομμάτι του πολυσύνθετου ρόλου του διευθυντή. Το διδακτικό προσωπικό, οι γονείς, οι μαθητές, ο προϊστάμενος και ο διευθυντής εκπαίδευσης, καθώς επίσης και η τοπική κοινωνία είναι οι μονάδες που ο διευθυντής καλείται και οφείλει να συνεργαστεί, με σκοπό πάντα την εύρυθμη λειτουργία της σχολικής μονάδας (Miller&Miller 2001).

Ο διευθυντής συνεργάζεται με τον Σύλλογο Διδασκόντων, τόσο κατά τη διάρκεια των συνελεύσεων όσο και με τον κάθε εκπαιδευτικό ξεχωριστά. Στη συνέλευση, όλοι μαζί καλούνται μέσω του διαλόγου να βρουν λύση στα καθημερινά προβλήματα που προκύπτουν στη σχολική ζωή. Ο διευθυντής οφείλει να ακούει, να δίνει την ευκαιρία σε όλους να εκφράσουν τη γνώμη τους και, γενικότερα, πέρα

από συνεργατικά, να λειτουργεί δημοκρατικά. Οι αποφάσεις των συνελεύσεων θα πρέπει να προκύπτουν έπειτα από τον συντονισμό του διευθυντή και τη σύμφωνη γνώμη όλων. Παράλληλα, ο διευθυντής πρέπει να επιδιώκει την κατ' ιδίαν επαφή και επικοινωνία με όλο το διδακτικό προσωπικό, να ακούει τα προβλήματα και τις όποιες δυσκολίες μπορεί να αντιμετωπίζουν στον εργασιακό χώρο και να αναζητά τη λύση. Οι καλές διαπροσωπικές σχέσεις αποτελούν ένα πολύ σημαντικό στοιχείο της σωστής διεύθυνσης (Bottery, 1992: 175). Επιπλέον, μια άλλη έκφανση της συνεργασίας του διευθυντή με τους εκπαιδευτικούς είναι μέσω της ενημέρωσης των δευτέρων από τον πρώτο σχετικά με τους νόμους της εκπαίδευσης, τις εγκυκλίους και διάφορες αποφάσεις που αφορούν τη λειτουργία της σχολικής μονάδας και την εφαρμογή των εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Επίσης, ο διευθυντής και οι εκπαιδευτικοί συνεργάζονται για την καθαριότητα και την αισθητική των αιθουσών διδασκαλίας και γενικότερα του σχολικού χώρου. Τέλος, στα πλαίσια της συνεργασίας τους εντάσσεται και η σύνταξη του ωρολογίου προγράμματος, με σκοπό την ομαλή λειτουργία της σχολικής μονάδας (ΦΕΚ Α'167/30.09.1985 Ν. 1566/1985).

Ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων είναι άλλη μία μονάδα, με την οποία ο διευθυντής συνεργάζεται στενά. Μέσω των συνελεύσεων που συγκαλούνται, ο διευθυντής ενημερώνει για τις ενέργειες του σχολείου, συζητάει και παρουσιάζει τα προβλήματα, προτρέποντας τον σύλλογο για την ενεργό του συμμετοχή στη σχολική ζωή (Κιρκιγιάννη, 2011: 103). Και μεμονωμένα όμως, ο διευθυντής είναι στη διάθεση των γονέων για την ενημέρωσή τους, ενώ πολλές φορές παίρνει τον ρόλο του ακροατή, συζητώντας με τους γονείς τις όποιες ανησυχίες τους (Σαΐτης, 2008).

Ο Σχολικός Σύμβουλος και ο Διευθυντής Εκπαίδευσης αποτελούν επίσης σημαντικούς συνεργάτες του διευθυντή στη διεκπεραίωση του έργου του. Ο διευθυντής, μέσα από συσκέψεις με τους προαναφερόμενους, συζητάει για τα προβλήματα και τις πιθανές λύσεις αυτών, ενώ επιπλέον ενημερώνει για πιθανές αλλαγές που έχουν συμβεί. Επιπρόσθετα, ο διευθυντής συνεργάζεται με τους Σχολικούς Συμβούλους, με σκοπό να βοηθήσουν τους νεοεισελθόντες εκπαιδευτικούς να προσαρμοστούν στο νέο περιβάλλον και να φέρουν εις πέρας με επιτυχία το διδακτικό τους έργο. Επίσης, παρακινούν τους πιο παλιούς εκπαιδευτικούς των σχολικών μονάδων να συμμετέχουν σε διάφορα επιμορφωτικά προγράμματα, ώστε να ενημερωθούν και να επιμορφωθούν σχετικά με τις καινοτομίες στον χώρο εκπαίδευσης (Σαϊτής, 2008: 96).

Ο διευθυντής συνεργάζεται και με τους μαθητές, όπως σε περιπτώσεις όπου ο διευθυντής πραγματοποιεί συσκέψεις με τις μαθητικές κοινότητες και οργανώνουν τη σχολική ζωή από κοινού, μέσα σε κλίμα υπευθυνότητας, κατανόησης και αμοιβαίου σεβασμού (Σαϊτής, 2008: 96).

Τέλος, κάθε σχολική μονάδα είναι στενά συνδεδεμένη με την τοπική κοινότητα, καθώς είναι ενταγμένη στην καθημερινότητά της. Συνεπώς, ο διευθυντής οφείλει να κάνει ενέργειες, με στόχο τη στενή συνεργασία με διάφορους τοπικούς συλλόγους και φορείς, ώστε αναπτυχθούν θετικές σχέσεις και να συμβάλουν μέσω κοινών δράσεων στην ανάπτυξη/αναβάθμιση της σχολικής μονάδας, αλλά και της περιοχής τους (Σαϊτής, 2008:97-98).

Έγινε αντιληπτό πως οι ρόλοι που αναλαμβάνει ένας διευθυντής σχολικής μονάδας είναι σύνθετοι. Για να καταφέρει να τους φέρει εις πέρας, μέσα σε μια κοινωνία, η οποία συνεχώς μεταβάλλεται, απαιτούνται συγκεκριμένα

χαρακτηριστικά της προσωπικότητας. Τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας ενός ατόμου είναι ουσιαστικά σταθερά στοιχεία της σκέψης, του συναισθήματος και της συμπεριφοράς (Gleitman et al., 2011). Συνεπώς, αναφορικά με τον τομέα της διοικητικής επιστήμης, η πλειοψηφία των μελετητών καταλήγει σε συμφωνία σχετικά με το ποια στοιχεία της προσωπικότητας θεωρούνται απαραίτητα για κάθε στέλεχος με θέση ευθύνης (Gleitman et al., 2011· Μπακάλμπαση & Φωκάς, 2014· Argyropoulou, 2012· Συμεωνίδης, 2016), ενώ ταυτόχρονα επισημαίνεται σε κάθε περίπτωση ότι η ύπαρξη έμφυτων διευθυντικών δεξιοτήτων δε διαδραματίζει τον βασικότερο ρόλο σε σχέση με την προσαρμοστική διάθεση των κερτημένων ικανοτήτων στην εκάστοτε περίπτωση (Κανελλόπουλος, 1990).

Ο διευθυντής, επομένως, είναι βασικό και κάπως αυτονόητο ότι θα πρέπει να διακρίνεται από εξωστρέφεια και να κατέχει τις βασικές επικοινωνιακές δεξιότητες, χαρακτηριστικά τα οποία συνάδουν με ικανότητες της συναισθηματικής νοημοσύνης (Μπακάλμπαση & Φωκάς, 2014). Επιπρόσθετα, θα πρέπει να διακατέχεται από αντικειμενικότητα, ευθύτητα ως προς τις κρίσεις του, τόσο με το διδακτικό προσωπικό όσο και με τη μαθητική κοινότητα (Σαϊτής, 2008β· Stravakou & Lozgka, 2018). Η ηθική και η ευσυνειδησία θα συμβάλουν στη δημιουργία θετικού κλίματος, ενώ, λειτουργώντας ως πρότυπο και έχοντας ζήλο και έντονη διάθεση για δουλειά, θα καταφέρει να εμπνεύσει τους συναδέλφους του. Με αυτόν τον τρόπο καθορίζει την αποστολή, τις αξίες και το όραμα του σχολείου, διαμορφώνει τους επιδιωκόμενους στόχους και αναλαμβάνει τον καθορισμό των δράσεων για την επίτευξή τους (Lunenburg & Lunenburg, 2013). Παράλληλα, ασκώντας μεγάλη επιρροή στους υφισταμένους του, κερδίζει εύκολα την εμπιστοσύνη τους (Argyropoulou, 2012· Stravakou & Lozgka, 2018).

Ο ρόλος του διευθυντή φαίνεται σύνθετος και αρκετά απαιτητικός. Η εμπειρία σίγουρα μπορεί να βοηθήσει στην καλύτερη κατανόηση και στην αποφυγή αντιμετώπισης των ίδιων προβλημάτων. Όμως, η ασταμάτητη επιμόρφωση και αναζήτηση των καλύτερων και αποτελεσματικότερων πρακτικών είναι σίγουρα ένας πιο άμεσος σύμβουλος και βοηθός στον δρόμο προς την επιτυχία. Ο διευθυντής, επομένως, ως επικεφαλής της σχολικής μονάδας, οφείλει να θέτει προτεραιότητες, σαφείς στόχους, να αξιοποιεί όλα τα μέσα που του προσφέρονται, να εξαντλεί τα προσωπικά του χαρακτηριστικά και να συνεργάζεται τόσο εντός όσο και εκτός του σχολικού περιβάλλοντος (Σαΐτης, 2008).

1.2. Οι αρμοδιότητες και τα δικαιώματα του διευθυντή της σχολικής μονάδας σύμφωνα με τη νομοθεσία

Παρακάτω παρατίθενται όλες οι προβλεπόμενες στον νόμο αρμοδιότητες και τα δικαιώματα ενός διευθυντή σχολικής μονάδας. Σκοπίμως παραλείπεται το άρθρο 30, το οποίο δε θα απασχολήσει τη συγκεκριμένη εργασία.

(Άρθ. 11 περίπτ. Δ Ν. 1566/85)

Άρθρο 29

Καθήκοντα και αρμοδιότητες των Διευθυντών σε σχέση με τον Σύλλογο των Διδασκόντων

Ο Διευθυντής της σχολικής μονάδας:

Προσκαλεί τα μέλη του Συλλόγου στις συνεδριάσεις, στις οποίες και προεδρεύει. Καταρτίζει την ημερήσια διάταξη και εισηγείται ο ίδιος ή αναθέτει την εισήγηση θεμάτων σε άλλων εκπαιδευτικό.

Σε συνεδρίαση του Συλλόγου των Διδασκόντων εισηγείται την κατανομή των πρόσθετων εξωδιδασκτικών εργασιών. Αξιοποιεί δημιουργικά τις δυνατότητες όλου του προσωπικού μέσα στο πλαίσιο των διακριτών ρόλων και αρμοδιοτήτων του.

Σε συνεργασία με τους διδάσκοντες έχει την ευθύνη της σύνταξης του ωρολογίου προγράμματος του σχολείου με γνώμονα την αποδοτική λειτουργία του.

Ενημερώνει τον Σύλλογο των Διδασκόντων για το έργο της σχολικής επιτροπής.

Μεριμνά μαζί με τον Σύλλογο των Διδασκόντων για τη συντήρηση και λειτουργία των σχολικών εγκαταστάσεων καθώς και την προμήθεια των απαραίτητων εποπτικών μέσων διδασκαλίας.

Είναι υπεύθυνος, μαζί με τους εκπαιδευτικούς, για την καθαριότητα και αισθητική των χώρων του διδακτηρίου, καθώς και για την προστασία της υγείας και ασφάλειας των μαθητών.

Ενημερώνει το Σύλλογο των Διδασκόντων για την εκπαιδευτική νομοθεσία, τις εγκυκλίους και τις αποφάσεις που αφορούν τη λειτουργία του σχολείου και την εφαρμογή των προγραμμάτων εκπαίδευσης.

Συμβάλλει στη δημιουργία κλίματος δημοκρατικής συμπεριφοράς των διδασκόντων και των μαθητών και είναι υπεύθυνος, σε συνεργασία με τους διδάσκοντες, για την τήρηση της πειθαρχίας.

Φροντίζει να καλύπτονται οι διδακτικές ώρες σε περίπτωση απουσίας εκπαιδευτικών, τροποποιώντας το ημερήσιο πρόγραμμα διδασκαλίας ή αναθέτοντας την κάλυψη του κενού σε διαθέσιμο εκπαιδευτικό.

Είναι υπεύθυνος για τη διανομή των διδακτικών βιβλίων, σε συνεργασία με τον Υποδιευθυντή του σχολείου και τον ορισθέντα εκπαιδευτικό.

Σε συνεργασία με τους διδάσκοντες καταρτίζει το πρόγραμμα ενημέρωσης των γονέων.

Συνεργάζεται με τους διδάσκοντες για τον ορισμό των θεμάτων των εξετάσεων, ορίζει τους επιτηρητές και είναι υπεύθυνος για την τήρηση των σχετικών με τις εξετάσεις διατάξεων.

Παρέχει στους διδάσκοντες συγκεκριμένες οδηγίες, για να ανταποκρίνονται στα καθήκοντά τους, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Απευθύνει στους διδάσκοντες, όταν είναι απαραίτητο, συστάσεις με πνεύμα συναδελφικής αλληλεγγύης. Εάν όμως κάποιοι δεν ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις και τα καθήκοντά τους και οι προσπάθειές του μένουν χωρίς

αποτέλεσμα, ενημερώνει σχετικά τον Σύλλογο των Διδασκόντων, το διοικητικό του Προϊστάμενο και τον αρμόδιο Σχολικό Σύμβουλο. Εφ' όσον, παρόλα αυτά, δεν υπάρξει αποτέλεσμα, αναφέρεται γραπτά στο Διευθυντή Εκπαίδευσης.

Ενημερώνεται για τους λόγους απουσίας του διδακτικού προσωπικού από το σχολείο και από τις συνεδριάσεις του Συλλόγου των Διδασκόντων και ενεργεί σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, όταν συντρέχει λόγος.

Είναι υπεύθυνος για την κάλυψη του υποχρεωτικού ωραρίου εβδομαδιαίας διδασκαλίας από όλους τους εκπαιδευτικούς. Σε περίπτωση αντικειμενικής αδυναμίας για τη συμπλήρωση αυτή, ενημερώνει άμεσα τον Προϊστάμενο Γραφείου ή τον Διευθυντή Εκπαίδευσης.

Άρθρο 31

Καθήκοντα και αρμοδιότητες των Διευθυντών των σχολείων σε σχέση με τους μαθητές

Ο Διευθυντής της σχολικής μονάδας:

Συγκροτεί τον αριθμό των τμημάτων κάθε τάξης, όπως η νομοθεσία προβλέπει, και κατανέμει τους μαθητές στα τμήματα, με βάση τη νομοθεσία και σύμφωνα με τις αρχές της παιδαγωγικής, χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς.

Υπογράφει τους τίτλους σπουδών ως υπεύθυνος και συνυπογράφουν οι συνυπεύθυνοι, ο εκπαιδευτικός που συνέταξε τον τίτλο και οι διδάσκοντες, εφόσον απαιτείται.

Συνεργάζεται με τις μαθητικές κοινότητες για την οργάνωση της σχολικής ζωής, μέσα σε κλίμα κατανόησης και υπευθυνότητας.

Εφαρμόζει τις ισχύουσες διατάξεις για την υποχρεωτική φοίτηση των μαθητών στο σχολείο.

Συντελεί στη διαμόρφωση συνθηκών φιλικού παιδαγωγικού κλίματος μεταξύ μαθητών και διδασκόντων.

Διενεργεί και ανανεώνει τις εγγραφές των μαθητών από τάξη σε τάξη.

Εφαρμόζει τις διαδικασίες που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις για την εγγραφή μαθητών αδήλων στα μητρώα ή δημοτολόγια.

Εγκρίνει τις μεταγραφές των μαθητών, όπως προβλέπεται και έχει την ευθύνη για τη φύλαξη των στοιχείων εγγραφής στο αρχείο του σχολείου.

Άρθρο 32

Καθήκοντα και αρμοδιότητες των Διευθυντών σε σχέση με τα όργανα λαϊκής συμμετοχής και τους άλλους συντελεστές εκπαίδευσης

Ο Διευθυντής της σχολικής μονάδας:

Καλεί τους γονείς και κηδεμόνες των μαθητών για ενημέρωση και συμμετέχει στις συνεδριάσεις τους, όταν προσκαλείται και το θεωρεί αναγκαίο.

2. Ο Σύλλογος Διδασκόντων

2.1. Ο ρόλος του Συλλόγου Διδασκόντων στη σχολική μονάδα

Ο Σύλλογος Διδασκόντων αποτελεί ένα ιδιαίτερης σημασίας θεσμοθετημένο διοικητικό, συλλογικό όργανο στη διοίκηση της σχολικής μονάδας. Ως συλλογικό όργανο, από λειτουργικής πλευράς, αλληλοεπηρεάζεται, επικοινωνεί και λειτουργεί με συλλογική συνείδηση για την επίτευξη κάποιου στόχου. Διαφορετικά, το σύνολο αυτό (άνω των 3 ανθρώπων) θα αποτελούσε ένα απλό άθροισμα ατόμων (Μπουραντάς, 1992, Ξυροτύρη - Κουφίδου, 1992). Αυτό επιβεβαιώνεται από πολλές έρευνες, καθώς σε μία ισχυρή ομάδα «τα μέλη της έχουν στενή σχέση μεταξύ τους, επενδύουν σημαντική ενέργεια και ωφελούνται από τη συμμετοχή τους σε αυτήν με διάφορους τρόπους» (Douglas, 1997: 43). Επομένως, το σύνολο των εκπαιδευτικών (μόνιμοι, αναπληρωτές, ωρομίσθιοι) αποτελεί τον Σύλλογο Διδασκόντων. Πρόεδρος είναι ο διευθυντής της σχολικής μονάδας, ο οποίος και συγκαλεί τις συνελεύσεις. Συνεδριάζουν σε τακτά χρονικά διαστήματα, εκτός και αν κριθεί σκόπιμη η έκτακτη σύνθεση και λειτουργία του ύστερα από εισήγηση του προέδρου ή εφόσον το 1/3 των μελών το ζητήσει εγγράφως για συγκεκριμένο θέμα. Οι συνεδριάσεις πραγματοποιούνται πάντα εκτός ωρών διδασκαλίας. Μέσα από την αντιπροσωπευτική σύνθεση αυτού του συλλογικού οργάνου αλλά και τον τρόπο συγκρότησης του, εισάγεται ένα βασικό στοιχείο δημοκρατικότητας στον τρόπο διοίκησης του σχολείου (Μιχόπουλος, 2002).

Ο Σύλλογος Διδασκόντων οφείλει, αρχικά, να υλοποιεί τους σκοπούς και τους στόχους της εκπαίδευσης μέσα από παιδαγωγικές δράσεις, ενώ κύριο έργο του

αποτελεί η διδασκαλία, η εκπαίδευση και η διαπαιδαγώγηση των μαθητών. Παράλληλα, αποφασίζει για την ανάθεση της διδασκαλίας των μαθημάτων, καθώς και τους υπεύθυνους καθηγητές κάθε τμήματος. Δικαιολογεί απουσίες, πραγματοποιεί εκπαιδευτικές εκδρομές και περιπάτους, επιβάλλει ποινές στους μαθητές σύμφωνα πάντα με τις ισχύουσες διατάξεις. Επιπρόσθετα, στα καθήκοντα, μεταξύ άλλων, συγκαταλέγονται και θέματα λειτουργικής φύσης, όπως είναι η σύνταξη ωρολογίου προγράμματος, η κατανομή τάξεων, οι σχολικές εκδηλώσεις, η εκτέλεση διοικητικών εργασιών, οι εφημερίες κ.ά., καθώς και ζητήματα οργάνωσης της σχολικής μονάδας, προγραμματισμού, επιμόρφωσης και αυτοαξιολόγησης (Σαΐτης, 2008· ΦΕΚ 1340/Β/16-10-2002· Ν.1512/2018, άρθρο 245). Επιπλέον, σημαντικός ρόλος του Συλλόγου Διδασκόντων είναι η ενδυνάμωση του έργου του Διευθυντή μέσω σχολικών δράσεων.

Η λειτουργία του συλλογικού αυτού οργάνου και η συμμετοχή του σε ένα αποτελεσματικό σύστημα διοίκησης αποτελεί αναγκαιότητα. Όμως, για να επιτευχθούν όλες οι προαναφερθείσες υποχρεώσεις του Συλλόγου Διδασκόντων, χρειάζεται διάθεση και προθυμία από τους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι, όπως επισημαίνει ο Μαυρογιώργος (1999), μέσα από την ενεργό τους δράση στη λήψη αποφάσεων, μπορούν να εξασφαλίσουν την αυτονομία κάθε σχολικής μονάδας. Αυτό μπορεί να συμβεί, εφόσον η ομάδα αυτή αναπτύξει ένα ισχυρό όραμα για το σχολείο, το οποίο θα τους εμπνέει, θα τους καθοδηγεί και θα τους παρακινεί, νοηματοδοτώντας τον σκοπό του σχολείου και καθορίζοντας τη συμπεριφορά τους (Manasse, 1986, όπ. αναφ. στο Παπάζογλου & Κουτούζης, 2017, σ. 339). Αναλυτικότερα, μέσω της συμμετοχής του συλλόγου στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, «χάρη στη συνεργασία των μελών του, τη νοητική και συναισθηματική

τους δέσμευση -όσον αφορά τους στόχους- τον συντονισμό και την αλληλεπίδραση μεταξύ τους» (Κατσαρός, 2008: 64), ο Σύλλογος Διδασκόντων μπορεί να καταφέρει επίλυση σημαντικά εκπαιδευτικά θέματα. Επιπρόσθετα, οφείλει να προσφέρει λύσεις για τη διαχείριση διαφόρων προβλημάτων που μπορεί να προκύψουν κατά τη λειτουργία μιας σχολικής μονάδας και να συμβάλλει γενικότερα μέσα από την παρέμβαση και την ανάληψη πρωτοβουλιών, με στόχο την εύρυθμη λειτουργία του σχολείου και τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Conley, Schmicle, & Shedd, 1988). Αποτέλεσμα αυτής της κοινής δράσης των εκπαιδευτικών είναι να αναπτύσσεται κλίμα συναδελφικότητας και συνεργασίας -ίσως γιατί τα άτομα επικοινωνούν πιο συχνά- με αποτέλεσμα την εύρυθμη λειτουργία του σχολείου (Κούλα, 2011· Στραβάκου, 2003). Τέλος, η κοινή δράση αυτή μετατρέπεται σε όραμα και το σχολείο σε οργανισμό, κοινότητα μάθησης, με αποτέλεσμα να αυξάνεται η αποτελεσματικότητά του (Λιακοπούλου, 2017, σ. 197· Παπάζογλου & Κουτούζης, 2017: 334).

Δεδομένου ότι η μετατροπή από συγκεντρωτικό σε συμμετοχικό μοντέλο διοίκησης (Χατζηπαναγιώτου, 2001: 62) της σχολικής μονάδας αποτελεί βασική προϋπόθεση ενός σύγχρονου εκπαιδευτικού συστήματος, κρίθηκε απαραίτητη η θεσμική ανάδειξη του συλλόγου διδασκόντων σε συλλογικό όργανο διοίκησης, σηματοδοτώντας την απόπειρα εκδημοκρατισμού του ελληνικού σχολείου (Χατζηπαναγιώτου, 2001: 68). Η συμμετοχική διοίκηση αποτελεί μια πολύ βοηθητική μέθοδο που ενδυναμώνει τους εκπαιδευτικούς και τους κάνει ομάδα, καταφέροντας με αυτόν τον τρόπο να επιτύχουν όλους τους παραπάνω στόχους, ενώ ταυτόχρονα «ενισχύει το επαγγελματικό καθεστώς τους» (Myers, 2008: 963). Αυτό συμβαίνει γιατί αναπτύσσεται η δημιουργικότητα των εκπαιδευτικών,

βοηθώντας τους να κατανοήσουν καλύτερα τους στόχους μιας σχολικής μονάδας (Bush, 1995). Παράλληλα, είναι αποδεδειγμένο πως μειώνεται το αίσθημα της απομόνωσης, δεδομένου ότι όλοι οι εκπαιδευτικοί νιώθουν έντονα ότι ανήκουν σε έναν εκπαιδευτικό οργανισμό που λειτουργεί με δημοκρατικές αρχές, λαμβάνοντας υπόψη ότι το αίσθημα του ανήκειν ενισχύεται μέσα από αυτήν τη συνύπαρξη, όπου όλοι έχουν κοινούς στόχους και κοινές αξίες (Μπούνιας, 2010). Οι αποφάσεις που λαμβάνονται στηρίζονται στη βάση της επιδίωξης κοινών στόχων από τους συμμετέχοντες, καθώς αυτές διαμορφώνονται με βάση τις κοινωνικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες της περιοχής, αντανακλώντας με τον τρόπο αυτόν την πρόθεση της αναπτυξιακής πορείας του σχολείου και της βελτίωσης της αποτελεσματικότητάς του (Χατζηπαναγιώτου, 2001: 61).

Συμπερασματικά, στόχος της σχολικής κοινότητας είναι το κατά πόσο θα καταφέρει να είναι αποτελεσματική. Καταλυτικό στοιχείο της αποτελεσματικότητας ενός σχολείου, σύμφωνα με τον Θεριανό (2006), είναι το «σχολικό ήθος», το οποίο είναι σε θέση να διαμορφώσει την κουλτούρα μιας τέτοιας φύσεως δομής. Ο Σύλλογος Διδασκόντων μπορεί να επηρεάσει σημαντικά κάθε έκφανση της σχολικής δομής, ενώ παράλληλα δύναται να καθορίσει την ποιότητα της διδασκαλίας. Τελικά, σύμφωνα με την ΟΛΜΕ (1995), «ο σύλλογος διδασκόντων είναι το κυριότερο όργανο λήψης αποφάσεων που αφορούν την καθημερινή λειτουργία του σχολείου, τον προγραμματισμό, τον σχεδιασμό και την αξιολόγηση του διδακτικού και ευρύτερου εκπαιδευτικού έργου, τον προσδιορισμό των επιμορφωτικών εκπαιδευτικών αναγκών των εκπαιδευτικών και τη σύνδεση του σχολείου με τον κοινωνικό περίγυρο».

2.2. Οι αρμοδιότητες και τα δικαιώματα του Συλλόγου Διδασκόντων σύμφωνα με τη νομοθεσία

Παρακάτω παρατίθενται όλες οι προβλεπόμενες στον νόμο αρμοδιότητες και τα δικαιώματα του Συλλόγου Διδασκόντων.

(Υπουργική Απόφαση Αριθ. Φ.353.1/324/105657/Δ1/2002

ΦΕΚ 1340/16-10-2002)

Άρθρο 37

Σύνθεση και λειτουργία του Συλλόγου των Διδασκόντων (Σ.Δ.)

1. Ο Σύλλογος των Διδασκόντων (Σ.Δ.) είναι συλλογικό όργανο του σχολείου και αποτελείται από τους εκπαιδευτικούς που διδάσκουν σ' αυτό με οποιαδήποτε σχέση εργασίας. Έργο του είναι η χάραξη κατευθύνσεων για την καλύτερη λειτουργία του σχολείου, για την οποία είναι υπεύθυνος. Οι αποφάσεις του Συλλόγου Διδασκόντων κινούνται πάντοτε στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής νομοθεσίας.

2. Πρόεδρος του Συλλόγου των Διδασκόντων είναι ο Διευθυντής του σχολείου ή ο νόμιμος αναπληρωτής του. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει θέση Υποδιευθυντή και δεν έχει ορισθεί νόμιμος αναπληρωτής του Διευθυντή, όταν αυτός απουσιάζει, προεδρεύει στο Σύλλογο Διδασκόντων ο ανώτερος στο βαθμό εκπαιδευτικός και επί ισοβάθμων εκείνος που έχει τον περισσότερο χρόνο υπηρεσίας στο βαθμό.

3. Ειδικότερα ο Σύλλογος των Διδασκόντων συνεδριάζει τακτικά ή έκτακτα ύστερα από πρόσκληση του προέδρου του και η συμμετοχή του διδακτικού

προσωπικού στις συνεδριάσεις του είναι υποχρεωτική. Απουσία μέλους από τις συνεδριάσεις πρέπει να είναι απόλυτα δικαιολογημένη.

4. Τακτικές συνεδριάσεις του Συλλόγου των Διδασκόντων γίνονται ύστερα από πρόσκληση του προέδρου:

α) Πριν από την έναρξη των μαθημάτων του διδακτικού έτους.

β) Στο τέλος κάθε τριμήνου ή τετραμήνου.

γ) Κατά την ημέρα έκδοσης των αποτελεσμάτων των προαγωγικών, απολυτηρίων, ή πτυχιακών εξετάσεων και

δ) Στο τελευταίο δεκαήμερο του διδακτικού έτους.

5. Έκτακτες συνεδριάσεις του Συλλόγου των Διδασκόντων συγκαλούνται για συγκεκριμένα θέματα:

α) Ύστερα από πρόσκληση του προέδρου και

β) Ύστερα από γραπτή αίτηση προς το Διευθυντή τουλάχιστον από το ένα τρίτο των μελών του συλλόγου, στην οποία αναγράφονται το θέμα ή τα θέματα και ο εισηγητής.

6. Δε συγκαλείται συνεδρίαση του συλλόγου, αν το θέμα ή τα θέματα που προτείνονται για συζήτηση ανήκουν, σύμφωνα με το νόμο, στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Διευθυντή ή άλλου σχολικού φορέα ή όταν δεν είναι σύνομα.

7. Ο Σύλλογος Διδασκόντων συνεδριάζει πάντοτε εκτός ωρών διδασκαλίας των μαθημάτων.

8. Τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, με την επιφύλαξη της περίπτωσης β' της παραγράφου 5, και το χρόνο πραγματοποίησης της συνεδρίασης ορίζει ο Διευθυντής του σχολείου ή εκείνα τα μέλη του Συλλόγου που ζήτησαν τη σύγκληση

του οργάνου σε έκτακτη συνεδρίαση. Εισηγήση επί των θεμάτων κάνει ο Διευθυντής ή άλλος εκπαιδευτικός ο οποίος ορίζεται από το Διευθυντή.

9. Για το χρόνο πραγματοποίησης των τακτικών συνεδριάσεων και τα θέματα της ημερήσιας διάταξης τα μέλη λαμβάνουν γνώση δύο ημέρες τουλάχιστον πριν από την ημέρα σύγκλησης του συλλόγου σε συνεδρίαση. Η γνωστοποίηση αυτή γίνεται με ανάρτηση της πρόσκλησης στον πίνακα ανακοινώσεων του διδακτικού προσωπικού του σχολείου.

10. Οι έκτακτες συνεδριάσεις του Συλλόγου των Διδασκόντων μπορούν να πραγματοποιούνται και με προφορική ειδοποίηση, χωρίς τους περιορισμούς της προηγούμενης παραγράφου.

11. Πριν από την έναρξη της συζήτησης στις τακτικές συνεδριάσεις, μπορεί να γραφτεί στην ημερήσια διάταξη νέο θέμα από το Διευθυντή, το οποίο πρέπει να αιτιολογηθεί πλήρως ως επείγον. Μπορεί επίσης να εισαχθεί νέο θέμα ως επείγον ύστερα από απόφαση της πλειοψηφίας του Συλλόγου.

12. Για τις συνεδριάσεις που διακόπτονται, εφόσον έχει οριστεί ημερομηνία για την ολοκλήρωσή τους, δεν απαιτείται νέα ειδοποίηση.

13. Ο σύλλογος των διδασκόντων βρίσκεται σε νόμιμη απαρτία και οι αποφάσεις του είναι έγκυρες, όταν τα παρόντα μέλη είναι περισσότερα από τα απόντα.

14. Οι αποφάσεις του συλλόγου λαμβάνονται με απλή πλειοψηφία των παρόντων και σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η άποψη με την οποία τάσσεται ο πρόεδρος. Όταν οι προτάσεις είναι περισσότερες και καμιά δε συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται ανάμεσα στις δυο επικρατέστερες. Το μέλος που απέχει από την ψηφοφορία ή δίνει λευκή ψήφο

θεωρείται απόν. Η ψηφοφορία είναι φανερή. Μυστική ψηφοφορία διεξάγεται όταν προβλέπεται από σχετική διάταξη ή αποφασίζει ο Σύλλογος κατά πλειοψηφία.

15. Οι αποφάσεις του Συλλόγου των Διδασκόντων λαμβάνονται πάντοτε μέσα στα όρια της αρμοδιότητάς του, είναι δεσμευτικές για όλους, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, και υλοποιούνται με ευθύνη του Διευθυντή του σχολείου. Καταχωρούνται στο βιβλίο πράξεων του Συλλόγου και υπογράφονται υποχρεωτικά από τον πρόεδρο, το γραμματέα και τα παρόντα μέλη. Στην ίδια πράξη καταχωρούνται και οι απόψεις της μειοψηφίας, αν ζητηθεί. Ζητήματα τα οποία ρυθμίζονται από την υφιστάμενη εκπαιδευτική νομοθεσία δεν είναι επιτρεπτό να γίνονται θέματα συνεδρίασης του Συλλόγου των Διδασκόντων και ούτε να λαμβάνονται αποφάσεις αντίθετες με τις ρυθμίσεις αυτές.

16. Τα πρακτικά τηρεί ο γραμματέας του σχολείου ή εκπαιδευτικός που ορίζεται από το Σύλλογο των Διδασκόντων.

19. Στις συνεδριάσεις του Συλλόγου των Διδασκόντων είναι δυνατή η συμμετοχή των Σχολικών Συμβούλων ή του Διευθυντή Εκπαίδευσης και Προϊσταμένου Γραφείου, εάν το ζητήσει ο σύλλογος των εκπαιδευτικών ή εάν οι ίδιοι το επιθυμούν.

3. Οι μαθητικές κοινότητες

3.1. Ο ρόλος των μαθητικών κοινοτήτων στη σχολική μονάδα

Σημαντικό ρόλο στη σχολική ζωή διαδραματίζουν οι μαθητικές κοινότητες. Είναι ένας κατεξοχήν δημοκρατικός και φιλελεύθερος παιδαγωγικός θεσμός στον χώρο του σχολείου (Calogiannakis – Hourdakis, 1994· Κασσωτάκη 1980· Κλεάνθους – Παπαδημητρίου, 1952·Κουρταλίδη, 1977· Ρήγα, 1985). Οι μαθητικές κοινότητες αποτελούνται από το σύνολο των μαθητών κάθε τάξης ή το σύνολο των μαθητών κάθε τμήματος, εφόσον οι τάξεις διαιρούνται σε τμήματα. Οι μαθητικές κοινότητες είναι ένας παιδαγωγικός θεσμός συνυφασμένος με την εκπαιδευτική διαδικασία, αφού αποτελούν κύτταρα δημοκρατικής ζωής για το σχολείο. Τα θεσμικά όργανα της μαθητικής κοινότητας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι:

- α) Η Γενική Συνέλευση, κατά την οποία κάθε μαθητική κοινότητα συζητά και αποφασίζει για τρέχοντα θέματα που την αφορούν.
- β) Το Δεκαπενταμελές Μαθητικό Συμβούλιο, το οποίο ως συντονιστικό όργανο, εκλέγεται μετά από γενική συνέλευση όλων των μαθητών του σχολείου, τους οποίους και εκπροσωπεί στη συνεργασία τους με τα άλλα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας.
- γ) Τα Πενταμελή συμβούλια των τμημάτων, τα οποία έχουν τη συλλογική ευθύνη για τον συντονισμό και τη λειτουργία της μαθητικής κοινότητας. Αποτελούνται από τον πρόεδρο, τον γραμματέα, τον ταμία και δύο μέλη (Markouli, 2016).

Μέσω των παραπάνω οργάνων, οι μαθητικές κοινότητες είναι σε θέση να σχηματίσουν απόψεις για όλα τα προβλήματα που απασχολούν τους μαθητές και να προτείνουν λύσεις στον Σύλλογο Διδασκόντων και τον Διευθυντή. Επιπλέον, είναι

υπεύθυνοι για την τήρηση και εφαρμογή των κανόνων σχολικής ζωής, όπως την καθαριότητα, την ευπρεπή ένδυση των μαθητών κ. ά., ενώ έπειτα από συνεννόηση και συνεργασία με τον Σύλλογο Διδασκόντων και τον Διευθυντή, είναι σε θέση να πραγματοποιήσουν κοινωνικές δράσεις και πολιτιστικές εκδηλώσεις. Η ισότιμη συμμετοχή του μαθητή στις μαθητικές κοινότητες και η ελευθερία στο να αποφασίζει ο ίδιος για τον εαυτό του, τον οδηγούν στο να κοινωνικοποιηθεί πολιτικά, μυούμενος κατ' αυτόν τον τρόπο το πνεύμα της δημοκρατίας. Αποκτά, επομένως, δημοκρατική συνείδηση, αφού προετοιμάζεται για το ρόλο του ως ενεργού πολίτη (Ασπρογέρακας & Θεοδωροπούλου, 1989; Ελευθεράκης, 2007).

Ο θεσμός που μελετάται σε αυτό το κεφάλαιο και σε αυτήν τη μορφή, προέρχεται από πολλούς αιώνες πριν, αφού πέρασε από διάφορα στάδια, είτε μέσα από απλούς πειραματισμούς είτε από το στάδιο διακήρυξης, χωρίς ποτέ όμως να υπάρξει πρακτική εφαρμογή. Προς τα τέλη του 19^{ου} αιώνα, η Γερμανία ήταν η πρώτη που έθεσε σε λειτουργία τη μαθητική κοινότητα ως οργανωμένο θεσμό. Στη συνέχεια, ακολούθησε και η υπόλοιπη Ευρώπη καθώς και οι Ηνωμένες Πολιτείες, ενώ η προσπάθεια νομοθέτησης ενός πλαισίου για τις μαθητικές κοινότητες έγινε το 1982, όταν στόχος ήταν ο εκδημοκρατισμός του εκπαιδευτικού συστήματος στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (ΥΠΕΠΘ 1986/82). Θεσμοθετείται επίσημα, με αυτόν τον τρόπο, για πρώτη φορά ο διάλογος ανάμεσα σε εκπαιδευτικό και μαθητή και αναδεικνύεται η σημαντικότητα της συνεργασίας των δυο παραπάνω, με στόχο την ενεργή συμμετοχή των μαθητών στη σχολική ζωή (Γκίβαλος, 2005· Jennings & Stoker, 2004). Και στην Ελλάδα, η εμφάνιση του θεσμού συνδέθηκε με τις πρώτες συστηματικές προσπάθειες φιλελευθεροποίησης του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος. Παρόλα αυτά, ο έντονος παρεμβατισμός εκ μέρους των εκπαιδευτικών

και η ελλιπής κατανόηση των δημοκρατικών διαδικασιών εκ μέρους των μαθητών, έφεραν ως αποτέλεσμα το νέο θεσμικό πλαίσιο να χωλαίνει και να είναι αναποτελεσματικές κάποιες πτυχές του (De Queiroz, 2000· Fahmy, 2006· Νόβα - Καλτσούνη, 2010).

Σύμφωνα με τον Tones, οι μαθητικές κοινότητες παραπέμπουν στην κοινωνικού τύπου οργάνωση των ανθρώπινων σχέσεων, ενώ παράλληλα υπακούν κατεξοχήν στην εσωτερική ελευθερία της βούλησης και την ψυχική επαφή παρά τη δύναμη της σύμβασης και την ισχύ του εξαναγκασμού (Μαρκαντώνης, 1990). Επιπρόσθετα, στα εκπαιδευτικά αυτά πλαίσια, η Ευρωπαϊκή κοινοτική ιδέα εξελίσσεται (Dreyfus, Marx, Poidevin, 1985), καθώς η μαθητικές κοινότητες αναπτύσσονται στη δυναμική των όρων συνεργασίας μεταξύ των φορέων της σχολικής πράξης (Καίλα, 1989; Γκότοβου, 1986). Συμπεραίνεται, επιπλέον, πως οι μαθητικές κοινότητες προσομοιώνουν τις πραγματικές συνθήκες πολιτικής πράξης, αποτελώντας, δηλαδή, ένα χρήσιμο μέσο πολιτικής κοινωνικοποίησης (Hahn, 1998· Coleman, 1965· Griebler & Nowak, 2012· Lehmann, 2006· Levinson, 2006).

Μέσα από τη σωστή λειτουργία των μαθητικών κοινοτήτων, δημιουργείται ένας χώρος αναζήτησης, ανάπτυξης της μαθητικής πρωτοβουλίας και δημιουργίας. Μέσα σε ένα κλίμα συνεργασίας, όπου επικρατεί η συμμετοχή και ο διάλογος, οι μαθητές οικειοποιούνται τη δημοκρατική διαδικασία και τη συμμετοχή τους στα κοινά, αναζητώντας και προτείνοντας λύσεις για τα προβλήματα που τους αφορούν. Ως φυσικό επόμενο, κατοχυρώνεται η ελεύθερη διακίνηση ιδεών και η αβίαστη ανάπτυξη της προσωπικότητας. Επομένως, με τον θεσμό αυτόν μαθαίνουν να σέβονται τον συμμαθητή τους, να κάνουν διάλογο για τα προβλήματα του σχολείου και της καθημερινότητάς τους, να ελέγχουν και να απαιτούν την ελευθερία της

έκφρασης. Προφανώς κάτι τέτοιο απαιτεί την αποδοχή της πολυφωνίας και την αναγκαιότητα της χρήσης της ανταλλαγής των απόψεων ως τον πιο κατάλληλο τρόπο επίλυσης των διαφορών (Schmitt, Hess, Farkas, Duffet, Miller & Schutte, 2010· Torney Purta, 2004).

3.2. Οι αρμοδιότητες και τα δικαιώματα των μαθητικών κοινοτήτων σύμφωνα με τη νομοθεσία

Παρακάτω παρατίθενται όλες οι προβλεπόμενες στον νόμο αρμοδιότητες και τα δικαιώματα των μαθητικών κοινοτήτων.

(Υπουργική Απόφαση 23613/6/Γ2/4094/1986 - ΦΕΚ 619/Β/25-9-1986)

Άρθρο 3.

Όργανα, σύνθεση και λειτουργία των μαθητικών κοινοτήτων.

1. Μαθητική κοινότητα αποτελεί το σύνολο των μαθητών κάθε τάξης ή, όπου οι τάξεις διαιρούνται σε τμήματα, το σύνολο των μαθητών κάθε τμήματος.

2. Ισότιμα μέλη κάθε μαθητικής κοινότητας είναι υποχρεωτικά όλοι οι μαθητές κάθε τάξης ή τμήματος. Τα μέλη κάθε μαθητικής κοινότητας έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν στις τακτικές ή έκτακτες γενικές συνελεύσεις με δικαίωμα λόγου, ελέγχου και ψήφου, να συμβάλλουν στη διαμόρφωση της ημερήσιας διάταξης των γενικών συνελεύσεων με γραπτή πρότασή τους προς το συμβούλιο κάθε μαθητικής κοινότητας, να αρθρογραφούν στις εφημερίδες των μαθητικών κοινοτήτων.

3. Τα μέλη οφείλουν να συμμορφώνονται με τις διατάξεις του κανονισμού λειτουργίας και τις αποφάσεις των συνελεύσεων των μαθητικών κοινοτήτων, να εναρμονίζουν τη δράση τους σύμφωνα με τα γενικότερα συμφέροντα και τις επιδιώξεις των μαθητικών κοινοτήτων, να καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για την πραγματοποίηση των αποφάσεων των συνελεύσεων, να πληρώνουν τη συνδρομή τους στις μαθητικές κοινότητες, εφ' όσον προβλέπεται συνδρομή με απόφαση της γενικής συνέλευσης κάθε μαθητικής κοινότητας (τάξης ή τμήματος).
(Υ.Α. Γ2/336/29-1-91 (Φ.Ε.Κ. 66 τ. Β' /14-2-91)

Άρθρο 3: Όργανα, σύνθεση και λειτουργία των μαθητικών κοινοτήτων

«6. Η γενική συνέλευση συγκαλείται τακτικά κάθε μήνα με την ευθύνη του συμβουλίου ή έκτακτα με πρωτοβουλία του συμβουλίου ή με αίτηση προς το συμβούλιο του 1/2 των μελών κάθε μαθητικής κοινότητας. Οι τακτικές γενικές συνελεύσεις διεξάγονται σε κάθε τάξη ή τμήμα την τελευταία διδακτική ώρα.» ...

«27. Σε κάθε σχολείο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης θεσμοθετείται η συνέλευση όλων των μαθητών του σχολείου, που συγκαλείται για να συζητήσει και να αποφασίσει για κοινά προβλήματα των μαθητών. Η γενική συνέλευση του σχολείου συγκαλείται τακτικά 3 φορές σε κάθε σχολική χρονιά με την ευθύνη του μαθητικού συμβουλίου του σχολείου ή έκτακτα με πρωτοβουλία του μαθητικού συμβουλίου ή με αίτηση προς το συμβούλιο των 2/3 των μαθητικών κοινοτήτων κάθε σχολείου. Οι τακτικές γενικές συνελεύσεις σχολείου συγκαλούνται στις τρεις τελευταίες διδακτικές ώρες.»

4. Ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων

4.1. Ο ρόλος του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων στη σχολική μονάδα

Τα παιδιά διαμορφώνουν την προσωπικότητά και τον χαρακτήρα τους αρχικά, μέσα από το οικογενειακό και έπειτα από το σχολικό περιβάλλον. Η Πασιαρδή (2001) τονίζει πως η γονική συμμετοχή αποτελεί έναν από τους παράγοντες που ενισχύει τη σχολική αποτελεσματικότητα. Κατά συνέπεια, τα πρώτα ερεθίσματα που συμβάλλουν στη σωματική, συναισθηματική και νοητική ανάπτυξη των παιδιών (Berns, 2010, Μπρούζος, 2007) προέρχονται από τους γονείς τους, και κατ' επέκταση την οικογένειά τους, που αποτελούν έναν από τους σημαντικότερους εμπλεκόμενους παράγοντες κοινωνικοποίησης (Erstein et al., 2018).

Συμπεραίνεται από τα παραπάνω, πως οι δύο βασικοί φορείς κοινωνικοποίησης και ανάπτυξης των παιδιών οφείλουν να βρίσκονται σε διαρκή και απρόσκοπτη επικοινωνία και να συνεργάζονται αρμονικά (Redding, 2008). Κατ' αυτόν τον τρόπο, το τρίπτυχο που μελετάται στην συγκεκριμένη έρευνα, έρχεται να ολοκληρωθεί με τον σύλλογο γονέων και κηδεμόνων, που αποτελεί ένα θεσμοθετημένο από την Πολιτεία όργανο που εκφράζει τους γονείς και κηδεμόνες των μαθητών της σχολικής μονάδας. Σύμφωνα με τον νόμο 2621/98 άρθρο 2, μέλη του οργάνου αυτού είναι όλοι οι γονείς, ενώ ενεργά μέλη αποτελούν οι εγγεγραμμένοι, οι οποίοι έχουν το δικαίωμα να εκλέγουν και να εκλέγονται στα όργανα του συλλόγου. Αυτό το υποστηρικτικό όργανο, έχει εθελοντικό και μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα, ενώ κατά την Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων Μαθητών

Ελλάδας (Α.Σ.Γ.Μ.Ε.), η έδρα του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων είναι το σχολείο, όπου παρέχεται από το Συμβούλιο Σχολικής Κοινότητας χώρος και υποδομές για τις συνεδριάσεις του. Το καταστατικό ορίζει τον τρόπο δράσης του κάθε συλλόγου.

Διαχρονικά, οι εκάστοτε κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές και επιστημονικές αλλαγές επηρέαζαν πάντα την αλληλεπιδραστική σχέση σχολείου και οικογένειας (Πεντέρη & Πετρογιάννης, 2013). Ιστορικά, ο όρος ήρθε στην επιφάνεια μέσα από διάφορες κοινωνικο - οικονομικές αλλαγές που συνέβησαν τις τελευταίες δεκαετίες σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο. Αυτές ανέδειξαν νέες εκπαιδευτικές πολιτικές, οι οποίες και στηρίζονταν στον εκδημοκρατισμό της εκπαίδευσης, στην αποκέντρωση του εκπαιδευτικού συστήματος σε επίπεδο διοικητικών λειτουργιών, καθώς και στην ανάδειξη της σχολικής μονάδας ως φορέας διαμόρφωσης «εσωτερικής» εκπαιδευτικής πολιτικής (Αθανασούλα – Ρέππα, 2008β).

Επιπρόσθετα, αναδείχτηκε με τα χρόνια ότι βασική συνιστώσα που συνεισφέρει τόσο στην μαθησιακή διεργασία όσο και στην ομαλή λειτουργία της σχολικής μονάδας αποτελεί η συνεργασία σχολείου - οικογένειας (Συμεού, 2003). Επιπλέον, για πρώτη φορά προωθείται η παροχή ίσων ευκαιριών πρόσβασης στη γνώση και στην εκπαίδευση και αναδεικνύονται οι τοπικές ανάγκες και τα προβλήματα μέσω των γονέων και των κοινωνικών φορέων, οι οποίοι συμμετέχουν στην οργάνωση και λειτουργία της σχολικής μονάδας (Πεντέρη & Πετρογιάννης, 2013· Συμεού, 2003). Το ζήτημα συνεργασίας σχολείου - οικογένειας απασχολούσε ήδη τη διεθνή επιστημονική κοινότητα, όταν στα τέλη της δεκαετίας του 1970 άρχισε να αναγνωρίζεται η σπουδαιότητα του ρόλου των γονέων στην βελτίωση της μάθησης και ανάπτυξης των παιδιών. Συνεπώς, κατά την μεταπολεμική περίοδο, η έννοια του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων εμφανίζεται για πρώτη φορά, ενώ

προσδιορίζεται θεσμικά με τον νόμο 1566 «Δομή και Λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης», το 1985, όπου ορίζεται η σύσταση και ο τρόπος λειτουργίας του. Ουσιαστικά, επετεύχθη η εκπροσώπηση των γονέων τόσο στα διαβαθμισμένα συλλογικά τους όργανα όσο και στα όργανα λαϊκής συμμετοχής και ταυτόχρονα η δυνατότητα συμμετοχής τους σε ζητήματα που αφορούν στην οργάνωση και λειτουργία της σχολικής μονάδας (Αθανασούλα – Ρέππα, 2008β). Σύμφωνα με την Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων Μαθητών Ελλάδας (Α.Σ.Γ.Μ.Ε.), μέχρι το 1985, η συμμετοχή των γονέων στα εκπαιδευτικά πράγματα ήταν προαιρετική και εξαρτιόταν από την πρωτοβουλία της εκπαιδευτικής μονάδας. Οι δράσεις τους αφορούσαν τη χρηματοδότηση των σχολικών ταμείων, τη συντήρηση διδακτηρίων κ.λπ. Παρόλα αυτά, σύμφωνα με τον Γεωργίου (2011), το ζήτημα της σχέσης σχολείου και οικογένειας άρχισε να απασχολεί τους εκπαιδευτικούς και τους ψυχολόγους ουσιαστικά, σχετικά πρόσφατα. Αναδείχτηκε μέσα από έρευνες στον τομέα της κοινωνιολογίας και των πολιτικών επιστημών πως η σχέση σχολείου - οικογένειας μπορεί να βοηθήσει αισθητά τη γνωστική ανάπτυξη των παιδιών.

Ο ρόλος του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων έχει σήμερα επεκταθεί. Αρχικά, δινόταν η δυνατότητα της ενημέρωσης για τα καθημερινά ζητήματα που ανέκυπταν στη σχολική μονάδα, καθώς και για τη μαθησιακή και εκπαιδευτική διαδικασία. Πλέον, έχει το δικαίωμα να προτείνει λύσεις, καταθέτοντάς τες στο Σχολικό Συμβούλιο, συμβάλλοντας στην επίλυσή τους. Με αυτόν τον τρόπο, επιτυγχάνεται η ενεργή συμμετοχή των γονέων στην οργάνωση και λειτουργία της σχολικής μονάδας, καθώς και τη συμμετοχή εκπροσώπων των γονέων στα όργανα διαχείρισης και υποστήριξης του σχολείου που είναι τα Σχολικά Συμβούλια και οι Σχολικές επιτροπές (Αθανασούλα – Ρέππα, 2008β). Παράλληλα, από θεσμικής

άποψης, παρατηρείται πως δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην εκπροσώπηση των γονέων από τα συλλογικά τους όργανα, σε επίπεδο σχολικής μονάδας, νομού και χώρας (Αθανασούλα – Ρέππα, 2008β). Κατ' αυτόν τον τρόπο, οι φωνές των συλλόγων γονέων και κηδεμόνων ενώνονται, επικοινωνούν, ανταλλάσσουν απόψεις και βρίσκουν από κοινού λύσεις στα διάφορα ζητήματα που τους απασχολούν. Αυτό γίνεται ακόμα πιο έντονο στην εποχή μας, όπου, σύμφωνα με την Μπόνια (2010), οι γονείς έχουν όλο και πιο ενεργή συμμετοχή στον σύλλογο γονέων και κηδεμόνων, με στόχο την εύρυθμη λειτουργία του σχολείου.

Παράλληλα, κρίνεται απαραίτητη η καθημερινή παρουσία των συλλόγων γονέων και κηδεμόνων στα ζητήματα της σχολικής λειτουργίας με βασική προϋπόθεση τη στενή συνεργασία και συνδρομή στο έργο του διευθυντή και των εκπαιδευτικών (Αθανασούλα – Ρέππα, 2008β). Σε αυτό το σημείο, είναι σημαντικό να τονιστεί ο πρωταρχικός σημασίας ρόλος του διευθυντή στη σχέση που θα αναπτυχθεί ανάμεσα στους γονείς και στη σχολική μονάδα, καθώς, έχοντας ως στόχο την από κοινού αντιμετώπιση των προβλημάτων της σχολικής μονάδας, είναι αυτός που οφείλει ως «ηγέτης» να προωθήσει την καλύτερη δυνατή συνεργασία ανάμεσα στους φορείς που εμπλέκονται στη λειτουργία της (Αθανασούλα – Ρέππα, 2008β, Μπαμπάλης & Κιρκιγιάννη, 2011).

Σε όλα αυτά που αναφέρθηκαν παραπάνω, συναντώνται συχνά εμπόδια που δυσχεραίνουν το έργο του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων, και κατ' επέκταση ατονούν τη σχέση σχολείου - οικογένειας. Στην πράξη, πολλές φορές παρατηρείται ότι ο ρόλος του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων περιορίζεται αρκετά, κυρίως στο να είναι απλά συμβουλευτικός και διαχειριστικός σε θέματα που αφορούν οικονομικά ζητήματα, όπως είναι η διαχείριση των πιστώσεων για τη σχολική

μονάδα (Μαυρογιώργος, 2008β). Στη λήψη αποφάσεων, συνήθως παραγκωνίζεται ο σύλλογος, όπως για παράδειγμα στη σχολική επιτροπή, όπου συμμετέχει μόνο ένας εκπρόσωπος, ενώ ζητήματα γραφειοκρατίας και άλλων φορέων που εμπλέκονται στη λήψη αποφάσεων, είναι συνήθως τα βασικά εμπόδια για να αποτρέψουν την ουσιαστική συμβολή του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων (Μαυρογιώργος, 2008β). Παράλληλα, πολύ συχνά υπερασπιζόμενοι τα συμφέροντα των παιδιών τους, οι γονείς προσπαθούν να παρέμβουν στη λειτουργία του σχολείου (Μπρούζος, 1998:167), με αποτέλεσμα, άλλοτε έμμεσα και άλλοτε άμεσα, να απαιτούν από το σχολείο να λογοδοτήσει για το εκπαιδευτικό του έργο (Everarrd & Morris, 1999). Η κατάληξη σε αυτές τις περιπτώσεις είναι η απογοήτευση των γονέων με την ισχύουσα εκπαιδευτική πολιτική, που εν τέλει αδικώς καταλήγουν να κατηγορούν το σχολείο για τα κακώς κείμενα, ενώ με τη σειρά του το σχολείο έρχεται να ρίξει την ευθύνη στους γονείς, κατηγορώντας τους για απειθαρχία στους κανόνες της σχολικής ζωής (Αθανασούλα - Ρέπα, 2008).

4.2. Οι αρμοδιότητες και τα δικαιώματα του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων σύμφωνα με τη νομοθεσία

Ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων είναι άλλη μία μονάδα, με την οποία ο διευθυντής συνεργάζεται στενά. Μέσω των συνελεύσεων που συγκαλούνται, ο διευθυντής ενημερώνει για τις ενέργειες του σχολείου, συζητάει και παρουσιάζει τα προβλήματα, προτρέποντας τον σύλλογο για την ενεργό του συμμετοχή στη σχολική ζωή (Κιρκιγιάννη, 2011: 103). Και μεμονωμένα όμως, ο διευθυντής είναι στη διάθεση των γονέων για την ενημέρωσή τους, ενώ πολλές φορές παίρνει τον ρόλο του ακροατή, συζητώντας με τους γονείς τις όποιες ανησυχίες τους (Σαΐτης, 2008).

Παρακάτω παρατίθενται όλες οι προβλεπόμενες στον νόμο αρμοδιότητες και τα δικαιώματα του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων.

ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΓΟΝΕΩΝ

N.1566/85 Αρ. 53

(Διατάξεις του άρθρου 53 N.1566/85, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 § 1 β του Ν.2621 /1998)

N.2621 23.6.98 (Φ.Ε.Κ. 136/Α')

Άρθρο 2.

1. Η συμμετοχή εκπροσώπων των γονέων των μαθητών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στα συλλογικά όργανα του παρόντος νόμου προϋποθέτει τη συγκρότηση και λειτουργία συλλόγων γονέων ως σωματείων, σύμφωνα με τις διατάξεις των επομένων παραγράφων και του Αστικού Κώδικα.

2. Οι γονείς των μαθητών κάθε δημόσιου σχολείου συγκροτούν ένα σύλλογο γονέων, που φέρει την επωνυμία του σχολείου και συμμετέχουν αυτοδικαίως σε

αυτόν. Η διοίκηση του συλλόγου γονέων, καθώς και κάθε εκπρόσωπος στα προβλεπόμενα από την κείμενη νομοθεσία όργανα εκλέγονται. Οι εκλογές διεξάγονται με μυστική ψηφοφορία και με το σύστημα της απλής αναλογικής, υπό την όριση στις εκλογές κατατίθενται περισσότερα από ένα ψηφοδέλτια. Στην περίπτωση που οι εκλογές γίνονται με ενιαίο ψηφοδέλτιο, κάθε ψηφοφόρος μπορεί να επιλέξει μέχρι το 40% των εκλεγομένων. Στις εκλογές αυτές ψηφίζουν ο ένας ή και οι δύο γονείς κάθε μαθητή. Οι εκλογές επαναλαμβάνονται μέχρι δύο φορές, εφόσον δεν ψηφίσουν γονείς, που να εκπροσωπούν τουλάχιστον το ένα τρίτο των μαθητών του σχολείου. Στην περίπτωση που δεν επιτυγχάνεται και μετά την επανάληψη των εκλογών η εκπροσώπηση του ενός τρίτου των μαθητών του σχολείου, ο σύλλογος των γονέων θεωρείται ότι εκλέγεται νομίμως, αλλά δεν συμμετέχει στη σχολική επιτροπή, στο σχολικό συμβούλιο και δεν εκπροσωπείται στην ένωση γονέων.

3. Οι σύλλογοι γονέων των σχολείων της ίδιας κοινότητας ή δήμου ή δημοτικού διαμερίσματος συγκροτούν μία ένωση γονέων. Κάθε σύλλογος εκπροσωπείται στην ένωση γονέων από έναν εκπρόσωπο ανά τριάντα μαθητές, των οποίων οι γονείς έλαβαν μέρος στις εκλογές για την ανάδειξη της διοίκησης του. Στην περίπτωση που οι γονείς που συμμετείχαν κατά τα ως άνω στις εκλογές εκπροσωπούν λιγότερους από τριάντα μαθητές, ο σύλλογος εκπροσωπείται στην ένωση γονέων με έναν εκπρόσωπο.

4. Οι ενώσεις γονέων κάθε νομού ή νομαρχιακού διαμερίσματος συγκροτούν μία ομοσπονδία γονέων.

5. Οι ομοσπονδίες γονέων της χώρας συγκροτούν μια συνομοσπονδία.

6. Οι ως άνω διατάξεις εφαρμόζονται και για τους συλλόγους γονέων των μαθητών των ιδιωτικών σχολικών μονάδων. Ο σύλλογος των διδασκόντων κάθε ιδιωτικής σχολικής μονάδας και τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου του συλλόγου γονέων συγκροτούν το σχολικό συμβούλιο. Στα σχολικά συμβούλια των ιδιωτικών σχολικών μονάδων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης μετέχουν και τρεις εκπρόσωποι των μαθητικών κοινοτήτων που ορίζονται με απόφαση του συμβουλίου της μαθητικής κοινότητας.

7. Στην έννοια «γονείς», κατά τις ως άνω διατάξεις περιλαμβάνονται και οι επίτροποι και οι νόμιμοι αντιπρόσωποι τους.

8. Η εκπροσώπηση των γονέων, μέσω άλλου προσώπου, επιτρέπεται μόνον κατόπιν έγγραφης νομίμως επικυρωμένης εξουσιοδότησης ή συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου.

Η/9876/1985 Απόφ. ΥΠ.Ε.Π.Θ.

(Φ.Ε.Κ. 736Β/85)

Άρθρο 3

1. Η μυστικότητα της ψηφοφορίας επιτυγχάνεται με απομόνωση κατά οποιονδήποτε τρόπο ενός χώρου έτσι, ώστε να μην είναι εμφανές σε κάθε τρίτο πως ψηφίζει ο κάθε εκλογέας.

Άρθρο 7

1. Οι σύλλογοι και μόνο που υπάγονται στα άρθρα 1, 2 και 11 συγκροτούν την ένωση γονέων του δήμου, δημοτικού διαμερίσματος ή κοινότητας. Αν υπάρχει σε κάποια κοινότητα ένα μόνο σχολείο, τότε ο σύλλογος του θεωρείται ότι είναι ένωση και εκλέγει εκπρόσωπο ή εκπροσώπους για την ομοσπονδία σύμφωνα με το άρθρο 8.

4. Το Δ.Σ. του συλλόγου ανακοινώνει με έγγραφο στο διευθυντή του σχολείου τα ονόματα των εκπροσώπων. Το έγγραφο δε λαμβάνεται υπόψη αν δεν συνοδεύεται και από επικυρωμένο (από τον πρόεδρο και το γενικό γραμματέα) πλήρες απόσπασμα των πρακτικών της Γ.Σ., στο οποίο αναφέρονται τα ονόματα όσων ψήφισαν και το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας. Ο διευθυντής του σχολείου και με τη σειρά εκλογής γνωστοποιεί τα ονόματα αυτά, με την επιφύλαξη του άρθρου 10, στο δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας, αφού τον βεβαιώσει ότι από τον κατάλογο του δυναμικού του σχολείου προκύπτει και η απαρτία της Γ.Σ. και η αναλογία που δικαιολογεί τον αριθμό των εκπροσώπων.

Ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας συγκεντρώνει τα ονόματα όλων των εκπροσώπων και τα στέλνει στην ένωση.

Άρθρο 10

1. Ο διευθυντής του σχολείου αν διαπιστώσει ότι δεν υπάρχει απαρτία για την εκλογή εκπροσώπων στην ένωση, δεν γνωστοποιεί ονόματα στο δήμαρχο ή τον πρόεδρο της κοινότητας. Για κάθε περίπτωση διαφωνίας αποφασίζει ύστερα από έγγραφη αίτηση ο νομάρχης

2. Ο διευθυντής του σχολείου, ο Νομάρχης ή ο Γ.Γ. του ΥΠΕΠΘ στέλνουν κατά περίπτωση τον ορθό αριθμό των εκπροσώπων και κατά τη σειρά εκλογής.

3. Αν κάποιος εκπρόσωπος ισοψηφούν, η σειρά καθορίζεται μεταξύ τους με κλήρωση.

5. Η σχέση του διευθυντή με το τρίπτυχο: σύλλογος διδασκόντων, μαθητικές κοινότητες και σύλλογος γονέων και κηδεμόνων

5.1. Ο διευθυντής και ο σύλλογος διδασκόντων

Ο διευθυντής της σχολικής μονάδας συνδέεται στενά με τον σύλλογο διδασκόντων. Τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις του πρώτου αναφέρονται σε μεγάλο βαθμό στον ρόλο του δεύτερου. Η συνεργασία είναι η πρώτη λέξη που οφείλει να σκεφτεί κανείς αναφερόμενος στους δύο παραπάνω ρόλους. Με στόχο πάντα την εύρυθμη λειτουργία της σχολικής μονάδας, ο διευθυντής και οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να λειτουργούν σαν ένα καλοκουρδισμένο ρολόι. Πολλές είναι οι υποχρεώσεις που καλούνται από κοινού να φέρουν εις πέρας, ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής:

- Η σύνταξη και οι αλλαγές στο ωρολόγιο πρόγραμμα.
- Οι απουσίες του διδακτικού προσωπικού.
- Η εφαρμογή καινοτομιών (εκπαιδευτική – παιδαγωγική καινοτομία, διοικητική – οργανωτική καινοτομία και καινοτομία στο σχολικό κλίμα και στις ανθρώπινες σχέσεις) (Γιαννακάκη, 2005: 245-246).
- Η αναζήτηση λύσης στα καθημερινά προβλήματα που προκύπτουν στη σχολική ζωή.
- Η αντιμετώπιση δυσκολιών στον εργασιακό χώρο.
- Η οργάνωση και λειτουργία τμημάτων Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης, Ενισχυτικής Διδασκαλίας, τάξεων υποδοχής, φροντιστηριακών τμημάτων, τμημάτων διευρυμένου ωραρίου, Ολοήμερου σχολείου και των λοιπών εκπαιδευτικών καινοτομιών.

- Η εκκαθάριση αποδοχών του προσωπικού του σχολείου (Δευτεροβάθμια εκπαίδευση).
- Η διεκπεραίωση συνεδρίασης Συλλόγου Διδασκόντων, κατάρτιση και εισήγηση ημερήσιων θεμάτων.
- Η μέριμνα για τη συντήρηση και λειτουργία των σχολικών εγκαταστάσεων, καθώς και την προμήθεια των απαραίτητων εποπτικών μέσων διδασκαλίας.
- Η ανάθεση στο διδακτικό προσωπικό της διδασκαλίας των μαθημάτων στις τάξεις και τα τμήματα.
- Η ενημέρωση των γονέων και κηδεμόνων, τουλάχιστον κάθε τρίμηνο ή τετράμηνο, σχετικά με τη φοίτηση, της προόδου και της συμπεριφοράς των μαθητών.
- Η ανάληψη δράσεων, πρωτοβουλιών, προγραμμάτων, την οργάνωση επισκέψεων και εκδηλώσεων.

Όπως φαίνεται παραπάνω, προβλέπεται στενή συνεργασία μεταξύ διευθυντή και εκπαιδευτικών και για αυτόν τον λόγο ο πρώτος είναι αρμόδιος για την αξιολόγηση των δεύτερων, όπως η νομοθεσία ορίζει (Αριθμ. Φ.353.1./324/105657/Δ1/08-10-2002, Υ.Α. ΦΕΚ 1340 Β' 16-10-2002, άρθρα 27 και 29). Επιπλέον, ο διευθυντής αποτελεί τον συνδετικό κρίκο ανάμεσα στα ανώτερα εκπαιδευτικά στελέχη και τους εκπαιδευτικούς της σχολικής μονάδας, ενώ παράλληλα είναι αυτός που συντονίζει το έργο του σχολείου και επιδιώκει πρώτος την συνεργασία. Τέλος, πολύ σημαντική είναι η ενημέρωση των εκπαιδευτικών από τον διευθυντή σχετικά με τους νόμους της εκπαίδευσης και τις εγκυκλίους. Ο σύλλογος διδασκόντων, από την πλευρά του οφείλει να ενδυναμώνει το έργο του διευθυντή, να προθυμοποιείται, με σκοπό τη διεκπεραίωση των διαφόρων

εργασιών που προκύπτουν και να συμμετέχει ενεργά στις όποιες δράσεις
οργανώνονται.

5.2. Ο διευθυντής και οι μαθητικές κοινότητες

Ο ρόλος του διευθυντή είναι να συντονίζει τη σχολική ζωή αποσκοπώντας αφενός στην ενίσχυση των κινήτρων μάθησης, και αφ' ετέρου στη δημιουργία ενός μαθησιακού περιβάλλοντος ιδιαίτερα ποιοτικού. Όπως αναφέρει και η Μπουζούκα (2018), στόχος της εκπαίδευσης είναι η ολόπλευρη, αρμονική και ισόρροπη πνευματική και σωματική ανάπτυξη των μαθητών. Αναλυτικότερα, διευθυντής και μαθητικές κοινότητες συνυπάρχουν και αλληλεπιδρούν, με σκοπό:

- Την παιδαγωγική καθοδήγηση από τον πρώτο.
- Τη δημιουργία συνθηκών φιλικού παιδαγωγικού κλίματος.
- Την οργάνωση μίας ομαλής σχολικής ζωής.
- Τη συνεργασία μέσα σε κλίμα υπευθυνότητας, κατανόησης και αμοιβαίου σεβασμού.
- Τη διαμόρφωση άποψης και για όλα τα προβλήματα που απασχολούν τους μαθητές και την επίλυσή τους.
- Την τήρηση και εφαρμογή των κανόνων σχολικής ζωής, όπως την καθαριότητα, την ευπρεπή ένδυση των μαθητών κ. ά..
- Την πραγματοποίηση κοινωνικών δράσεων και πολιτιστικών εκδηλώσεων.
- Την άνοδο του επιπέδου των σπουδών, στην καλλιέργεια των δημιουργικών κλίσεων, της πρωτοβουλίας και της υπευθυνότητας των μαθητών, στη δημιουργία γενικά ενός σχολείου που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες της νεολαίας, του λαού και του τόπου.

Ο διευθυντής, επιπλέον είναι υπεύθυνος για τις εγγραφές, τις ανανεώσεις τους και τις μεταγραφές των μαθητών. Σε συνεργασία με τους καθηγητές

συγκροτούν τα τμήματα των τάξεων και εκδίδουν τους τίτλους σπουδών. Όλα τα παραπάνω πραγματοποιούνται, με σκοπό να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες των μαθητικών κοινοτήτων, αλλά χωρίς την άμεση εμπλοκή τους. Παράλληλα, οι μαθητικές κοινότητες πραγματοποιούν συνελεύσεις, διοργανώνουν αθλητικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις, συζητήσεις, εκθέσεις κ.ά.. Παρόλα αυτά όλες οι προβλεπόμενες από τον νόμο ενέργειές τους, οφείλουν να πραγματοποιούνται έπειτα από συνεννόηση με τους καθηγητές ή τον διευθυντή, ο οποίος και δίνει την τελική έγκριση.

5.3. Ο διευθυντής και ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων

Ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων αποτελεί όργανο λαϊκής συμμετοχής, ενώ παράλληλα είναι ο αμεσότερα εμπλεκόμενος φορέας της τοπικής κοινωνίας σε κάθε σχολική μονάδα (Ν. 1566/85, άρθρο 53). Με αυτό το σωματείο καλείται καθημερινά να συνεργαστεί ο διευθυντής. Όπως είναι γνωστό, για να επιτευχθεί μια καλή συνεργασία, θα πρέπει να αναπτυχθούν η καλή επικοινωνία και ο αλληλοσεβασμός, ενώ παράλληλα σημαντική είναι και η ύπαρξη διακριτών ρόλων (Coleman, 1990; Παπαιωάννου, 1998:54). Μέσα από τη συγκεκριμένη συνεργασία, ο διευθυντής μπορεί και γνωρίζει τις απόψεις όλων των γονέων και κηδεμόνων των μαθητών, καθώς ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων αποτελεί τη συλλογική έκφραση της άποψής τους. Παράλληλα, ο σύλλογος γονέων και κηδεμόνων οφείλει να γνωρίζει τα ζητήματα της σχολικής ζωής, ώστε να μπορεί να συνδράμει στην επίλυσή τους, για αυτό κρίνεται απαραίτητη η καθημερινή παρουσία του και η στενή συνεργασία με τον διευθυντή (Αθανασούλα – Ρέππα, 2008β).

Από κοινού επομένως, συνεργάζονται με σκοπό:

- Την υποστήριξη από την πλευρά του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων την έκφραση της κοινής συνισταμένης του ενδιαφέροντος, των απαιτήσεων και των προσδοκιών των γονέων (κοινωνικό περιβάλλον του σχολείου- Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ., 2000).
- Την οικονομική ενίσχυση από την πλευρά του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων έως και τη συνδιαμόρφωση συλλογικών αποφάσεων στο πλαίσιο διαδικασιών συλλογικής διοίκησης (Χατζηπαναγιώτου, 2003:68).
- Τον προγραμματισμό, τη λήψη αποφάσεων και τη διαμόρφωση της σχολικής ζωής.

- Την επίλυση προβλημάτων, με τους εκπροσώπους του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων να συμμετέχουν στα όργανα διαχείρισης και υποστήριξης του σχολείου ενεργά (Αθανασούλα – Ρέππα, 2008β).
- Τη γνωστική ανάπτυξη των παιδιών, καθώς έρευνες στον τομέα της κοινωνιολογίας και των πολιτικών επιστημών αναδεικνύουν την ευεργετικότητα της σχέσης αυτής.
- Την κοινωνικοποίηση και ανάπτυξη των παιδιών (Redding, 2008).
- Την ενημέρωση των γονέων και κηδεμόνων από τον διευθυντή για τις ενέργειες του σχολείου και τα προβλήματά του (Κιρκιγιάννη, 2011: 103).
- Τη συμμετοχή του διευθυντή στις συνεδριάσεις του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων, όταν προσκαλείται και το θεωρεί αναγκαίο.
- Την επίτευξη ενός δημοκρατικού και ανοιχτού σχολείου στην κοινωνία (Αριθμ. Φ.353.1./324/105657/Δ1/08-10-2002, Υ.Α. ΦΕΚ 1340 Β' 16-10-2002-άρθρο 28).

Παρά τη σπουδαιότητα αυτής της σχέσης σχολείου και συλλόγου γονέων και κηδεμόνων, διαφαίνεται ότι αφενός ο τελευταίος δεν έχει οργανωμένη και συστηματική μορφή παρουσίας και προσφοράς (Γεωργίου, 2000; Δοδοντσάκης, 2000) και αφετέρου δεν υπάρχει ουσιαστική συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων στα θέματα της σχολικής μονάδας. Την ίδια άποψη έρχεται να επιβεβαιώσει ο Σαΐτης (2008:251), κατά τον οποίο τα μέλη του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων έχουν παθητική συμμετοχή και τυπική επικοινωνία με το σχολείο. Η επικοινωνία και κατ' επέκταση, η συνεργασία των δύο αυτών θεσμών εξαντλείται σε κάποιες τυπικές συναντήσεις, με τους γονείς να μην έχουν τον προβλεπόμενο ρόλο στη διαμόρφωση της σχολικής ζωής (Ματσαγγούρας & Πούλου, 2009:31).

Η διεύθυνση πρέπει να συνδυάζει τις έννοιες της λαϊκής συμμετοχής, συνεργασίας και δημοκρατίας, που είναι βασικές αξίες του θεσμού του σχολείου. Ο

διευθυντής κατέχει πρωταρχικής σημασίας θέση στη σχέση που θα αναπτυχθεί ανάμεσα στους γονείς και στη σχολική μονάδα και οφείλει να αναβαθμίσει τον ρόλο του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων. Οι Σαΐτη & Σαΐτης (2012: 411· 2011: 277) αναφέρουν πως «εξαρτάται κυρίως από την ικανότητα του διευθυντή» το πώς θα προσεγγίσει τους γονείς, όπως για παράδειγμα με τη δημιουργία συστήματος ανοικτής επικοινωνίας και τη συμμετοχή των γονέων στη διοίκηση του σχολείου. Στην πραγματικότητα, αυτό που έχει να αξιοποιήσει ο διευθυντής είναι τα υπάρχοντα μοντέλα επικοινωνίας και μέσα από αυτά να βρεθούν η κατάλληλη μορφή συμμετοχής και συνεργασίας, με στόχο την αποτελεσματικότητα της σχολικής μονάδας. Ωστόσο, σύμφωνα με την Κοζύβα (2009), παρόλη τη διάθεση για ενεργή συμμετοχή των γονέων στην σχολική πραγματικότητα, τον καθοριστικό ρόλο στην πλήρη και ορθή εμπλοκή του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων, κατέχει το Υπουργείο Παιδείας, το οποίο είναι σε θέση και οφείλει να αναβαθμίσει τον θεσμό.

6. Επισκόπηση συναφών ερευνών στη βιβλιογραφία

Κάνοντας μια επισκόπηση της βιβλιογραφίας σχετικά με έρευνες που αφορούν τον διευθυντή της σχολικής μονάδας και το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του συλλόγου διδασκόντων, των μαθητικών κοινοτήτων και του συλλόγου γονέων και διδασκόντων, διαπιστώνεται ότι, παρά την επιστημονική συζήτηση των τελευταίων χρόνων σε ό,τι αφορά τη σχολική νομοθεσία και τη σημασία της, οι έρευνες που έχουν γίνει στην Ελλάδα είναι περιορισμένες και κυρίως αναφέρονται στα χαρακτηριστικά και τις αρμοδιότητες, που πρέπει να διαθέτουν διευθυντές, καθώς και στις σχέσεις των ίδιων με το τρίπτυχο που μας απασχολεί. Στις έρευνες αυτές, ενώ καταδεικνύεται η αναγκαιότητα αναδιαμόρφωσης του θεσμικού πλαισίου της σχολικής μονάδας, δεν επιχειρείται η διερεύνηση των συγκεκριμένων αναγκών και αλλαγών που επείγουν, με αποτέλεσμα να διαπιστώνεται η απουσία σχεδόν σχετικών ερευνών στη χώρα μας.

Πιο συγκεκριμένα, ο Σαΐτης στη μελέτη του με τίτλο «Ο Διευθυντής στο Δημόσιο Σχολείο» αναφέρει πως ο διευθυντής παίρνει τον ρόλο του επόπτη, καθώς, σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν.1566/1985, είναι υπεύθυνος για την τήρηση των νόμων, των εγκυκλίων και υπηρεσιακών εντολών και την εφαρμογή των αποφάσεων του συλλόγου διδασκόντων. Αυτό σημαίνει πως η κάθε ενέργεια του διευθυντή οφείλει να στηρίζεται στις ισχύουσες διατάξεις. Όπως επισημαίνει, μάλιστα, ο συγγραφέας, η πιστή εφαρμογή και η καλή γνώση των κανόνων δικαίου αποτελούν βασικά εφόδια ενός διευθυντή σχολικής μονάδας. Παράλληλα όμως, θίγεται το θέμα της «κακονομίας» και της «πολυνομίας» που χαρακτηρίζει το σχολικό σύστημα και δυσχεραίνει την εφαρμογή των ισχυουσών διατάξεων

(Δαγτόγλου, 2004, Τύππας, 1999). Στην υποενότητα, μάλιστα, με τίτλο «Απεργία και στάση εργασίας εκπαιδευτικών», τονίζει ένα κενό στη νομοθεσία που αφορά την έλλειψη προσωπικού ασφαλείας σε περίπτωση απεργίας των εκπαιδευτικών, το οποίο και φαίνεται, σύμφωνα με τον συγγραφέα, να μην απασχολεί κανέναν.

Σε μία άλλη μελέτη, με συγγραφείς την Βουρνούκα και την Σαγρή, με τίτλο «Αποτελεσματικός Διευθυντής και ο ρόλος του. Απόψεις εκπαιδευτικών», η τήρηση άλλα και η ενημέρωση του διδακτικού προσωπικού των νόμων, από τον διευθυντή, αποτελεί βασικό στοιχείο του. Παράλληλα, ο ίδιος αξιολογεί το διδακτικό προσωπικό, πάντα σύμφωνα με τη νομοθεσία.

Η έρευνα των Αργυροπούλου και Συμεωνίδη, με τίτλο «Η ανάδειξη των προσόντων του αποτελεσματικού Διευθυντή Σχολικής Μονάδας μέσα από τις διαδικασίες της επιλογής. Μια εμπειρική μελέτη περίπτωσης», αποτελεί απόδειξη της συχνής αλλαγής που υπόκειται η νομοθεσία. Σύμφωνα με τους συγγραφείς, οι συχνές αυτές αλλαγές οφείλονται στις συνεχείς προσπάθειες βελτίωσής τους και αποτελούν δείκτη της σημασίας που αποδίδεται στη σχολική διεύθυνση.

Οι Παπαιωάννου, Γιαβρίμης, Βαλκάνος και Κατσαφούρος στη μελέτη τους, με τίτλο «Αναγκαιότητα και περιεχόμενο επιμόρφωσης διευθυντών σχολικών μονάδων: Μια διερευνητική μελέτη», αναφέρουν τους γρήγορους ρυθμούς και τις συνεχείς αλλαγές που επηρεάζουν τόσο το σχολείο όσο και τους διευθυντές. Για τη σωστή διοίκηση της σχολικής μονάδας, ο διευθυντής οφείλει να κατέχει και να ανανεώνει τις γνώσεις του πάνω σε διάφορα επιστημονικά θέματα, με ένα από αυτά να είναι και η διοίκηση (Μάρδας & Βαλκάνος, 2002).

7. Μεθοδολογία της Έρευνας

7.1. Επιλογή μεθόδου

Στην παρούσα εργασία, με σκοπό την εκπόνηση της έρευνας, χρησιμοποιήθηκε ένας συνδυασμός μεθόδων. Αρχικά, το θέμα παρουσιάζεται μέσω της βιβλιογραφικής επισκόπησης. Πρόσφατες και μη έρευνες, που αφορούν το θέμα που εξετάζεται, δημιουργούν την πρώτη επαφή με το αντικείμενο. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με τους Munn et al. (2018), μέσω της βιβλιογραφικής επισκόπησης, ο συγγραφέας αλλά και ο αναγνώστης, αντιλαμβάνεται τις έννοιες που πραγματεύεται η έρευνα, τα κενά που προκύπτουν, ενώ, επιπλέον, είναι σε θέση να προσδιορίσει με μεγαλύτερη ευκολία, τη μέθοδο διεξαγωγής της έρευνας.

Μέσω της ξενόγλωσσης και ελληνικής βιβλιογραφίας και των κενών, που όπως προαναφέρθηκε, προκύπτουν από αυτές, ο ερευνητικός συλλέγει και λαμβάνει υπόψη του τα συμπεράσματα και τα ευρήματα που τον αφορούν. Επιπλέον, καταλήγει στα ερευνητικά ερωτήματα της δικής του εργασίας.

Έτσι, στη συγκεκριμένη εργασία τα ερευνητικά ερωτήματα που προκύπτουν και θα εξεταστούν, είναι τα εξής:

1. Γνωρίζει ο διευθυντής τη σχολική νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων;
2. Σε ποιον βαθμό εφαρμόζει ο διευθυντής τη σχολική αυτή νομοθεσία;
3. Σε ποιον βαθμό η σχολική νομοθεσία σε σχέση με τα τρία παραπάνω θεσμικά όργανα, κατά την άποψη του διευθυντή, υποστηρίζει με ουσιαστικό τρόπο την καθημερινότητα της σχολικής ζωής;

4. Σχετίζονται τα χρόνια υπηρεσίας ή το φύλλο του διευθυντή με τη γνώση της σχολικής αυτής νομοθεσίας;

Στο ερευνητικό κομμάτι, επιλέχτηκε η ποιοτική πρωτογενής έρευνα με τη χρήση της συνέντευξης. Παρακάτω, παρουσιάζονται ορισμένα χαρακτηριστικά και αξίες της ποιοτικής έρευνας και οι λόγοι που αυτή προτιμάται (Camic, Rhodes & Yardley, 41 2003: 8-13· Creswell, 2007: 36-39· Hatch, 2002· Le Compte & Schensul, 1999· Marshall & Rossman, 2006· McGrath & Johnson, 2003).

- Οι ποιοτικές μέθοδοι έρευνας βοηθούν στη διερεύνηση καινούριων ζητημάτων και στην κατασκευή θεωρίας επαγωγικά, από τα κάτω.
- Η ερευνητική διαδικασία στις ποιοτικές προσεγγίσεις είναι αναδυόμενη και δυναμική.
- Η ανάλυση στις ποιοτικές μεθόδους έρευνας είναι πλαίσιοθετημένη και γίνεται προσπάθεια για την αύξηση της οικολογικής της εγκυρότητας.
- Στις προσεγγίσεις των ποιοτικών μεθόδων έρευνας το ενδιαφέρον εστιάζεται στην ολιστική καταγραφή και ανάλυση σύνθετων, δυναμικών και μοναδικών φαινομένων.
- Ένας από τους βασικούς στόχους των ποιοτικών μεθόδων έρευνας είναι η καταγραφή, ανάλυση, ερμηνεία και κατανόηση των βιωμάτων και υποκειμενικών νοημάτων.
- Η ποιοτική έρευνα είναι στη βάση της μια ερμηνευτική διαδικασία.
- Η εργασία ενός ερευνητή ποιοτικών μεθοδολογικών προσεγγίσεων μοιάζει με την εργασία του καλλιτέχνη.
- Οι προσεγγίσεις των ποιοτικών μεθόδων έρευνας είναι στη βάση τους σχεσιακές.

- Μια από τις θεμελιώδεις διαστάσεις των ποιοτικών μεθόδων έρευνας είναι ο αναστοχασμός.

Κατά τον Lund (2005), η ποιοτική έρευνα χρησιμοποιεί λεκτικά και παραστατικά δεδομένα (παρατηρήσεις, συνεντεύξεις, προφορικές αφηγήσεις, φωτογραφίες, ταινίες, βίντεο, κ.λπ.), ενώ στην ποσοτική έρευνα αξιοποιούνται κατά βάση τα αριθμητικά δεδομένα. Τα στοιχεία σε μια ποιοτική έρευνα προέρχονται, συνήθως, από ανοικτού τύπου ερωτήσεις, σε αντίθεση με τα ποσοτικά που κατά βάση προκύπτουν από δομημένες ερωτήσεις με προκαθορισμένες απαντήσεις (Creswell, 2009). Επιπλέον, σε μια ποιοτική έρευνα το υποκείμενο θα είναι αυτό που θα καθορίσει το βάθος, τη ροή, την ποιότητα αλλά και τη συχνότητα των δεδομένων και της έρευνας, ενώ με αυτόν τον τρόπο χαρακτηρίζονται ως αυθεντικές (Lund, 2005). Παράλληλα, στη μέθοδο έρευνας που εξετάζεται, απαιτείται η χρήση όλων των διαθέσιμων στοιχείων και των σχολίων των συμμετεχόντων στη διαδικασία ή των τρόπων έκφρασης αυτών (Eisner, 1991). Συμπεραίνεται από τα παραπάνω ότι οι ποιοτικοί ερευνητές επιχειρούν να ερμηνεύσουν το αντικείμενο μελέτης τους με ανθρώπινους όρους, μελετώντας με τον τρόπο αυτόν, τα πράγματα στο φυσικό τους πλαίσιο (Denzin & Lincoln, 2005: 3), ενώ, σύμφωνα με τους Lincoln & Guba (1985), η ποιοτική έρευνα προκύπτει πιο φυσικά από την ποσοτική.

7.2. Οδηγός συνέντευξης

Στην παρούσα εργασία αξιοποιήθηκε το εργαλείο της συνέντευξης. Πιο συγκεκριμένα, η ημι- δομημένη συνέντευξη είναι αυτή που εξυπηρετούσε καλύτερα τον σκοπό της συγκεκριμένης έρευνας. Τόσο στην ποσοτική όσο και στην ποιοτική έρευνα, η συνέντευξη μπορεί να χρησιμοποιηθεί. Παρόλα αυτά, είναι πιο διαδεδομένο εργαλείο για μια ποιοτική έρευνα (Bell & Bryman, 2007). Οι συνεντεύξεις μπορεί να είναι δομημένες, ημι-δομημένες ή χωρίς καμία δομή (Bryman, 1989). Κατά τον Robson (2007), ο ερευνητής δίνει την ευκαιρία στους συνεντευξιαζόμενους να μιλήσουν ελεύθερα και σε βάθος, για τις σκέψεις τους και τις εμπειρίες τους, με σκοπό να αντλήσει πλούσιο ερευνητικό υλικό. Το παραπάνω επιβεβαιώνεται και από άλλους ερευνητές (Coen, Manion & Morrison, 2007, σ. 449), οι οποίοι υποστηρίζουν πως, κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, οι δύο συνομιλητές, μέσω της ανταλλαγής απόψεων και αντιλήψεων για κοινωνικά ζητήματα, παράγουν γνώση. Τέλος, μια άλλη άποψη υποστηρίζει ότι, επιλέγοντας τη συνέντευξη ως μέσο συλλογής ερευνητικών δεδομένων, επιτυγχάνεται η επίλυση προβληματικών καταστάσεων (Βάμβουκας, 2007).

Ως προς τη δομή της, η ημι-δομημένη συνέντευξη διαρκεί περίπου 30 λεπτά (Chirban, 1996), ενώ αποτελείται από ένα σύνολο προκαθορισμένων ερωτήσεων. Το περιεχόμενο των ερωτήσεων προέκυψε έπειτα από τη μελέτη της βιβλιογραφίας, δηλαδή από θεωρητικές και εμπειρικές έρευνες. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο συγκεκριμένος τύπος συνέντευξης παρουσιάζει ευελιξία ως προς:

1. την τροποποίηση του περιεχομένου των ερωτήσεων ανάλογα με τον συνεντευξιαζόμενο,

2. την εμβάθυνση σε κάποια θέματα με συμμετέχοντες που κρίνονται κατάλληλοι,
3. τη σειρά, με την οποία τίθενται οι ερωτήσεις,
4. την πρόσθεση ή αφαίρεση ερωτήσεων ή θεμάτων για συζήτηση.

Η συνέντευξη στην παρούσα εργασία αποτελείται συνολικά από 12 ερωτήσεις σε ημι-δομημένη μορφή. Στον πίνακα 7. παρουσιάζεται συνοπτικά η δημιουργία του οδηγού συνέντευξης και στη συνέχεια οι ερωτήσεις αναλυτικά.

Πίνακας 7. Οδηγός συνέντευξης

	Ερευνητικό ερώτημα στο οποίο απαντάει	Προέλευση από βιβλιογραφικό κομμάτι της εργασίας
1. Γνωρίζετε τη σχολική νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων;	Γνωρίζει ο/η διευθυντής/τρια τη σχολική νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων;	Επιπλέον, είναι υπεύθυνος για την τήρηση των νόμων και των εγκυκλίων και την εφαρμογή των αποφάσεων του συλλόγου διδασκόντων. (σ. 18)
2. Θεωρείτε σημαντική/απαραίτητη την καλή γνώση της σχολικής νομοθεσίας που διέπει τη λειτουργία Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων;	Γνωρίζει ο/η διευθυντής/τρια τη σχολική νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων;	Επιπλέον, μείζονος σημασίας ζήτημα για την επίτευξη των στόχων της εκπαιδευτικής διαδικασίας αποτελεί η εκ μέρους των ιθυνόντων άρτια γνώση και ίσως κατά γράμμα εφαρμογή της εκάστοτε σχετικής νομοθεσίας. (σ. 14)
3. Θεωρείτε ότι είναι εύκολο να εφαρμοστεί κατά γράμμα η σχολική νομοθεσία;	Σε ποιον βαθμό εφαρμόζει ο/η διευθυντής/τρια τη σχολική αυτή νομοθεσία;	Ωστόσο, ας μη παραβλέπουμε ότι και αυτό το θεσμικό πλαίσιο είναι ρευστό, αλλάζει συνεχώς, με αποτέλεσμα να ανακύπτουν δυσχέρειες στην ομαλή λειτουργία των σχολικών μονάδων... (σ. 14)
4. Είστε υπέρμαχος της κατά γράμμα εφαρμογής της σχολικής νομοθεσίας;	Σε ποιον βαθμό εφαρμόζει ο/η διευθυντής/τρια τη σχολική αυτή νομοθεσία;	Όπως επισημαίνει, μάλιστα, ο συγγραφέας, η πιστή εφαρμογή και η καλή γνώση των κανόνων δικαίου αποτελούν βασικά εφόδια ενός διευθυντή σχολικής μονάδας. (σ. 68)
5. Μέσα σε ποιο χρονικό διάστημα και με ποιον	Γνωρίζει ο/η διευθυντής/τρια τη σχολική νομοθεσία που	Για το χρόνο πραγματοποίησης των

<p>τρόπο ενημερώνονται τα μέλη του συλλόγου διδασκόντων για τον χρόνο πραγματοποίησης των τακτικών συνεδριάσεων;</p>	<p>διέπει τη λειτουργία Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων;</p>	<p>τακτικών συνεδριάσεων και τα θέματα της ημερήσιας διάταξης τα μέλη λαμβάνουν γνώση δύο ημέρες τουλάχιστον πριν από την ημέρα σύγκλησης του συλλόγου σε συνεδρίαση. Η γνωστοποίηση αυτή γίνεται με ανάρτηση της πρόσκλησης στον πίνακα ανακοινώσεων του διδακτικού προσωπικού του σχολείου. (σ. 37)</p>
<p>6. Σε ποιες διδακτικές ώρες πραγματοποιούνται οι γενικές συνελεύσεις των μαθητικών κοινοτήτων;</p>	<p>Γνωρίζει ο/η διευθυντής/τρια τη σχολική νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων;</p>	<p>Υ.Α. Γ2/336/29-1-91 (Φ.Ε.Κ. 66 τ. Β'/14-2-91) Άρθρο 3 (σ. 50)</p>
<p>7. Τι περιλαμβάνει το έγγραφο που παραδίδει το Δ.Σ. του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων στον διευθυντή, μετά το πέρας των εκλογών ανάδειξης συλλόγου γονέων και κηδεμόνων;</p>	<p>Γνωρίζει ο/η διευθυντής/τρια τη σχολική νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων;</p>	<p>Η/9876/1985 Απόφ. ΥΠ.Ε.Π.Θ. (Φ.Ε.Κ. 736Β/85) Άρθρο 3 (σ. 58)</p>
<p>8. Κατά τη γνώμη σας, η σχολική νομοθεσία που αφορά τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων, ρυθμίζει κατά κανόνα την καθημερινότητα της σχολικής ζωής ή εξαιρετικές περιπτώσεις;</p>	<p>Σε ποιον βαθμό η σχολική νομοθεσία σε σχέση με τα τρία παραπάνω θεσμικά όργανα, κατά την άποψη του/της διευθυντή/τριας, υποστηρίζει με ουσιαστικό τρόπο την καθημερινότητα της σχολικής ζωής;</p>	<p>Υποενότητες: 1.2., 2.2., 3.2., 4.2.</p>
<p>9. Οι συνεχείς αλλαγές της σχολικής νομοθεσίας διευκολύνουν την καθημερινότητα ενός διευθυντή;</p>	<p>Σε ποιον βαθμό η σχολική νομοθεσία σε σχέση με τα τρία παραπάνω θεσμικά όργανα, κατά την άποψη του/της διευθυντή/τριας, υποστηρίζει με ουσιαστικό τρόπο την καθημερινότητα της σχολικής ζωής;</p>	<p>Σύμφωνα με τους συγγραφείς, οι συχνές αυτές αλλαγές οφείλονται στις συνεχείς προσπάθειες βελτίωσής τους και αποτελούν δείκτη της σημασίας που αποδίδεται στη σχολική διεύθυνση. (σ. 69)</p>
<p>10. Θεωρείτε ότι υπάρχει πληθώρα νόμων και ως εκ τούτου αντινομίες</p>	<p>Γνωρίζει ο/η διευθυντής/τρια τη σχολική νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, των</p>	<p>Παράλληλα όμως, θίγεται το θέμα της «κακονομίας» και της «πολυνομίας» που χαρακτηρίζει το σχολικό</p>

στη σχολική νομοθεσία;	μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων;	σύστημα και δυσχεραίνει την εφαρμογή των ισχυουσών διατάξεων (Δαγτόγλου, 2004, Τύππας, 1999). (σ. 68)
11. Ως διευθυντής της σχολικής μονάδας έχετε αναγκαστεί να παραβλέψετε κάποιο κομμάτι της νομοθεσίας που να αφορά τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων;	Σε ποιον βαθμό εφαρμόζει ο/η διευθυντής/τρια τη σχολική αυτή νομοθεσία;	Παράλληλα όμως, θίγεται το θέμα της «κακονομίας» και της «πολυνομίας» που χαρακτηρίζει το σχολικό σύστημα και δυσχεραίνει την εφαρμογή των ισχυουσών διατάξεων (Δαγτόγλου, 2004, Τύππας, 1999). (σ. 68)
12. Ως διευθυντής σχολικής μονάδας έχετε νιώσει νομικά εκτεθειμένος-απροστάτευτος σε κάποια καθημερινή σας δραστηριότητα;	Σε ποιον βαθμό η σχολική νομοθεσία σε σχέση με τα τρία παραπάνω θεσμικά όργανα, κατά την άποψη του/της διευθυντή/τριας, υποστηρίζει με ουσιαστικό τρόπο την καθημερινότητα της σχολικής ζωής;	Στην υποενότητα, μάλιστα, με τίτλο «Απεργία και στάση εργασίας εκπαιδευτικών», τονίζει ένα κενό στη νομοθεσία που αφορά την έλλειψη προσωπικού ασφαλείας σε περίπτωση απεργίας των εκπαιδευτικών, το οποίο και φαίνεται, σύμφωνα με τον συγγραφέα, να μην απασχολεί κανέναν. (σ. 69)

Αρχικά, εξετάζεται η ύπαρξη γνώσης της σχολικής νομοθεσίας που διέπει τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων.

Στη δεύτερη ερώτηση εξετάζεται ο βαθμός που, κατά τη γνώμη των διευθυντών του δείγματος, είναι σημαντική - απαραίτητη η καλή γνώση της σχολικής νομοθεσίας που διέπει τη λειτουργία Συλλόγου Διδασκόντων/, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων.

Η τρίτη ερώτηση εξετάζει το κατά πόσο είναι εύκολο να εφαρμοστεί κατά γράμμα η σχολική νομοθεσία. Στην περίπτωση αρνητικής απάντησης, ζητείται να αναφερθεί ένα παράδειγμα που να αιτιολογεί την απάντηση.

Η τέταρτη ερώτηση ζητάει από τον διευθυντή να τοποθετηθεί και να δηλώσει εάν ο ίδιος είναι υπέρμαχος της κατά γράμμα εφαρμογής της σχολικής νομοθεσίας. Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης, ζητείται να την αιτιολογήσει.

Η πέμπτη ερώτηση εξετάζει τον τρόπο και το χρονικό διάστημα που ο διευθυντής της σχολικής κοινότητας ενημερώνει τα μέλη του συλλόγου διδασκόντων για τον χρόνο πραγματοποίησης των τακτικών συνεδριάσεων.

Η έκτη ερώτηση καλεί τον διευθυντή της σχολικής μονάδας να αναφέρει τις διδακτικές ώρες που πραγματοποιούνται οι γενικές συνελεύσεις των μαθητικών κοινοτήτων.

Στην έβδομη ερώτηση ο διευθυντής της σχολικής μονάδας καλείται να αναφέρει το περιεχόμενο του εγγράφου που του παραδίδεται από το Δ.Σ. του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων, μετά το πέρας των εκλογών ανάδειξης συλλόγου γονέων και κηδεμόνων.

Η όγδοη ερώτηση εξετάζει κατά πόσο η σχολική νομοθεσία που αφορά τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων, ρυθμίζει την καθημερινότητα της σχολικής ζωής ή, σε μεγαλύτερο βαθμό, εξαιρετικές περιπτώσεις.

Η ένατη ερώτηση εξετάζει τον βαθμό που οι συνεχείς αλλαγές της σχολικής νομοθεσίας διευκολύνουν την καθημερινότητα ενός διευθυντή.

Στη δέκατη ερώτηση εξετάζεται η ύπαρξη πληθώρας νόμων και ως εκ τούτου αντινομιών στη σχολική νομοθεσία.

Στην ενδέκατη ερώτηση, ο διευθυντής της σχολικής μονάδας, καλείται να αναφέρει εάν έχει αναγκαστεί να παραβλέψει κάποιο κομμάτι της νομοθεσίας που

να αφορά τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων.

Η δωδέκατη ερώτηση εξετάζει τον βαθμό που ο διευθυντής της σχολικής μονάδας έχει νιώσει νομικά εκτεθειμένος - απροστάτευτος σε κάποια από τις καθημερινές του δραστηριότητες.

7.3. Δείγμα

Τα υποκείμενα της εν λόγω έρευνας είναι οι διευθυντές των σχολικών μονάδων, καθώς αποτελούν το κεντρικό αντικείμενο της μελέτης. Συγκεκριμένα, το δείγμα αποτελείται από 11 διευθυντές, εκ των οποίων οι 2 είναι άντρες διευθυντές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι 5 είναι άνδρες διευθυντές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και οι 4 είναι γυναίκες διευθύντριες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το δείγμα προσεγγίστηκε δια ζώσης, μέσω διαμεσολάβησης τρίτου προσώπου που είχε τις κατάλληλες επαφές. Για αυτόν τον λόγο η προσέγγιση δείγματος θεωρείται βολική, καθώς η ερευνήτρια κατάφερε να έχει πρόσβαση στα επιθυμητά άτομα, ως προς τα χαρακτηριστικά τους, με σχετική ευκολία.

Τέσσερις από τις συνεντεύξεις μαγνητοσκοπήθηκαν, ενώ για τις υπόλοιπες τα δεδομένα τηρήθηκαν μέσω γραπτών σημειώσεων. Το χρονικό διάστημα που τηρήθηκε για τη διεξαγωγή των συνεντεύξεων ήταν δύο εβδομάδες. Την πρώτη εβδομάδα, κατά βάση, έγινε η πρώτη επαφή με τους διευθυντές και κανονίστηκαν τα ραντεβού για τη συνέντευξη.

7.4. Περιορισμοί της έρευνας

Η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε, χωρίς να μπορεί να ελεγχθεί η ψυχική και σωματική κατάσταση των διευθυντών την ώρα της έρευνας. Αυτό σημαίνει ότι πολλοί διευθυντές πιθανόν να ήταν κουρασμένοι λόγω του φόρτου εργασίας και να απαντούσαν βεβιασμένα και χωρίς περαιτέρω σκέψη. Παράδειγμα αποτελεί μια διευθύντρια, η οποία ακριβώς πριν την προγραμματισμένη συνέντευξη, είχε να

αντιμετωπίσει την οργή μίας μητέρας μαθητή της συγκεκριμένης σχολικής μονάδας. Το αποτέλεσμα ήταν η διευθύντρια να έχει πολύ ένταση κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, γεγονός που πιθανότατα να επηρέασε και τις απαντήσεις της.

Ένας άλλος περιορισμός αφορά την αντικειμενικότητα των απαντήσεων που έδωσαν οι συμμετέχοντες. Λόγω του θέματος της συνέντευξης, σχετικό με τη νομοθεσία, πιθανότατα να υπήρξαν διευθυντές που να θεώρησαν ότι με αυτόν τον τρόπο αξιολογείται το έργο τους ή ακόμη και οι ίδιοι. Επιπλέον, υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να αντιλήφθηκαν τη βαρύτητα του θέματος και ως άτομα που κατέχουν θέση ευθύνης να μην κατάφεραν να είναι αντικειμενικοί. Επομένως, για όλα τα παραπάνω, ίσως οι απαντήσεις τους να επηρεάστηκαν, με αποτέλεσμα να ωραιοποιήσουν καταστάσεις ή να μην ήταν απόλυτα ειλικρινείς.

Παραμένοντας στο κομμάτι της αντικειμενικότητας, ένας άλλος λόγος που μπορεί οι συμμετέχοντες να μην ήταν αντικειμενικοί, σχετίζεται με το πώς νομίζει ο ίδιος ότι φαίνεται και όχι πώς πραγματικά είναι. Άλλωστε, το πώς βλέπουμε τον εαυτό μας εξαρτάται από το πώς μας βλέπουν οι άλλοι (Goffman, 1967). Επομένως, πιθανότατα και αυτό να επηρέασε σε σημαντικό βαθμό τις απαντήσεις τους.

Παράλληλα, είναι δυνατόν το μικρό δείγμα που συμμετείχε στην έρευνα να μην αντιπροσωπεύει, στην ολότητά τους, τις απόψεις διευθυντών των σχολικών μονάδων.

Τέλος, επειδή επιλέχθηκε και αξιοποιήθηκε η μέθοδος της βολικής δειγματοληψίας, δεν μπορεί να θεωρηθεί αντιπροσωπευτική του πληθυσμού της έρευνας (Creswell, 2011· Robson, 2010). Επομένως, λόγω του ότι δεν είχαν την πιθανότητα - ευκαιρία να συμπεριληφθούν στο δείγμα της μελέτης, όλοι οι διευθυντές του πληθυσμού, τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα δεν μπορούν

να θεωρηθούν αντιπροσωπευτικά, παρά να έχουν τον χαρακτήρα ενδείξεων
(Creswell, 2011).

8. Παρουσίαση αποτελεσμάτων

Στον Πίνακα 8.1 παρουσιάζονται το φύλο, τα έτη υπηρεσίας σε εκπαιδευτική μονάδα και τα έτη υπηρεσίας σε διευθυντική θέση. Στην ερευνητική διαδικασία έλαβαν χώρα 11 συνεντεύξεις από 9 διευθυντές πρωτοβάθμιας και 2 διευθυντές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Σε αυτήν συμμετείχαν 7 άντρες και 4 γυναίκες. Ο μέσος όρος των ετών υπηρεσίας σε εκπαιδευτικές μονάδες ήταν 34,9 (με εύρος από 32 έως 38 έτη), ενώ ο μέσος όρος των ετών υπηρεσίας σε διευθυντική θέση ήταν 15,1 (με εύρος από 8 έως 20 έτη).

Πίνακας 8.1 Προσωπικά χαρακτηριστικά του δείγματος

	Φύλο	Έτη υπηρεσίας σε εκπαιδευτική μονάδα	Έτη υπηρεσίας και διευθυντική θέση
Π1	Θ	35	20
Π2	A	37	12
Π3	A	38	16
Π4	Θ	35	19
Π5	Θ	32	10
Π6	Θ	37	14
Π7	A	35	18
Π8	A	34	20
Π9	A	32	14
Δ1	A	37	16
Δ2	A	32	8

Στην πρώτη ερώτηση, που σχετίζεται με το αν οι διευθυντές της σχολικής μονάδας γνωρίζουν τη σχολική νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων, τα 6 υποκείμενα της έρευνας δήλωσαν με σιγουριά πως έχουν καλή γνώση της, ενώ τα υπόλοιπα 5 απάντησαν καταφατικά με μία επιφύλαξη.

Πιο συγκεκριμένα, το υποκείμενο της έρευνας Π1 ανέφερε πως ο λόγος που δεν μπορεί να απαντήσει με βεβαιότητα, οφείλεται στο γεγονός των συνεχών αλλαγών

που υπόκεινται οι νόμοι. Παρόλα αυτά, υποστήριξε πως προσπαθεί να ενημερώνεται.

Η δεύτερη ερώτηση εξετάζει τον βαθμό που το δείγμα θεωρεί σημαντική - απαραίτητη την καλή γνώση της σχολικής νομοθεσίας η οποία διέπει τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων. Και οι 11 διευθυντές απάντησαν καταφατικά και με μεγάλη βεβαιότητα στη συγκεκριμένη ερώτηση.

Το υποκείμενο Π2 υποστήριξε πως η καλή γνώση της σχολικής νομοθεσίας είναι απαραίτητη, καθώς θεωρείται εργαλείο για τη συγκεκριμένη εργασία.

Η τρίτη ερώτηση εξετάζει το κατά πόσο είναι εύκολο να εφαρμοστεί κατά γράμμα η σχολική νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων. Τρία από τα υποκείμενα του δείγματος απάντησαν πως είναι εύκολο να εφαρμοστεί κατά γράμμα, ενώ οι υπόλοιποι 9 ήταν κατηγορηματικά αρνητικοί.

Αναφορικά με το μέρος του δείγματος που ήταν αρνητικό, δύο από τα υποκείμενα βάσισαν την απάντησή τους στο γεγονός ότι αν αποφασιστεί να εφαρμοστεί ο νόμος κατά γράμμα, σύντομα να διαπιστωθεί πως ο νόμος είναι άκαμπος και πως δεν υπάρχει ευελιξία. Επομένως, κατέληξαν υποστηρίζοντας πως είναι με το πνεύμα του νόμου, αλλά όχι με το γράμμα του, καθώς σε πολλές περιπτώσεις καταλήγει να είναι εντελώς ανεφάρμοστος. Άλλα 2 υποκείμενα υποστήριξαν πως ο λόγος που δεν είναι δυνατόν να εφαρμοστεί κατά γράμμα η νομοθεσία, οφείλεται στο γεγονός ενός ενδόμυχου φόβου, ότι, εφαρμόζοντας τον νόμο κατά γράμμα, το πιθανότερο είναι να επέλθουν συγκρούσεις με τον περίγυρο, εξαιτίας αυτής της ακαμψίας που φαίνεται να έχει η σχολική νομοθεσία. Επομένως,

με σκοπό να αποφευχθούν αυτές οι συγκρούσεις, καταλήγουν να αποφεύγουν την κατά γράμμα εφαρμογή της νομοθεσίας, χτίζοντας με τον τρόπο αυτό ένα πιο χαλαρό και ευέλικτο προφίλ, κατά τα λεγόμενά τους. Τα υπόλοιπα 5 υποκείμενα στήριξαν το επιχειρήμά τους, λέγοντας πως, έπειτα από πολλά χρόνια εμπειρίας, έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα πως η νομοθεσία που εξετάζεται μέσα από τη συγκεκριμένη έρευνα, έχει πολλά κενά, έρχεται αρκετές φορές σε αντιφάσεις με άλλους νόμους, ενώ συνήθως καταλήγει να είναι και εντελώς ανεφάρμοστη. Επομένως, καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι είναι υποχρεωμένοι να μην την εφαρμόζουν κατά γράμμα, αφού η ίδια η νομοθεσία δεν τους το επιτρέπει.

Η τέταρτη ερώτηση αποτελεί συνέχεια της τρίτης, ζητώντας από τα υποκείμενα της έρευνας να απαντήσουν εάν είναι υπέρμαχοι της κατά γράμμα εφαρμογής της σχολικής νομοθεσίας που διέπει τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων. Από τα υποκείμενα του δείγματος, 7 απάντησαν πως είναι υπέρμαχοι, ενώ οι υπόλοιποι 4 δήλωσαν πως δεν είναι. Ο τόσο μεγάλος αριθμός θετικών απαντήσεων καταλήγει σε ένα αρκετά οξύμωρο συμπέρασμα και αυτό γιατί, ενώ στην παραπάνω ερώτηση οι περισσότεροι υποστήριξαν πως είναι σχεδόν αδύνατο να εφαρμοστεί κατά γράμμα η εν λόγω νομοθεσία, το συγκεκριμένο αποτέλεσμα έρχεται και αναιρεί όλα τα παραπάνω.

Το υποκείμενο Π1 υποστήριξε πως, παρόλο που θεωρεί ότι η σχολική νομοθεσία δεν είναι καθόλου ευέλικτη, νιώθει υποχρέωση να την εφαρμόζει.

Το υποκείμενο Π3, παρόλο που υποστήριξε πως είναι υπέρμαχος της κατά γράμμα εφαρμογής της νομοθεσίας, τόνισε πως θα υπάρξουν και εξαιρέσεις.

Το υποκείμενο Π4 αιτιολόγησε την αρνητική του θέση υποστηρίζοντας πως οι νόμοι πολλές φορές δεν έχουν σύνδεση μεταξύ τους, ενώ πολλά κομμάτια τους δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα.

Τέλος, το υποκείμενο Π9 δήλωσε πως ο λόγος που δεν είναι υπέρμαχος της κατά γράμμα εφαρμογής της εν λόγω νομοθεσίας, είναι ότι θεωρεί πως ένας διευθυντής υπέρμαχος αυτής της στάσης γίνεται αυτόματα άκαμπτος κάτι που ο ίδιος δεν επιθυμεί.

8.2 Εφαρμογή της σχολικής νομοθεσίας που διέπει τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων

	Είστε υπέρμαχος της κατά γράμμα εφαρμογής της σχολικής νομοθεσίας που διέπει τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων; Εάν όχι, γιατί;
Π1	Ναι
Π2	Ναι
Π3	Ναι
Π4	Όχι, γιατί υπάρχουν κενά
Π5	Ναι
Π6	Ναι
Π7	Όχι, γιατί πολλές φορές είναι ανεφάρμοστη
Π8	Ναι
Π9	Όχι, γιατί γίνεται άκαμπτος ως διευθυντής
Δ1	Όχι, γιατί πολλά κομμάτια των νόμων δεν συνδέονται μεταξύ τους και με την πραγματικότητα
Δ2	Ναι

Η πέμπτη ερώτηση ζητάει από τα υποκείμενα της έρευνας να αναφέρουν το χρονικό διάστημα και τον τρόπο, με τον οποίο ενημερώνονται τα μέλη του Συλλόγου Διδασκόντων για τον χρόνο πραγματοποίησης των τακτικών συνεδριάσεων. Το υποκείμενο Π1 αναφέρει πως είτε η συνεδρίαση θα πραγματοποιηθεί τη στιγμή που προέκυψε το θέμα με όσους από τον Σύλλογο Διδασκόντων είναι διαθέσιμοι είτε θα γίνει μια συνομιλία μέσω Webex, ώστε να μπορέσουν να λάβουν μέρος όλα τα μέλη. Το υποκείμενο Π2 υποστηρίζει πως τουλάχιστον δύο μέρες πριν τη συνεδρίαση, τα μέλη του Συλλόγου Διδασκόντων,

ενημερώνονται προφορικά. Το υποκείμενο Π3 αναφέρει πως η ενημέρωση γίνεται είτε μέσω email είτε προφορικά και ο χρόνος πραγματοποίησης της συνεδρίασης συναποφασίζεται. Τα υποκείμενα της έρευνας Π4 και Δ1 υποστηρίζουν πως, εφόσον προκύψει ένα θέμα όλοι οι εκπαιδευτικοί ενημερώνονται άμεσα, για να ξεκινήσει η συνεδρίαση. Το Π5 υποκείμενο αναφέρει πως μία μέρα πριν τη συνεδρίαση τα μέλη του Συλλόγου Διδασκόντων ενημερώνονται προφορικά. Τα υποκείμενα Π6, Π7, Π8 και Δ2 θεωρούν πως λίγες ώρες πριν την έναρξη της συνεδρίασης πρέπει όλα τα μέλη να έχουν ενημερωθεί προφορικά, ενώ το Π9 υποκείμενο της έρευνας φροντίζει να αναρτηθεί το θέμα και η ώρα της συνεδρίασης στον πίνακα ανακοινώσεων, λίγες ώρες πριν ξεκινήσει η συνεδρίαση.

8.3 Το χρονικό διάστημα ενημέρωσης του Συλλόγου Διδασκόντων για την πραγματοποίηση συνεδρίασης, από τον διευθυντή

	2 ημέρες πριν	1 ημέρα πριν	Μέσα στην μέρα	Εκείνη τη στιγμή	Ο χρόνος συναποφασίζεται
Π1				+	
Π2	+				
Π3					+
Π4				+	
Π5		+			
Π6			+		
Π7			+		
Π8			+		
Π9			+		
Δ1				+	
Δ2			+		

8.4 Ο τρόπος ενημέρωσης του Συλλόγου Διδασκόντων για την πραγματοποίηση συνεδρίασης, από τον διευθυντή

	Webex	Email	Προφορικά	Πίνακας ανακοινώσεων
Π1	+		+	
Π2			+	
Π3		+	+	
Π4			+	
Π5			+	
Π6			+	
Π7			+	
Π8			+	
Π9				+
Δ1			+	
Δ2			+	

Στην έκτη ερώτηση, τα υποκείμενα καλούνται να αναφέρουν τις διδακτικές ώρες που πραγματοποιούνται οι γενικές συνελεύσεις των μαθητικών κοινοτήτων. Πιο συγκεκριμένα, 8 από τα υποκείμενα της έρευνας απάντησαν πως οι συνελεύσεις τέτοιου τύπου πραγματοποιούνται πάντα σε συνεννόηση με τον εκπαιδευτικό, χωρίς δική τους ανάμειξη. Ωστόσο, όπως ανέφερε χαρακτηριστικά το υποκείμενο Π1, οι συνελεύσεις είναι ελάχιστες και πραγματοποιούνται κυρίως από τις μεγαλύτερες τάξεις του δημοτικού, μέσω της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής του Πολίτη, ενώ στις μικρότερες τάξεις μέσα από κάποιο εργαστήριο δεξιοτήτων. Τα υποκείμενα Π5, Δ1 και Δ2 υποστήριξαν πως οι συνεδριάσεις των μαθητικών κοινοτήτων πραγματοποιούνται τις 2 τελευταίες διδακτικές ώρες. Αξίζει να σημειωθεί πως τα υποκείμενα Δ1 και Δ2 είναι διευθυντές στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Επιπλέον, όλα τα υπόλοιπα υποκείμενα υποστήριξαν πως δεν υφίσταται ο όρος μαθητικές κοινότητες στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Η έβδομη ερώτηση καλεί τους διευθυντές να αναφέρουν αναλυτικά τι περιλαμβάνει το έγγραφο που τους παραδίδεται από το Δ. Σ. του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων, μετά το πέρας των εκλογών ανάδειξης Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων. Και τα 11 υποκείμενα της έρευνας υποστήριξαν πως ανακοινώνονται τα ονόματα και οι αρμοδιότητες αυτών. Τα υποκείμενα Π2 και Δ2 ανέφεραν πως λαμβάνουν έγγραφο που αναφέρει τα παραπάνω. Όλα τα υπόλοιπα υποκείμενα ενημερώνονται προφορικά για τα αποτελέσματα των εν λόγω εκλογών.

Στην όγδοη ερώτηση ερευνάται κατά πόσο η σχολική νομοθεσία που αφορά τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων ρυθμίζει κατά κανόνα την καθημερινότητα της

σχολικής ζωής ή εξαιρετικές περιπτώσεις. Ειδικότερα, 8 από τα υποκείμενα υποστήριξαν πως η αλήθεια βρίσκεται κάπου στη μέση. Ρυθμίζει, δηλαδή, εξίσου και την καθημερινότητα αλλά και εξαιρετικές περιπτώσεις. Τα υποκείμενα Π3 και Π8 θεωρούν πως η σχολική νομοθεσία που εξετάζεται ρυθμίζει κατά βάση την καθημερινότητα. Αντίθετα, το υποκείμενο Π4 υποστηρίζει το αντίθετο, ότι δηλαδή ρυθμίζει κυρίως εξαιρετικές περιπτώσεις, με αποτέλεσμα στην καθημερινότητα να προκύπτουν δυσκολίες και πολλές φορές κενά.

Η ένατη ερώτηση εξετάζει τον βαθμό που οι συνεχείς αλλαγές της νομοθεσίας που εξετάζεται, διευκολύνουν την καθημερινότητα ενός διευθυντή. Σε αυτήν την ερώτηση, οι περισσότεροι διευθυντές δε χρειάστηκε να σκεφτούν καθόλου την απάντησή τους, καθώς μόνο το υποκείμενο Π2 ήταν βέβαιο πως διευκολύνεται η καθημερινότητα με τις συνεχείς αλλαγές. Τα υποκείμενα Π1, Π4 και Π7 απάντησαν πως δεν διευκολύνεται καθόλου, ενώ το υποκείμενο Π3 ανέφερε πως δεν διευκολύνεται, γιατί είναι ένας λαβύρινθος όλες αυτές οι αλλαγές. Το υποκείμενο της έρευνας Δ1 υποστήριξε πως, αντί να διευκολύνεται το έργο τους γίνεται ακόμη πιο περίπλοκο μέσω όλων αυτών των αλλαγών. Τα υποκείμενα Δ2, Π6 και Π8 υποστήριξαν πως η αλήθεια βρίσκεται κάπου στη μέση, καθώς οι αλλαγές γίνονται, με σκοπό να διευκολύνουν τη δουλειά του διευθυντή, αλλά οι τόσες συνεχείς, τουλάχιστον στην αρχή, μπερδεύουν και δυσκολεύουν το έργο τους. Με αβεβαιότητα απάντησε το υποκείμενο Π5, καθώς υποστήριξε πως σπάνια οι συνεχείς αλλαγές διευκολύνουν την καθημερινότητά του, ενώ και το υποκείμενο Π9 ανέφερε πως συνήθως την διευκολύνουν, αλλά σαφώς υπάρχουν και εξαιρέσεις.

Στη δέκατη ερώτηση ερευνάται το θέμα των αντινομιών και η πληθώρα των νόμων στη σχολική νομοθεσία όσον αφορά το τρίπτυχο που μελετάται. Σε αυτήν την

ερώτηση, όλα τα υποκείμενα της μελέτης απάντησαν καταφατικά, επιβεβαιώνοντας και τις δύο θεωρίες, με μόνο δύο υποκείμενα, το Π5 και Π6, να απαντούν με μερική αβεβαιότητα.

Στην ενδέκατη ερώτηση οι διευθυντές των σχολικών μονάδων καλούνται να καταθέσουν την προσωπική τους εμπειρία, καθώς τους ζητήθηκε να αναφέρουν εάν έχουν αναγκαστεί να παραβλέψουν κάποιο κομμάτι της σχολικής νομοθεσίας που αφορά το τρίπτυχο που εξετάζεται. Τα υποκείμενα Π2, Δ1, Π5, Π6 απάντησαν ρητά όχι, καθώς, όπως αναφέρουν, υπάρχει πάντα τρόπος να είσαι νόμιμος. Το υποκείμενο Π1 απάντησε πως δεν έχει αναγκαστεί τόσο να το κάνει, παρόλα αυτά έχει συμβεί για λόγους οικονομίας χρόνου. Τα υποκείμενα Π3, Δ2, Π4, Π7, Π8 και Π9 αναφέρουν πως έχουν αναγκαστεί να παραβλέψουν κάποιο κομμάτι της σχολικής νομοθεσίας, με το υποκείμενο Π3 να το έχει βρεθεί σε αυτή τη θέση πολλές φορές, το Δ2 μόνο μία φορά και το Π9 ελάχιστες φορές.

8.4 Παράβλεψη νόμου, εξ ανάγκης, από το διευθυντή της σχολικής μονάδας

	Όχι	Ναι (από επιλογή)	Ναι	Ναι (πολλές φορές)	Ναι (1 φορά)	Ναι (ελάχιστες φορές)
Π1		+				
Π2	+					
Π3				+		
Π4			+			
Π5	+					
Π6	+					
Π7			+			
Π8			+			
Π9						+
Δ1	+					
Δ2					+	

Η τελευταία ερώτηση εξετάζει το κατά πόσο ένας διευθυντής σχολικής μονάδας έχει νιώσει νομικά εκτεθειμένος σε κάποια καθημερινή του δραστηριότητα. Συγκεκριμένα, 5 από τα υποκείμενα της έρευνας απάντησαν

καταφατικά στην συγκεκριμένη ερώτηση, εκ των οποίων, τα υποκείμενα Π2 και Δ1 το έχουν νιώσει πάρα πολλές φορές, κατά τα λεγόμενά τους, ενώ το υποκείμενο Π3 αρκετές φορές. Τα υποκείμενα της έρευνας Δ2, Π4, Π5, Π6, Π7 και Π9 αναφέρουν πως δεν έχουν έρθει σε αυτήν τη δυσμενή θέση, με το υποκείμενο Δ2 να το αποδίδει τα σχετικά λίγα χρόνια της προϋπηρεσίας του.

9. Συζήτηση – Συμπεράσματα – Προτάσεις

9.1. Σύγκριση και ερμηνεία πορισμάτων

Μια σχολική μονάδα, για να μπορέσει να λειτουργήσει ορθά και να εξυπηρετεί τους σκοπούς της εκπαίδευσης, χρειάζεται κανόνες που να αποσκοπούν στην οργάνωση και τήρηση της τάξης, αλλά και ανθρώπους που να τους ακολουθούν. Ο διευθυντής της σχολικής μονάδας είναι ο πρώτος που οφείλει να γνωρίζει και να τηρεί τη σχολική νομοθεσία, να ενημερώνει τους συναδέλφους τους, καθώς και να ενημερώνεται για τις συνεχείς αλλαγές της, με στόχο την εύρυθμη λειτουργία της σχολικής μονάδας.

Ο Σαϊτής (2008), αναφέρει πως η πιστή εφαρμογή και η καλή γνώση των κανόνων δικαίου αποτελούν βασικά εφόδια ενός διευθυντή σχολικής μονάδας. Ως προς τη γνώση της σχολικής νομοθεσίας, η παρούσα έρευνα έρχεται να επιβεβαιώσει τα παραπάνω, με όλα τα υποκείμενα του δείγματος να δηλώνουν πως γνωρίζουν τους κανόνες δικαίου. Λίγο παραπάνω από το μισό δείγμα της έρευνας επιβεβαιώνει την μελέτη του Σαϊτή ως προς την πιστή εφαρμογή της σχολικής νομοθεσίας, παρόλα αυτά υπάρχει και έντονος αντίλογος, λόγω της μεγάλης δυσκολίας που υπάρχει, ώστε να εφαρμοστεί κατά γράμμα η σχολική νομοθεσία.

Στην ίδια μελέτη, θίγεται το θέμα της «κακονομίας» και της «πολυνομίας» που χαρακτηρίζει το σχολικό σύστημα και δυσχεραίνει την εφαρμογή των ισχυουσών διατάξεων (Δαγτόγλου, 2004, Τύππας, 1999). Και σε αυτήν την περίπτωση, η παρούσα εργασία έρχεται να επιβεβαιώσει τα παραπάνω, καθώς όλοι οι διευθυντές που έλαβαν χώρα στην έρευνα υποστήριξαν ότι έρχονται καθημερινά

αντιμέτωποι με πληθώρα νόμων και αντινομίες που σίγουρα δυσχεραίνουν το έργο τους.

Στην έρευνα των Αργυροπούλου και Συμεωνίδη (2017), θίγεται το θέμα των συχνών αλλαγών που υπόκειται η νομοθεσία, οι οποίες, κατά τους συγγραφείς, οφείλονται στις συνεχείς προσπάθειες βελτίωσής τους και αποτελούν δείκτη της σημασίας που αποδίδεται στη σχολική διεύθυνση. Στην παρούσα έρευνα αυτό δεν επιβεβαιώνεται, καθώς το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος υποστήριξε πως οι συνεχείς αλλαγές της σχολικής νομοθεσίας κατά βάση προκαλούν σύγχυση και, σε καμία περίπτωση, δεν διευκολύνουν την καθημερινότητα ενός διευθυντή.

Κατά το άρθρο 3, οι τακτικές γενικές συνελεύσεις διεξάγονται σε κάθε τάξη ή τμήμα την τελευταία διδακτική ώρα, ενώ στα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης οι τακτικές γενικές συνελεύσεις συγκαλούνται στις τρεις τελευταίες διδακτικές ώρες [Υ.Α. Γ2/336/29-1-91 (Φ.Ε.Κ. 66 τ. Β' /14-2-91)]. Το παραπάνω άρθρο στην εν λόγω έρευνα, φάνηκε πως είναι κάτι που οι διευθυντές αγνοούν. Στην ερώτηση που είχε να κάνει με τις ώρες που πραγματοποιούνται οι γενικές συνελεύσεις των μαθητικών κοινοτήτων, κατά βάση, η απάντηση ήταν ότι προγραμματίζονται σε συνεννόηση με τον εκάστοτε εκπαιδευτικό ή καθηγητή.

Το άρθρο 4 αναφέρει πως, μετά το πέρας των εκλογών ανάδειξης Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων, το Δ.Σ. ανακοινώνει με έγγραφο στον διευθυντή του σχολείου τα ονόματα των εκπροσώπων. Το έγγραφο δε λαμβάνεται υπόψη, αν δεν συνοδεύεται και από επικυρωμένο (από τον πρόεδρο και το γενικό γραμματέα) πλήρες απόσπασμα των πρακτικών της Γ.Σ., στο οποίο αναφέρονται τα ονόματα όσων ψήφισαν και το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας. Στην παρούσα έρευνα δεν φαίνεται να επιβεβαιώνεται ούτε ο τρόπος που ενημερώνεται ο διευθυντής,

δηλαδή μέσω εγγράφου, αλλά ούτε και η ενημέρωση που λαμβάνει. Για την ακρίβεια, όλοι οι διευθυντές ενημερώνονται μόνο για τα ονόματα και τις αρμοδιότητες των εκπροσώπων και αυτό πραγματοποιείται σχεδόν σε όλους προφορικά. Συγκεκριμένα, μόνο τα υποκείμενα της έρευνας Π2, Δ2 αναφέρουν πως ο τρόπος που γίνεται η ανακοίνωση είναι μέσω εγγράφου, ενώ όλοι οι υπόλοιποι λαμβάνουν προφορική ενημέρωση. Υπάρχουν δύο εκδοχές που ίσως εξηγείται το παραπάνω αποτέλεσμα. Η πρώτη, ίσως έχει να κάνει με την έλλειψη γνώσης του συγκεκριμένου νόμου, με αποτέλεσμα οι ίδιοι οι διευθυντές να μην αντιλαμβάνονται πως η διαδικασία που πραγματοποιείται είναι παράνομη. Η δεύτερη εκδοχή έχει να κάνει, πιθανότατα, με την ανάγκη όλων για αποφυγή της γραφειοκρατίας και αμεσότητα στην επικοινωνία αυτών.

Σύμφωνα με το άρθρο 37, παράγραφος 8, ο Σύλλογος Διδασκόντων ενημερώνεται για την πραγματοποίηση τακτικών συνεδριάσεων δύο ημέρες τουλάχιστον πριν από την ημέρα σύγκλησης του συλλόγου σε συνεδρίαση μέσω του πίνακα ανακοινώσεων. Το παραπάνω αποτελεί άλλο ένα κομμάτι της νομοθεσίας που παραλείπεται, σύμφωνα με τη συγκεκριμένη έρευνα. Για την ακρίβεια, μόνο το υποκείμενο Π9 αναφέρει πως ο τρόπος που γίνεται η ανακοίνωση είναι μέσω του πίνακα ανακοινώσεων, ενώ οι 9 από τους 11 κάνουν την ανακοίνωση προφορικά. Όσον αφορά τον χρόνο ενημέρωσής τους, για άλλη μια φορά, ποικίλουν οι απόψεις με επικρατέστερη την ενημέρωση και πραγματοποίηση της συνεδρίασης μέσα στην ίδια μέρα. Μόνο το υποκείμενο Π1 υποστηρίζει πως η ενημέρωση και πολλές φορές και ολόκληρη η συνεδρίαση μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω της πλατφόρμας Webex, ενώ το υποκείμενο Π3 αναφέρει και την περίπτωση ενημέρωσης μέσω email. Και στην συγκεκριμένη περίπτωση φαίνεται τα δείγματα της έρευνας να

επιλέγουν να αποφύγουν τις νόμιμες διαδικασίες, πιθανώς με στόχο την αμεσότερη επίλυση των προβλημάτων, ενώ πάντα ενέχει η περίπτωση παντελούς άγνοιας της νομοθεσίας.

9.2. Συμπερασματικές παρατηρήσεις

Η παρούσα εργασία εξέτασε τη σχέση του διευθυντή της σχολικής μονάδας με το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων. Για τη μελέτη της βιβλιογραφίας, όπως και τη διεξαγωγή των ερωτήσεων της συνέντευξης, αξιοποιήθηκαν τα ακόλουθα τέσσερα ερευνητικά ερωτήματα:

1. Γνωρίζει ο διευθυντής τη σχολική νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων;
2. Σε ποιον βαθμό εφαρμόζει ο διευθυντής τη σχολική αυτή νομοθεσία;
3. Σε ποιον βαθμό η σχολική νομοθεσία σε σχέση με τα τρία παραπάνω θεσμικά όργανα, κατά την άποψη του διευθυντή, υποστηρίζει με ουσιαστικό τρόπο την καθημερινότητα της σχολικής ζωής;
4. Σχετίζονται τα χρόνια προϋπηρεσίας ή το φύλλο του διευθυντή με τη γνώση της σχολικής αυτής νομοθεσίας;

Ως προς το πρώτο ερευνητικό ερώτημα, σύμφωνα με κομμάτι του άρθρου 28, ο διευθυντής της σχολικής μονάδας εφαρμόζει τους νόμους, τα προεδρικά διατάγματα, τις εγκυκλίους και τις υπηρεσιακές εντολές των Στελεχών Διοίκησης, είναι υπεύθυνος για την τήρησή τους και υλοποιεί τις αποφάσεις του Συλλόγου των Διδασκόντων. Στην παρούσα έρευνα, οι διευθυντές υποστηρίζουν πως γνωρίζουν τη

σχολική νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία Συλλόγου Διδασκόντων, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων. Υπάρχει παρόλα αυτά και μία αβεβαιότητα στις απαντήσεις τους, λόγω του μεγάλου όγκου των νομοθεσιών και των συνεχόμενων αλλαγών που υφίστανται. Το γεγονός του ότι όλοι οι διευθυντές του δείγματος υποστήριξαν το παραπάνω, πιθανότατα οφείλεται στην ανάγκη τους να παρουσιάσουν μία «καλή» εκδοχή του εαυτού τους, μιας και η απάντηση που χρειαζόταν να δώσουν ήταν μονολεκτική και δεν ήταν υποχρεωμένοι να την αιτιολογήσουν.

Σύμφωνα με τον Σπακούρη (2008), η λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος στην Ελλάδα, στο επίπεδο της σχολικής εκπαίδευσης τουλάχιστον, διέπεται έως και σε λεπτομέρειες από νόμους και λοιπά θεσμικά κείμενα. Κρίνεται, επομένως, ότι η σύμπτωση με την κρατική μέριμνα, όπως εκφράζεται μέσω της εκπαιδευτικής νομοθεσίας, θα αποδώσει τα μέγιστα. Το ίδιο πιστεύουν και οι διευθυντές της παρούσας έρευνας, που επιβεβαιώνουν την σημαντικότητα της καλής γνώσης της σχολικής νομοθεσίας που εξετάζεται. Αυτό ωστόσο, ίσως να αποτελεί μια ασφαλή απάντηση ενός διευθυντή που οφείλει να παρουσιάσει ένα «καλό» προφίλ, παρόλο που η συνέντευξη και η παρουσίαση των αποτελεσμάτων είναι ανώνυμη.

Οι Δαγτόγλου (2004) και Τύππας (1999) κάνουν λόγο μέσα από τις μελέτες τους για το θέμα της «κακονομίας» και της «πολυνομίας» που χαρακτηρίζει το σχολικό σύστημα. Όλοι οι διευθυντές του δείγματος επιβεβαιώνουν την ύπαρξη πληθώρας νόμων και δηλώνουν πως πολλές φορές αδυνατούν να τους γνωρίζουν όλους, ενώ συχνά έρχονται αντιμέτωποι με αντινομίες που πρέπει να καταφέρουν να βρουν μια λύση, χωρίς παράλληλα να παραβούν κάποιο κομμάτι της νομοθεσίας. Η σύμπτωση των απαντήσεων πιθανότατα οφείλεται στην εμπειρία που κατέχουν οι άνθρωποι

που αναλαμβάνουν μία διευθυντική θέση και, με αυτόν τον τρόπο, είναι πολύ πιθανό πως έχουν έρθει αναγκαστικά σε επαφή με πολλά, εάν όχι τα περισσότερα, κομμάτια της σχολικής νομοθεσίας.

Μέχρι αυτό το σημείο οι ερωτήσεις, που εξετάζουν το εάν ο διευθυντής της σχολικής μονάδας γνωρίζει τη σχολική νομοθεσία που αφορά την έρευνα, δηλαδή το πρώτο ερευνητικό ερώτημα, είναι γενικές και δεν μπορούν να διασταυρωθούν για την ακρίβεια και αντικειμενικότητά τους. Οι επόμενες τρεις ερωτήσεις εξέτασαν συγκεκριμένα κομμάτια της νομοθεσίας, με σκοπό αυτήν ακριβώς την «εξακρίβωση».

Τρεις ερωτήσεις που αφορούσαν συγκεκριμένα κομμάτια της σχολικής νομοθεσίας που διέπει τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων έδειξαν, κατά κύριο λόγο, πως οι διευθυντές της έρευνας δε γνωρίζουν ή επιλέγουν να μην τηρούν συγκεκριμένα κομμάτια της σχολικής νομοθεσίας. Και στις τρεις αυτές ερωτήσεις, οι απαντήσεις τους δείχνουν πως επιλέγουν να ενεργούν με βάση την προσωπική τους λογική που συνήθως τα αποτελέσματα είναι πιο άμεσα, αποφεύγοντας με τον τρόπο αυτό τυπικές διαδικασίες, που πολλές φορές περιλαμβάνουν αρκετά έγγραφα ή απαιτούν άδειες και γνωμοδοτήσεις από παραπάνω από έναν άνθρωπο. Αυτό πιθανότατα συμβαίνει, επειδή οι ίδιοι έχουν διαπιστώσει, με βάση την εμπειρία τους, είτε την πολυπλοκότητα της σχολικής νομοθεσίας είτε την πληθώρα των νόμων είτε ακόμη και τις αντινομίες που έχουν διαπιστωθεί και, σε συνδυασμό όλων των παραπάνω, επιλέγουν να δράσουν αυτόνομα.

Το δεύτερο αντικείμενο έρευνας της παρούσας εργασίας έρχεται να ενωθεί με το πρώτο, αφού εξετάζει τον βαθμό που ο διευθυντής της σχολικής μονάδας

εφαρμόζει τη σχολική νομοθεσία που εξετάζεται. Ο Σαΐτης (2008) επισημαίνει πως η πιστή εφαρμογή και η καλή γνώση των κανόνων δικαίου αποτελούν βασικά εφόδια ενός διευθυντή σχολικής μονάδας. Οι περισσότεροι διευθυντές υποστήριξαν πως είναι υπέρμαχοι της κατά γράμμα εφαρμογής της σχολικής νομοθεσίας που εξετάζεται. Κάποιοι άλλοι αναφέρουν πως είναι αδύνατο να συμβεί αυτό λόγω του όγκου και των χρονοβόρων διαδικασιών που απαιτούνται, καθώς επίσης ορισμένοι θεωρούν ότι πολλοί είναι οι νόμοι που συγκρούονται και καταλήγουν μέρη τους να είναι ανεφάρμοστα. Πολλοί μάλιστα, που υποστήριξαν την κατά γράμμα εφαρμογή της, δήλωσαν αναγκασμένοι λόγω φόβου των ποινών. Φαίνεται όμως, πως παρόλο που οι περισσότεροι διευθυντές δήλωσαν υπέρμαχοι της κατά γράμμα εφαρμογής, στη συνέχεια αποδείχτηκε πως δεν την εφαρμόζουν. Αυτό πιθανότατα, οφείλεται και πάλι, στην ανάγκη που προκύπτει κατά τη διαζώσης συνέντευξη να εξιδανικεύσουν τον εαυτό τους.

Το θέμα που θίγουν οι Δαγτόγλου (2004), Τύππας (1999) και ο Σαΐτης (2008) περί «κακονομίας» και της «πολυνομίας» επιβεβαιώνεται σχεδόν από τους μισούς διευθυντές του δείγματος. Πολλοί ήταν αυτοί που υποστήριξαν πως έχουν έρθει στη δυσμενή θέση να αναγκαστούν να παραβλέψουν κάποιο νομοθετικό πλαίσιο για τους παραπάνω λόγους. Αντίθετα, άλλοι δήλωσαν πως δεν το έχουν κάνει. Και σε αυτό το σημείο υπάρχει αμφιβολία ως προς την ειλικρίνεια των απαντήσεων που λήφθηκαν, καθώς η συγκεκριμένη ερώτηση είναι πολύ πιθανό να έφερε σε δύσκολη θέση τους ερωτηθέντες. Παρόλα αυτά, και μέσα από αυτό το μικρό δείγμα που εξετάζεται μπορεί να διαπιστωθεί ο βαθμός που εφαρμόζει ο διευθυντής της σχολικής μονάδας την υπό εξέταση νομοθεσία.

Ωστόσο, είναι ευρέως γνωστή η ρευστότητα και αυτού του θεσμικού πλαισίου, το οποίο αλλάζει συνεχώς με αποτέλεσμα να ανακύπτουν δυσχέρειες στην ομαλή λειτουργία των σχολικών μονάδων, εάν οι διευθυντές δεν φροντίζουν να επικαιροποιούν τη γνώση τους αυτή. Τα υποκείμενα της έρευνας επιβεβαιώνουν αυτήν τη δυσκολία, δηλαδή της κατά γράμμα εφαρμογής της σχολικής νομοθεσίας, ενώ παράλληλα κάποιοι ισχυρίζονται πως είναι αναγκασμένοι να την ακολουθούν τυφλά, όσο και αν, πολλές φορές, καταλήγει να είναι ανεφάρμοστη. Σε αυτήν την περίπτωση οι διευθυντές φαίνεται να υποκινούνται από το συναίσθημα του φόβου σε δύο εκδοχές. Η πρώτη είναι ο διευθυντής να μην εφαρμόζει τη σχολική νομοθεσία κατά γράμμα, φοβούμενος από τις αντιδράσεις των συναδέλφων του και των υπολοίπων φορέων, καθώς πολλές φορές η νομοθεσία καταλήγει να είναι ανελαστική. Η δεύτερη εκδοχή έχει να κάνει με το γεγονός της πιστής εφαρμογής του νόμου, λόγω φόβου των κυρώσεων στην περίπτωση παράβασης.

Το τρίτο αντικείμενο της έρευνας εξετάζει τον βαθμό που η σχολική νομοθεσία σε σχέση με τα τρία θεσμικά όργανα που απασχολούν την έρευνα, υποστηρίζει με ουσιαστικό τρόπο την καθημερινότητα της σχολικής ζωής. Αρχικά, το δείγμα υποστηρίζει πως οι συνεχείς αλλαγές που χαρακτηρίζουν τη σχολική νομοθεσία δυσχεραίνουν την καθημερινότητά τους. Λίγοι είναι αυτοί που θεωρούν πως υπάρχουν περιπτώσεις που οι αλλαγές αυτές τους διευκολύνουν ουσιαστικά. Αυτή μάλιστα, η διαπίστωση έρχεται, εν μέρει, σε αντίθεση με την έρευνα των Αργυροπούλου και Συμεωνίδη, κατά τους οποίους, οι συχνές αυτές αλλαγές οφείλονται στις συνεχείς προσπάθειες βελτίωσής τους και αποτελούν δείκτη της σημασίας που αποδίδεται στη σχολική διεύθυνση. Σαφώς, όπως αναφέρει και το δείγμα της έρευνας, οι αλλαγές αποσκοπούν στη βελτίωση, όμως δεν υπάρχουν

σαφείς οδηγίες και έτσι απαιτείται αρκετή προσωπική δουλειά, ώστε να επιτευχθούν να επιθυμητά αποτελέσματα.

Μέσα από τη μελέτη των νομοθετικών πλαισίων, διαφαίνεται πως ρυθμίζονται θέματα που αφορούν την καθημερινότητα της σχολικής ζωής, αλλά και εξαιρετικές περιπτώσεις. Σχεδόν όλοι οι διευθυντές κατέληξαν στο ίδιο συμπέρασμα, με ελάχιστους να υποστηρίζουν πως υπάρχουν εξαιρέσεις και θέματα που προκύπτουν σπανίως, αλλά δεν ρυθμίζονται από τα νομοθετήματα, με αποτέλεσμα να καλούνται οι ίδιοι να πάρουν πρωτοβουλίες.

Το ζήτημα των κενών που εντοπίζονται στη σχολική νομοθεσία, όπως έχει διαπιστωθεί και από τον Σαΐτη (2008), διαπιστώνεται και από τους διευθυντές. Αυτό είναι πολύ πιθανό να φέρει σε δυσμενή θέση ένα όργανο της εκπαίδευσης, όπως είναι ο διευθυντής. Οι περισσότεροι αναφέρουν πως δεν έχουν νιώσει νομικά εκτεθειμένοι σε κάποια από τις καθημερινές τους δραστηριότητες. Άλλοι υποστηρίζουν πως έχουν έρθει σε αυτήν τη θέση, αλλά δεν αφορά το κομμάτι της σχολικής νομοθεσίας που εξετάζεται, ενώ αρκετοί έχουν νιώσει απροστάτευτοι σε πολλές περιπτώσεις. Σίγουρα, όπως ανέφεραν ορισμένοι, αυτό έχει να κάνει και με τα χρόνια προϋπηρεσίας τους, καθώς είναι πιθανό να αυξάνονται οι πιθανότητες με την πάροδο τους.

Συμπεραίνεται από τα παραπάνω πως η σχολική νομοθεσία σε πολλές περιπτώσεις δυσχεραίνει το έργο των διευθυντών. Αυτό οφείλεται στις συνεχείς αλλαγές που υπόκειται, στην πληθώρα των νόμων, στις αντινομίες και τα κενά που συναντώνται, καθώς και σε χρονοβόρες διαδικασίες που υποβάλλονται οι διευθυντές, με στόχο να είναι καλυμμένοι νομικά. Αυτός ο επιπλέον «φόρτος» εργασίας, σαφώς και φέρει ως αποτέλεσμα την γενικότερη σύγχυση με τελικό

συμπέρασμα η σχολική ζωή να μην υποστηρίζεται με ουσιαστικό τρόπο από τη σχολική νομοθεσία.

Το τελευταίο αντικείμενο της έρευνας εξετάζει στατιστικά το κατά πόσο τα χρόνια υπηρεσίας ή το φύλλο του διευθυντή της σχολικής μονάδας σχετίζονται με τη γνώση της σχολικής αυτής νομοθεσίας. Στην ερευνητική διαδικασία συμμετείχαν 7 άντρες και 4 γυναίκες. Ο μέσος όρος των ετών υπηρεσίας σε εκπαιδευτικές μονάδες ήταν 34,9 (με εύρος από 32 έως 38 έτη), ενώ ο μέσος όρος των ετών υπηρεσίας σε διευθυντική θέση ήταν 15,1 (με εύρος από 8 έως 20 έτη).

Οι 4 γυναίκες της έρευνας υποστήριξαν ότι γνωρίζουν τη σχολική νομοθεσία που διέπει το τρίπτυχο που εξετάζεται, καθώς και ότι θεωρούν σημαντική – απαραίτητη την καλή της γνώση. Στην ερώτηση που αφορά την ύπαρξη πληθώρας νόμων και αντινομιών, και οι 4 απάντησαν θετικά, με τις δύο από αυτές να είναι λίγο πιο αβέβαιες. Τέλος, ως προς τις τρεις ερωτήσεις που αφορούσαν συγκεκριμένα κομμάτια της νομοθεσίας, φάνηκαν να δρουν πιο άμεσα – βεβιασμένα και ίσως αρκετά άτυπα, χωρίς γραπτές ενδείξεις.

Οι 7 άνδρες της έρευνας υποστήριξαν, επίσης, ότι γνωρίζουν τη σχολική νομοθεσία που διέπει το τρίπτυχο που εξετάζεται και πως είναι απαραίτητη η καλή γνώση αυτής. Όσον αφορά την πληθώρα νόμων αλλά και αντινομιών, όλοι απάντησαν θετικά, χωρίς να δείξουν κάποια αμφιβολία. Στις τρεις ερωτήσεις που σχετίζονταν με συγκεκριμένα κομμάτια της νομοθεσίας, υπήρχαν ελάχιστοι που φάνηκαν να γνωρίζουν ακριβώς τι ορίζει ο νόμος, ενώ ορισμένοι ανέφεραν πως προτιμούν το γραπτό έγγραφο.

Ο μέσος όρος των ετών υπηρεσίας σε διευθυντική θέση ήταν 15,1 και το εύρος από 8 έως 20 έτη. Οι διευθυντές που έχουν υπηρεσία από 8 έως και 14

χρόνια είναι 5. Οι εν λόγω υποστήριξαν πως γνωρίζουν τη σχολική νομοθεσία που εξετάζεται με σχεδόν δύο να απαντούν με μερική αβεβαιότητα, ενώ και οι 5 απάντησαν με βεβαιότητα για τη σημαντικότητα της καλής γνώσης αυτής. Ως προς την ερώτηση σχετικά με την πληθώρα νόμων και αντινομιών, και οι 5 υποστήριξαν πως πολλές φορές οι νόμοι είναι ανεφάρμοστοι και η πληθώρα αυτών δυσκολεύει το έργο τους. Οι δύο από αυτές απάντησαν θετικά αλλά με κάποιες επιφυλάξεις.

Στις τρεις ερωτήσεις που έχουν σκοπό να διαπιστωθεί η ουσιαστική γνώση του συγκεκριμένου μέρους της σχολικής νομοθεσίας, σχεδόν οι μισοί έδειξαν μεγαλύτερη συνέπεια ως προς το κομμάτι της συνεννόησης για την πραγματοποίηση μίας συνέλευσης μεταξύ των εκπαιδευτικών, ανακοινώνοντάς την με ένα εύλογο χρονικό περιθώριο σε σχέση με τους υπόλοιπους. Σε γενικές γραμμές, νομικά φάνηκαν περισσότερο ενημερωμένοι ή έστω τυπικοί σε σχέση με το υπόλοιπο δείγμα.

Οι διευθυντές που έχουν υπηρεσία από 15 έως και 20 χρόνια είναι 6. Οι παραπάνω υποστήριξαν πως γνωρίζουν τη σχολική νομοθεσία που εξετάζεται, με 3 από αυτούς να απαντούν, δείχνοντας κάποια αβεβαιότητα, ενώ και οι 6 θεωρούν απαραίτητη την καλή γνώση αυτής. Στο κομμάτι που σχετίζεται με την πληθώρα νόμων και αντινομιών, και οι 6 διευθυντές απάντησαν θετικά, καθώς όλοι, όπως υποστηρίζουν, έχουν έρθει αντιμέτωποι με αυτές. Τέλος, στις τρεις συγκεκριμένες ερωτήσεις που αφορούσαν κομμάτια νόμων, διαφαίνεται να παρακάμπτουν τους εν λόγω νόμους με ευκολία ή να δρουν κυρίως διεκπεραιωτικά, επιλέγοντας έναν πιο άμεσο δρόμο.

Συμπεραίνεται επομένως, ως προς τη σχέση του φύλλου με την γνώση της σχολικής νομοθεσίας πως, με μικρές διαφορές, οι άνδρες φαίνεται να υποστηρίζουν

με μεγαλύτερη σιγουριά πως γνωρίζουν τη σχολική νομοθεσία που διέπει το τρίπτυχο που εξετάζεται, ενώ παράλληλα χαρακτηρίζονται κατά κάποιο τρόπο πιο νομοταγείς. Οι γυναίκες προβάλλουν μια αδυναμία – αμφιβολία στις κινήσεις τους και έναν εντονότερο συναισθηματισμό που ίσως να οφείλεται και στην φύση αυτών. Ωστόσο, στο πλαίσιο του ανδρισμού και της αίσθησης υπεροχής τους, πιθανότατα οι άνδρες διευθυντές να θέλησαν να παρουσιάσουν μία πλασματική – αντιπροσωπευτική εικόνα με βάση τα πάγια δεδομένα της κοινωνίας. Παρόλα αυτά, οι γυναίκες στην παρούσα έρευνα είναι αρκετά λιγότερες, σε σχέση με τους άνδρες, πράγμα που δείχνει πως το συμπέρασμα δεν μπορεί να είναι ασφαλές.

Ως προς τη σχέση των ετών υπηρεσίας σε διευθυντική θέση, με τη γνώση της σχολικής νομοθεσίας που διέπει το Σύλλογο Διδασκόντων, τις μαθητικές κοινότητες και τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων, φαίνεται πως σχετικά καλύτερη γνώση έχουν οι διευθυντές με μικρότερη υπηρεσία στη συγκεκριμένη θέση. Ίσως ωστόσο, οι διευθυντές με μεγαλύτερη εμπειρία, να αποφεύγουν ορισμένες φορές τις νόμιμες διαδικασίες για εξοικονόμηση χρόνου και αμεσότερα αποτελέσματα. Παράλληλα, οι διευθυντές με λιγότερη υπηρεσία, φαίνεται να θέλουν να είναι τυπικοί και σωστοί καθόλα, για αυτόν τον λόγο και να αναζητούν και να ενημερώνονται συνεχώς για ό,τι νέο ή πιθανές αλλαγές προκύπτουν. Αυτό είναι πολύ πιθανό να οφείλεται και στον φόβο που προέρχεται από την άγνοια πολλές φορές και το καινούριο, όταν υπάρχει έλλειψη εμπειρίας. Διαπιστώνεται, επομένως, πως σε κάποια σημεία το φύλλο και τα χρόνια υπηρεσίας μπορούν να σχετιστούν με τη γνώση της νομοθεσίας και να επηρεάσουν τον τρόπο που τη διαχειρίζονται ή τη μεταφράζουν.

9.3. Προτάσεις για μελλοντικούς ερευνητές

Τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας μπορούν να αξιοποιηθούν ως έναυσμα για μελλοντική έρευνα σε μεγαλύτερη κλίματα. Η παρούσα εργασία εξετάζει σχεδόν επιδερμικά το θέμα, δεδομένου του μικρού αριθμού του δείγματος. Παρόλα αυτά, μια αντίστοιχη έρευνα με ικανοποιητικό δείγμα μπορεί να εξετάσει σε βάθος τη σχέση που διέπει τον διευθυντή με τη σχολική νομοθεσία και να φέρει στην επιφάνεια αποτελέσματα με ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Μια άλλη πρόταση για μελλοντική μελέτη μπορεί να σχετίζεται με τους εκπαιδευτικούς και τη σχέση τους με τη σχολική νομοθεσία. Οι εκπαιδευτικοί από τη δική τους οπτική είναι σε θέση να ξεθολώσουν το τοπίο και να βοηθήσουν για μία πιο ουσιαστική αλλαγή. Τα αποτελέσματα μίας τέτοιας θεματικής μπορούν να συγκριθούν με τα αποτελέσματα της παρούσας εργασίας και να προκύψουν πορίσματα με έντονο ενδιαφέρον.

Μια επιπλέον πρόταση αποτελεί η εξέταση της εργασιακής ικανοποίησης των διευθυντών και η σχολική νομοθεσία. Αξίζει να διερευνηθεί το κατά πόσο η σχέση που διέπει ο διευθυντής με τη σχολική νομοθεσία επιδρά στην εργασιακή του ικανοποίηση. Μια τέτοιου είδους πιθανή σύνδεση μπορεί να αποτελέσει την αρχή για έναν νέο δρόμο μελέτης και αναζήτησης με ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Τέλος, τα αποτελέσματα της έρευνας μπορεί να συμβάλουν ή και να αποτελέσουν ερέθισμα για περαιτέρω μελέτη σχετικά με τη διατύπωση προτάσεων προς βελτίωση της ισχύουσας νομοθεσίας και στην καλύτερη κατανόηση των περιορισμών, κατά την άσκηση διευθυντικών καθηκόντων στη σχολική μονάδα. Είναι σημαντικό να ληφθούν μέτρα με στόχο της ευκολότερη χρήση και κατανόηση της

σχολικής νομοθεσίας από τους διευθυντές, ακόμη και η διοργάνωση ειδικών σεμιναρίων.

Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση

Bell, E. & Bryman, A. (2007). The Ethics of Management Research: An Exploratory Content Analysis. *British Journal of Management*, 18(1), 63-77.

Bottery, M. (1992). *The ethics of educational management: personal, social, and political perspectives on school organization*, Cassell: PhilPapers.

Bryman, A. (1989). *Research methods and organization studies*. London: Routledge.

Chirban, J.T. (1996). *Interviewing in depth: The interactive-relational approach*. Thousand Oaks, CA: SAGE.

Coleman, J. S. (1990). Commentary: Social institutions and social theory. *American sociological review*, 55(3), 333-339.

Conley, S. C. (1988). Reforming paper pushers and avoiding free agents: The teacher as a constrained decision maker. *Educational Administration Quarterly*, 24(4), 393-404.

Creswell, J.W. (2009). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed approaches*. 3rd Edition. NY: SAGE Publications.

Creswell, J. W. (2011). *Η έρευνα στην εκπαίδευση. Σχεδιασμός, διεξαγωγή και αξιολόγηση της ποσοτικής και της ποιοτικής έρευνας*. Αθήνα: Ίων.

Douglas, C. A. (1997). *Formal Mentoring Programs in Organizations. An Annotated Bibliography*. Publication, Center for Creative Leadership, PO Box 26300, Greensboro, NC 27438-6300.

Dreyfus, A., Jungwirth, E., & Tamir, P. (1985). *Biology education in Israel as viewed by the teachers*. *Science Education*, 69(1), 83-93.

Epstein, J. L. (2018). *School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools*, New York: Routledge.

Everard, K. B., Morris, G., & Wilson, I. (2004). *Effective school management*: London: Sage.

Flouris, G., Calogiannakis-Hourdakis, P., Spiridakis, J., & Campbell, J. R. (1994). *Tradition and socio-economic status are Greek keys to academic success*. *International Journal of Educational Research*, 21(7), 705-712. Crete: Elsevier.

Giannakaki, M. S. (2005). Using mixed-methods to examine teachers' attitudes to educational change: The case of the skills for life strategy for improving adult literacy and numeracy skills in England. *Educational Research and Evaluation*, 11(4), 323-348.

Gleitman, I., & Savaya, R. (2011). Adjustment of adolescent adoptees: The role of age of adoption and exposure to pre-adoption stressors. *Children and Youth Services Review*, 33(5), 758-766.

Goffman, W., & Newill, V. A. (1967). Communication and epidemic processes. *Proceedings of the Royal Society of London. Series A. Mathematical and Physical Sciences*, 298(1454), 316-334.

Griebler, U., & Nowak, P. (2012). Student councils: a tool for health promoting schools? Characteristics and effects. *Health Education*, Vol. 112 No. 2, pp. 105-132.

Hahn, C. (1998). *Becoming political: Comparative perspectives on citizenship education*. Albany: Suny Press.

Hallinger, P. (2005). Instructional leadership and the school principal: A passing fancy that refuses to fade away. *Leadership and policy in schools*, 4(3), 221-239.

Hatch, J. A. (2002). *Doing qualitative research in education settings*. NY: Suny Press.

Herman, R., Dawson, P., Dee, T., Greene, J., Maynard, R., Redding, S., & Darwin, M. (2008). Turning Around Chronically Low-Performing Schools. IES Practice Guide. NCEE 2008-4020. *National Center for Education Evaluation and Regional Assistance*. Washington: Eric.

Hess, F. M., Schmitt, G. J., Miller, C., Talbot, J. S., Farkas, S., & Duffett, A. M. (2010). High Schools, Civics, and Citizenship-What Social Studies Teachers Think and Do. Washington: Eric.

Jennings, M. K., & Stoker, L. (2004). Social trust and civic engagement across time and generations. *Acta politica*, 39(4), 342-379. Santa Barbara: Springer.

Kanellopoulos, C. N., Mitrakos, T., & Mavromaras, K. G. (2003). Education and labour market. *Center for Planning and Economic Research, Scientific Studies*, (50).

Levinson, B. A., & Brantmeier, E. J. (2006). Secondary schools and communities of practice for democratic civic education: Challenges of authority and authenticity. *Theory & research in social education*, 34(3), 324-346.

Lincoln, Y. S. (2005). Institutional Review Boards and Methodological Conservatism: The Challenge to and from Phenomenological Paradigms.

Lincoln, Y. S., & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Newbury Park: Sage.

McDill, E. L., & Coleman, J. (1965). Family and peer influences in college plans of high school students. *Sociology of education*, 38(2), 112-126. Winter: American Sociological Association.

McGrath, J. E., & Johnson, B. A. (2003). Methodology makes meaning: How both qualitative and quantitative paradigms shape evidence and its interpretation.

Miller, T. W., & Miller, J. M. (2001). Educational leadership in the new millennium: a vision for 2020. *International Journal of Leadership in Education*, 4(2), 181-189.

Munn, Z., Peters, M. D., Stern, C., Tufanaru, C., McArthur, A., & Aromataris, E. (2018). Systematic review or scoping review? Guidance for authors when choosing

between a systematic or scoping review approach. *BMC medical research methodology*, 18, 1-7.

Papaioannou, A. (1998). Students' perceptions of the physical education class environment for boys and girls and the perceived motivational climate. *Research Quarterly for exercise and sport*, 69(3), 267-275.

Papazoglou, A., & Koutouzis, M. (2017, September). Leadership for transforming Greek schools into learning organizations. In *26th ENIRDELM Conference 14*, 4(1), 21-35.

Richardson, N., Berns, B. B., & Marco, L. (2010). *Briefing paper on stem education in maine*. Learning and Teaching Division. Massachusetts: Education Development Center, Incorporated.

Saitis, C. (2008). Organization and management of education. *Athens: Self publication (in Greek)*.

Sahlen, C. A. H., & Lehmann, J. P. (2006). Requesting accommodations in higher education. *Teaching Exceptional Children*, 38(3), 28-34.

Schensul, S. L., Schensul, J. J., & LeCompte, M. D. (1999). *Essential ethnographic methods: Observations, interviews, and questionnaires*. Walnut Creek, CA: Alta Mira.

Sidiropoulou-Dimakakou, D., Mylonas, K., Argyropoulou, K., & Tampouri, S. (2012). Career Decision-Making Difficulties, Dysfunctional Thinking and Generalized

Self-Efficacy of University Students in Greece. *World Journal of Education*, 2(1), 117-130. Greece: Eric.

Silva, C. N. (2008, July). Catherine Marshall & Gretchen B. Rossman (2006). Designing Qualitative Research. In *Forum Qualitative Sozialforschung/Forum: Qualitative Social Research* (Vol. 9, No. 3).

Simonsen, B., Fairbanks, S., Briesch, A., Myers, D., & Sugai, G. (2008). Evidence-based practices in classroom management: Considerations for research to practice. *Education and treatment of children*, 31(3), 351-380. Connecticut: Springer.

Stravakou, P. A., & Lozgka, E. C. (2018). Vignettes in Qualitative Educational Research: Investigating Greek School Principals' Values. *Qualitative Report*, 23(5), 1188-1207.

Symeonidis, V., & Schwarz, J. F. (2016, December). Phenomenon-based teaching and learning through the pedagogical lenses of phenomenology: The recent curriculum reform in Finland. In *Forum Oświatowe*, 28(2), 31-47. University of Lower Silesia.

Taratori-Tsalkatidou, E. (2015). *Junior School Lesson Plans with Alternative Teaching*. Thessaloniki: Kyriakidis Brothers.

Xirotiri-Kufidu, S. (1993). Management staffing and training development policies in selected multinational enterprises: The case of Greece. *Management Education and Development*, 24(1), 58-69. Greece: Sage.

Ελληνόγλωσση

Αθανασούλα-Ρέππα, Α. (2008). Εκπαιδευτική διοίκηση και οργανωσιακή συμπεριφορά. Αθήνα: Έλλην.

Argyropoulou, E., & Symeonidis, A. (2017). Η ανάδειξη των προσόντων του αποτελεσματικού Διευθυντή Σχολικής Μονάδας μέσα από τις διαδικασίες επιλογής. Μια εμπειρική μελέτη περίπτωσης. *Έρευνα στην εκπαίδευση*, 6(1), 53-72.
Αλεξανδρούπολη: ΕΚΤ.

Ανδρής, Ε. (2015). Διεύθυνση και Ηγεσία Ο ρόλος του Διευθυντή της Σχολικής Μονάδας. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης*, 2015(1), 150-155.

Βαμβούκας, Γ. Α. (2007). Trade liberalization and economic expansion: a sensitivity analysis. *South-Eastern Europe Journal of Economics*, 5(1).

Βλαχάκη, Π. (2021). Η συμμετοχή του Συλλόγου Γονέων & Κηδεμόνων στη σύνταξη του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας των Σχολικών Μονάδων.

Βλάχος, Δ., Δαγκλής, Ι. Α., Βέικου, Χ., Βαβουράκη, Α., Ζουγανέλη, Α., Σοφού, Ε., ... & Βλαχάκης, Α. (2010). Η ποιότητα στην εκπαίδευση: Έρευνα για την αξιολόγηση ποιοτικών χαρακτηριστικών του συστήματος πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Γεωργίου, Γ., & Δημητρίου, Μ. (2011). Εκπαίδευση και κοινωνία στην Αγία Βαρβάρα.

Γκίβαλος, Μ. (2005). Πολιτική κοινωνικοποίηση και εκπαιδευτικό περιβάλλον. Αθήνα: Νήσος.

Γκότοβου, Α. (1986). Κλειστές ερμηνευτικές τεχνικές και παιδαγωγική πραγματικότητα.

Γουρβολίτσα, Μ. (2018). Συγκρούσεις στο πλαίσιο λειτουργίας του Συλλόγου Διδασκόντων και ο Διαχειριστικός Ρόλος του Διευθυντή – Ηγέτη της Σχολικής Μονάδας: Ποιοτική Διερεύνηση των απόψεων Εκπαιδευτικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Δαγτόγλου, Π. (2004). Γενικό Διοικητικό δίκαιο, Αθήνα: Αντ. Ν. Σάκκουλας (α.

Δοδοντσάκης, Γ. (2000). Συνεργασία γονέων και εκπαιδευτικών. *Σύγχρονη Εκπαίδευση: Τρίμηνη Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, 113, 89-100.

Ελευθεράκης, Δ. (2007). *TK Παπατσώνης: μια εξέταση της ποιητικής του στη διακειμενική προοπτική της ποίησης των F. Holderlin, P. Claudel και TS Eliot* (Doctoral dissertation, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ). Σχολή Φιλοσοφική. Τμήμα Φιλολογίας).

Ζιάκα, Β. (2018). Ο ρόλος των γονέων στην οργάνωση και λειτουργία της σχολικής μονάδας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση (Μεταπτυχιακή εργασία).

Ανακτήθηκε από:

<http://apothesis.eap.gr/archive/item/146803>

Θεοδοσοπούλου-Παπαλόη, Β. (1992). Συμμετοχή των μαθητών στο θεσμό της μαθητικής κοινότητας. Κοινωνικοί – ψυχολογικοί προσδιοριστικοί παράγοντες [Doctoral dissertation, National and Kapodistrian University of Athens; Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ)].

Θεοδωρακόπουλος, Δ. (2018). Ο ρόλος του/της διευθυντή/ριας στη διαχείριση των συγκρούσεων στους συλλόγους διδασκόντων των σχολικών μονάδων της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Θεριανός, Κ. (2006). Αποτελεσματικά σχολεία και εκπαιδευτικοί. Αθήνα: *Κριτική θεώρηση*.

Καϊλα, Μ. (1989). Οι μαθητικές κοινότητες. *Σύγχρονη Εκπαίδευση: Τρίμηνη Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, 47, 73-78.

Κασσωτάκη, Μ. Ι. (1981). Πηγές οπτικοακουστικού υλικού. *Σύγχρονη Εκπαίδευση: Τρίμηνη Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, (3), 80-84.

Κατσαρός, Ι. (2008). Οργάνωση και διοίκηση της εκπαίδευσης. Αθήνα: *ΥΠΕΠΘ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο*.

Κιρκιγιάννη, Φ. (2011). Ο αποτελεσματικός διευθυντής του σχολείου. *Τα εκπαιδευτικά*, 99, 96-113.

Κλεάνθους-Παπαδημητρίου, Μ. (1952). Η Νέα Αγωγή, Θεωρία και μέθοδοι. τόμ. Α και Γ, Αθήνα.

Κούλα, Β. (2011). *Οι διαπροσωπικές σχέσεις διευθυντών σχολικών μονάδων και εκπαιδευτικών: Συμβολή στην αποτελεσματική λειτουργία της σχολικής μονάδας* (Doctoral dissertation), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ). Σχολή Φιλοσοφική. Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής. Τομέας Παιδαγωγικής.

Κουστουράκης, Γ. Σ., Παναγιωτακόπουλος, Χ. Θ., & Λιακοπούλου, Φ. (2017). Ο "λόγος" μελών ΔΕΠ του ΕΑΠ για την παροχή εξ αποστάσεως εκπαίδευσης με τη

χρήση των MOOCs: Παιδαγωγικοί ρόλοι και αλληλεπίδραση μεταξύ διδάσκοντα-διδασκόμενων. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, 9(1A), 1-15.*

Κρεβετζάκη, Ε. (2019). Διερεύνηση της Συμβολής του Συλλόγου Διδασκόντων στην Διαμόρφωση της Κουλτούρας του Οργανισμού, μέσα από τον Διδακτικό και Παιδαγωγικό του Ρόλο, στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Μανιάτη, Μ. (2020). *Ο ρόλος του Συλλόγου Διδασκόντων στη Διοίκηση της Σχολικής Μονάδας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση* (Μεταπτυχιακή εργασία).

Ανακτήθηκε από:

<http://apothesis.eap.gr/archive/item/154156>

Μάρδας, Γ., & Βαλκάνος, Ε. (2002). *Οργάνωση, διοίκηση και οικονομία του συστήματος της δια βίου εκπαίδευσης. Αθήνα, Παπαζήση, 28-29.*

Μαυρογιώργος, Γ. (1999). Η εκπαιδευτική μονάδα ως φορέας διαμόρφωσης και άσκησης εκπαιδευτικής πολιτικής. Σ., Κατσουλάκης, Σ. & Μαυρογιώργος, Γ., (Επιμ.), *Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων, τόμος Β', Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, 115-142.*

Μαυρογιώργος, Γ. (2008). Εκπαίδευση και Χρόνος, Μορφές κατανόησης, κατανομής/διευθέτησης και αξιοποίησης του χρόνου στην εκπαίδευση. Στο *Αθανασούλα-Ρέππα, Α., Δακοπούλου, Α., Κουτούζης, Μ., Μαυρογιώργος, Γ. & Χαλκιώτης, Δ., Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων: Εκπαιδευτική Διοίκηση και Πολιτική, 213-238.*

Μιχόπουλος, Α. (2002). Εκπαιδευτικό δίκαιο. Αθήνα: Αυτοέκδοση.

Μπακάλμπαση, Ε., & Φωκάς, Ε. (2014). Απόψεις Δ/ντών Α/θμιας και Β/θμιας Εκπ/σης σχετικά με το σύστημα επιλογής τους και την επιμόρφωσή τους σε θέματα διοίκησης. *Έρευνα στην Εκπαίδευση*, 2, 145-166.

Μπαμπάλης, Θ., & Κιρκιγιάννη, Φ. (2011). Ο ρόλος του διευθυντή στην επικοινωνία του σχολείου με τους εμπλεκόμενους γονείς. *Παιδαγωγική επιθεώρηση*, 52, 40-89.

Μπόνια, Α. (2010). Η στάση των εκπαιδευτικών απέναντι στη γονεϊκή εμπλοκή στο δημοτικό σχολείο.

Μπούνιας, Κ. (2010). *Η ύπαρξη συλλογικής-συμμετοχικής διοίκησης και η αποτελεσματικότητά της στα δημοτικά σχολεία της Αιγιαλείας* (Doctoral dissertation).

Μπουραντάς, Δ. (1992). *Μάνατζμεντ: οργανωτική θεωρία και συμπεριφορά*. Αθήνα: TEAM Ε.Π.Ε.

Μυλωνά, Σ. (2016). *Η συμβολή του συλλόγου διδασκόντων/σκουσών στη διοίκηση της σχολικής μονάδας* (Μεταπτυχιακή εργασία).

Ανακτήθηκε από:

<http://hellanicus.lib.aegean.gr/bitstream/handle/11610/17185/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ%20ΜΥΛΩΝΑ%20ΣΟΦΙΑ.pdf?sequence=4&isAllowed=y>

Νόβα - Καλτσούνη, Χ. (2010). *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Gutenberg.

Ντόκα, Α., & Μπρούζος, Α. (2007). Η προσωπικότητα και το έργο του εκπαιδευτικού στον Ημερήσιο Αθηναϊκό Τύπο. *Το βήμα των Κοινωνικών Επιστημών*, 50, 115-142.

Ξηροτύρη-Κουφίδου, Σ. (2003). Η συμμετοχική διοίκηση στη σχολική μονάδα. Στο Ζ. Παπαναούμ, & Π. Χατζηπαναγιώτου (Επιμ.). *Η διεύθυνση της Σχολικής Μονάδας: Στάσεις και Πρακτικές*.

Παπαγεωργιάκης, Π. (2013). *Σύνδεση σχολείου και τοπικής κοινωνίας: η συνεργασία του διευθυντή του σχολείου με το σύλλογο γονέων και κηδεμόνων ως παράγοντας αποτελεσματικής λειτουργίας της σχολικής μονάδας* (Doctoral dissertation, Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών. Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού).

Παπαδοπούλου, Μ. (1996). *Τα αυθεντικά κείμενα στη σχολική τάξη: μεθοδολογικές παρατηρήσεις* (No. IKEECONF-2020-048, pp. 228-233). Aristotle University of Thessaloniki.

Παπαϊωάννου, Α., Γιαβρίμης, Π., Βαλκάνος, Ε., & Κατσαφούρος, Κ. (2013). Αναγκαιότητα και περιεχόμενο επιμόρφωσης διευθυντών σχολικών μονάδων: Μια διερευνητική μελέτη. *Το βήμα των κοινωνικών επιστημών*, 16(61), 2-7.

Παπαϊκονόμου, Α. (2015). Οι στάσεις των μαθητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης απέναντι στη λειτουργία των μαθητικών κοινοτήτων. *Έρευνα στην εκπαίδευση*, 4, 54-71.

Πασιαρδή, Γ. (2001). *Σχολική κουλτούρα: Έννοια, βελτίωση και αλλαγή*. Πρακτικά Ι΄ Διεθνούς συνεδρίου, ηλεκτρονική δημοσίευση, Ναύπλιο.

Πεντέρη, Ε., & Πετρογιάννης, Κ. (2013). Σύνδεση σχολείου-οικογένειας και το ζήτημα της μεταξύ τους συνεργασίας: Κριτική παρουσίαση βασικών θεωρητικών μοντέλων. *Έρευνα στην Εκπαίδευση, 1*, 2-26.

Πούλου, Μ., & Ματσαγγούρας, Η. (2009). Αντιλήψεις γονέων για τη σχέση σχολείου-οικογένειας. *Επιστήμες της Αγωγής, 1*, 41-56.

Πρίντζας, Γ. (2005). Η διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού στην εκπαίδευση. *Οργάνωση και διοίκηση σχολικών μονάδων, 231-241*.

Ροδοπούλου, Χ. (2022). *Ο ρόλος του σχολικού ηγέτη στη διαμόρφωση κλίματος ενθάρρυνσης της γονεϊκής εμπλοκής* (Master's thesis, Πανεπιστήμιο Πειραιώς).

Σαγρή, Θ., & Βουρνούκα, Ι. (2015). Αποτελεσματικός Διευθυντής και ο ρόλος του. Απόψεις εκπαιδευτικών. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, 2015(2)*, 1179-1191.

Σαϊτής, Α. (2008). *Ο Διευθυντής στο Δημόσιο Σχολείο*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Σπακούρη, Α. (2011). *Εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης*, Αθήνα: Υπ.Ε.Π.Θ.

Στραβάκου, Π. (2002). *Ο Διευθυντής της σχολικής μονάδας πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης: Θεωρητική ανάλυση και εμπειρική διερεύνηση* (Doctoral dissertation), Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (ΔΠΘ). Σχολή Επιστημών Αγωγής. Τμήμα Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης).

Σύρμα, Κ. (2021). *Ο ρόλος του συλλόγου διδασκόντων στη διοίκηση της σχολικής μονάδας* (Master's thesis, Πανεπιστήμιο Πειραιώς).

Ταρατόρη, Ε., Κουγιουρούκη, Μ., & Στραβάκου, Π. (2003). Πώς διδάσκει ο δάσκαλός μου: περιγραφές από μαθητές Δημοτικού Σχολείου (Έρευνα). *Νέα Παιδεία*, 106, 113-125.

Χατζηπαναγιώτου, Π. (2001). *Η διοίκηση του σχολείου και η συμμετοχή των εκπαιδευτικών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων* (Doctoral dissertation), Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ). Σχολή Φιλοσοφική. Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής. Τομέας Παιδαγωγικής.

Χειλάς, Α. (2018). Ο αποτελεσματικός διευθυντής στη βιβλιογραφία.

Νομοθεσία

Νόμος 1340/2002, *Καθήκοντα Διευθυντών, Υποδιευθυντών, Συλλόγου Διδασκόντων*, Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΦΕΚ 353. 1./324/105657/Δ1).

Νόμος 1566/1985, *Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις*, Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΦΕΚ Α' 167/30.09.1985).

Παράρτημα

Παράρτημα 1. Ερωτήσεις συνέντευξης

1. Γνωρίζετε τη σχολική νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων;
2. Θεωρείτε σημαντική/απαραίτητη την καλή γνώση της σχολικής νομοθεσίας που διέπει τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων;
3. Θεωρείτε ότι είναι εύκολο να εφαρμοστεί κατά γράμμα η σχολική νομοθεσία;
 - Εάν όχι, αναφέρετε ένα παράδειγμα.
4. Είστε υπέρμαχος της κατά γράμμα εφαρμογής της σχολικής νομοθεσίας;
 - Εάν όχι, γιατί;
5. Μέσα σε ποιο χρονικό διάστημα και με ποιον τρόπο ενημερώνονται τα μέλη του συλλόγου διδασκόντων για τον χρόνο πραγματοποίησης των τακτικών συνεδριάσεων;
6. Σε ποιες διδακτικές ώρες πραγματοποιούνται οι γενικές συνελεύσεις των μαθητικών κοινοτήτων;
7. Τι περιλαμβάνει το έγγραφο που παραδίδει το Δ.Σ. του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων στον διευθυντή, μετά το πέρας των εκλογών ανάδειξης συλλόγου γονέων και κηδεμόνων;
8. Κατά τη γνώμη σας, η σχολική νομοθεσία, που αφορά τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, των μαθητικών κοινοτήτων και του

Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων, ρυθμίζει κατά κανόνα την καθημερινότητα της σχολικής ζωής ή εξαιρετικές περιπτώσεις;

9. Οι συνεχείς αλλαγές της σχολικής νομοθεσίας διευκολύνουν την καθημερινότητα ενός διευθυντή;
10. Θεωρείτε ότι υπάρχει πληθώρα νόμων και ως εκ τούτου αντινομίες στη σχολική νομοθεσία;
11. Ως διευθυντής της σχολικής μονάδας έχετε αναγκαστεί να παραβλέψετε κάποιο κομμάτι της νομοθεσίας που να αφορά τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων;
12. Ως διευθυντής σχολικής μονάδας έχετε νιώσει νομικά εκτεθειμένος - απροστάτευτος σε κάποια καθημερινή σας δραστηριότητα;

Παράρτημα 1.2. Νομοθεσία

Διευθυντής σχολικής μονάδας

Άρθρο 27

Έργο των διευθυντών των σχολικών μονάδων

(Άρθ. 11 περίπτ. Δ Ν. 1566/85)

Ο διευθυντής βρίσκεται στην κορυφή της σχολικής κοινότητας και είναι διοικητικός αλλά και επιστημονικός- παιδαγωγικός υπεύθυνος στον χώρο αυτό. Πιο συγκεκριμένα:

Καθοδηγεί τη σχολική κοινότητα να θέτει υψηλούς στόχους και να εξασφαλίσει τις προϋποθέσεις για την επίτευξή τους για ένα σχολείο δημοκρατικό και ανοικτό στην κοινωνία.

Καθοδηγεί και βοηθάει τους εκπαιδευτικούς στο έργο τους, και ιδιαίτερα τους νεότερους, αναλαμβάνει πρωτοβουλίες εκπαιδευτικού και παιδαγωγικού χαρακτήρα και οφείλει να αποτελεί παράδειγμα.

Φροντίζει ώστε το σχολείο να γίνει στοιχειώδεις μονάδα επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών σε θέματα διοικητικά, παιδαγωγικά και επιστημονικά.

Διευθύνει τους εκπαιδευτικούς και συντονίζει το έργο τους. Συνεργάζεται μαζί τους ισότιμα και με πνεύμα αλληλεγγύης (*primusinter pares*). Διατηρεί και ενισχύει τη συνοχή του Συλλόγου Διδασκόντων, αμβλύνει τις αντιθέσεις, ενθαρρύνει τις πρωτοβουλίες των εκπαιδευτικών, εμπνέει και παρέχει θετικά κίνητρα σε αυτούς.

Ελέγχει την πορεία των εργασιών και κατευθύνει τους εκπαιδευτικούς, ώστε να ανταποκρίνονται έγκαιρα στις υποχρεώσεις που ανέλαβαν. Τέλος, αξιολογεί τους

εκπαιδευτικούς, όπως η νομοθεσία ορίζει, έχοντας ως γνώμονα της αξιολόγησής του τους σκοπούς, οι οποίοι περιγράφονται στο άρθρο 8 παρ. 4 του παρόντος.

Άρθρο 28

Γενικά καθήκοντα και αρμοδιότητες των Διευθυντών σχολείων

Ο Διευθυντής και ο Προϊστάμενος σχολείου της Πρωτοβάθμιας και ο Διευθυντής της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης συνεργάζεται με τους Σχολικούς Συμβούλους, τα Στελέχη της Διοίκησης, τους εκπαιδευτικούς, καθώς και τους μαθητές και τους γονείς για την από κοινού επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων.

Ενθαρρύνει το διδακτικό προσωπικό να αναλαμβάνει πρωτοβουλίες, οι οποίες συμβάλλουν στη διαπαιδαγώγηση ελεύθερων, υπεύθυνων, δημοκρατικών και ευαισθητοποιημένων πολιτών.

Ειδικότερα:

Εφαρμόζει τους νόμους, τα προεδρικά διατάγματα, τις εγκυκλίους και τις υπηρεσιακές εντολές των Στελεχών Διοίκησης, είναι υπεύθυνος για την τήρησή τους και υλοποιεί τις αποφάσεις του Συλλόγου των Διδασκόντων.

Συντάσσει τις αξιολογικές εκθέσεις για το διδακτικό και διοικητικό προσωπικό, όπως προβλέπει η νομοθεσία.

Στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση ο Διευθυντής ενημερώνει και φυλάσσει τους φακέλους των υπηρεσιακών μεταβολών των εκπαιδευτικών του σχολείου του και, σε περίπτωση μετάθεσης, τους διαβιβάζει στα νέα τους σχολεία «επί αποδείξει».

Στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση είναι εκκαθαριστής αποδοχών του προσωπικού του σχολείου και με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων ορίζεται εκπαιδευτικός που τον βοηθάει στο συγκεκριμένο έργο.

Ενημερώνει τους νεοδιόριστους, τους αναπληρωτές και τους ωρομίσθιους εκπαιδευτικούς σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις και τους χορηγεί αντίγραφα των βασικών νόμων, αποφάσεων και εγκυκλίων σχετικών με την εκπαίδευση.

Φροντίζει για τη λήψη κάθε μέτρου, το οποίο συμβάλλει στην καλύτερη λειτουργία του σχολείου.

Άρθρο 28

Έργο των διευθυντών των σχολικών μονάδων

(Άρθ. 11 περίπτ. Δ Ν. 1566/85)

Εκπροσωπεί το σχολείο σε όλες τις σχέσεις του με τους τρίτους.

Παραμένει στο σχολείο σε όλες τις εργάσιμες ώρες και είναι υπεύθυνος για την ομαλή λειτουργία του σχολείου και τον συντονισμό της σχολικής ζωής.

Πρωθεί, σε συνεργασία με τον Σύλλογο Διδασκόντων, τον Διευθυντή Εκπαίδευσης και τους Σχολικούς Συμβούλους, τη λειτουργία τμημάτων Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης, Ενισχυτικής Διδασκαλίας, τάξεων υποδοχής, φροντιστηριακών τμημάτων, τμημάτων διευρυμένου ωραρίου, Ολοήμερου σχολείου και των λοιπών εκπαιδευτικών καινοτομιών και έχει την ευθύνη για την οργάνωση και λειτουργία αυτών.

Συγκροτεί με πράξη του τις επιτροπές για τις εξετάσεις, για τη συγκέντρωση των δικαιολογητικών και την έκδοση των αποτελεσμάτων και όσες άλλες προβλέπονται για τη λειτουργία του σχολείου.

Έχει την παιδαγωγική ευθύνη για τη διαμόρφωση θετικού κλίματος στο σχολείο και για την ανάπτυξη αρμονικών σχέσεων ανάμεσα στα μέλη της σχολικής κοινότητας.

Στην περίπτωση που υπηρετούν στο σχολείο περισσότεροι του ενός Υποδιευθυντές, καταμερίζει τις αρμοδιότητες και τις εργασίες σε αυτούς. Είναι υπεύθυνος σε συνεργασία με τον Υποδιευθυντή, τον γραμματέα του σχολείου και τον αρμόδιο εκπαιδευτικό για την τήρηση της αλληλογραφίας του σχολείου και των πάσης φύσεως βιβλίων και εντύπων που προβλέπονται από το νομοθετικό πλαίσιο.

Οι Διευθυντές των συστεγαζόμενων σχολείων στις κοινές συνεδριάσεις των συλλόγων λαμβάνουν υπόψη όσα περιγράφονται στο άρθρο 39 παρ. 14 του παρόντος.

Άρθρο 32

Καθήκοντα και αρμοδιότητες των Διευθυντών σε σχέση με τα όργανα λαϊκής συμμετοχής και τους άλλους συντελεστές εκπαίδευσης

Ο Διευθυντής της σχολικής μονάδας:

Καλεί τα μέλη του Σχολικού Συμβουλίου στις συνεδριάσεις του οργάνου με γραπτή πρόσκληση που την απευθύνει τρεις (3) τουλάχιστον ημέρες νωρίτερα και καταρτίζει την ημερήσια διάταξη, ύστερα από εισηγήσεις των οργάνων που μετέχουν στο Σχολικό Συμβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 53 του Ν. 1566/85.

Δίνει πληροφορίες σε κάθε πολίτη που έχει έννομο συμφέρον, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, και δεν το παραπέμπει σε άλλες υπηρεσίες για θέματα που εκείνος οφείλει να γνωρίζει.

Σύλλογος Διδασκόντων

Παρακάτω παρατίθενται όλες οι προβλεπόμενες στον νόμο αρμοδιότητες και τα δικαιώματα του Συλλόγου Διδασκόντων.

(Υπουργική Απόφαση Αριθ. Φ.353.1/324/105657/Δ1/2002

ΦΕΚ 1340/16-10-2002)

Άρθρο 37

17. Οι Σύλλογοι των Διδασκόντων των συστεγαζόμενων σχολείων, ανεξαρτήτως βαθμίδας, μπορούν να συνεδριάζουν από κοινού τακτικά ή έκτακτα για την αντιμετώπιση προβλημάτων που προκύπτουν από τη συστέγαση των σχολείων. Στην περίπτωση αυτή προεδρεύει ο Διευθυντής της σχολικής μονάδας που έχει τον περισσότερο χρόνο άσκησης καθηκόντων ως Διευθυντής και σε περίπτωση ταυτόχρονης τοποθέτησης, εκείνος που προηγείται στη σειρά αξιολόγησης.

18. Στις συνεδριάσεις του Συλλόγου των Διδασκόντων των σχολείων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης παίρνουν μέρος, με δικαίωμα λόγου, εκπρόσωποι των μαθητών, όταν συζητούνται θέματα που τους αφορούν και εφόσον αυτά ορίζονται στον κανονισμό λειτουργίας των μαθητικών κοινοτήτων.

Άρθρο 38

Έργο του Συλλόγου των Διδασκόντων

1. Ο Σύλλογος των Διδασκόντων κάθε σχολικής μονάδας έχει την ευθύνη να υλοποιεί τους σκοπούς και τους στόχους της εκπαίδευσης με συγκεκριμένες εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Στο έργο του σχολείου περιλαμβάνονται τρεις κυρίως εκπαιδευτικοί σκοποί.

α) Η καλλιέργεια και ανάπτυξη των γνωστικών και των νοητικών ικανοτήτων των μαθητών.

β) Η συναισθηματική καλλιέργεια για την αποδοχή αρχών που θα στηρίξουν τις αξίες τους και θα επηρεάσουν τη συμπεριφορά τους, ώστε να διαμορφώσουν θετική στάση για τη ζωή και την κοινωνία.

γ) Η καλλιέργεια και διεύρυνση των ψυχοκινητικών ικανοτήτων του μαθητή για την απόκτηση δεξιοτήτων και την ομαλή ένταξή του στην κοινωνία.

2. Για την πραγματοποίηση των παραπάνω σκοπών ο Σύλλογος των

Διδασκόντων πρέπει:

α) Να προγραμματίζει και να οργανώνει το έργο του, να το παρακολουθεί και, τέλος, να το αξιολογεί.

β) Να εξασφαλίζει τις προϋποθέσεις, ώστε τα μέλη του να επιμορφώνονται διαρκώς, να ανανεώνουν τις γνώσεις τους στον επιστημονικό τομέα και στις επιστήμες της αγωγής (ψυχοπαιδαγωγική και διδακτική κατάρτιση), για να είναι πιο αποτελεσματικοί στο έργο τους.

γ) Να παρεμβαίνει σε περιπτώσεις φαινομένων σχολικής αποτυχίας και διαρροής των μαθητών, εφαρμόζοντας κατάλληλα αντισταθμιστικά εκπαιδευτικά προγράμματα για την αποτελεσματική αντιμετώπισή τους.

δ) Να ανανεώνει και να αξιοποιεί τα διατιθέμενα εποπτικά μέσα και τη σύγχρονη τεχνολογία στη διδακτική πράξη για την αποτελεσματικότερη άσκηση του εκπαιδευτικού έργου.

Άρθρο 39

Καθήκοντα και αρμοδιότητες του Συλλόγου των Διδασκόντων

A. Γενικά:

1. Ο Σύλλογος των Διδασκόντων σε τακτική συνεδρίαση πριν από την έναρξη των μαθημάτων προγραμματίζει τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες για όλο το

σχολικό έτος.

α) Στον τομέα της επιμόρφωσης λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες των μελών του και με βάση αυτές υποβάλλει πρόταση στο Σχολικό Σύμβουλο ή στο Διευθυντή Εκπαίδευσης ή στον Προϊστάμενο Γραφείου, κατά περίπτωση, προκειμένου να αντιμετωπισθούν με την ενδοσχολική επιμόρφωση. Ο Σύλλογος συνεκτιμά και τις αντίστοιχες προσπάθειες που έγιναν κατά τα προηγούμενα έτη.

β) Σχετικά με την αναγκαιότητα των αντισταθμιστικών εκπαιδευτικών παρεμβάσεων λαμβάνει υπόψη τα δεδομένα της σχολικής επίδοσης των μαθητών κατά το προηγούμενο διδακτικό έτος και τα συμπεράσματα της αυτοαξιολόγησης του σχολείου για το διάστημα αυτό. Συνεκτιμά, δηλαδή εάν εφαρμόστηκαν προγράμματα Ενισχυτικής Διδασκαλίας, Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης, ένταξης παλιννοστούτων ή άλλων εκπαιδευτικών καινοτομιών, σε ποιους μαθητές και με ποιο αποτέλεσμα. γ) Στον τομέα των μέσων, των πόρων και των προγραμμάτων εσωσχολικής ζωής λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες του σχολείου.

2. Ο Σύλλογος Διδασκόντων παρακολουθεί και εφαρμόζει τον αρχικό προγραμματισμό και, εφόσον, χρειασθεί παρεμβαίνει διορθωτικά.

3. Στο τέλος της σχολικής χρονιάς γίνεται η αυτοαξιολόγηση, κατά την οποία αξιολογείται ο βαθμός επίτευξης των στόχων που τέθηκαν κατά τον προγραμματισμό και η αποτελεσματικότητα των προγραμματισμένων ενεργειών. Η έκθεση αυτοαξιολόγησης, στην οποία περιλαμβάνονται και οι προτάσεις για την αντιμετώπιση των αδυναμιών που έχουν διαπιστωθεί, υποβάλλεται μέσω του Διευθυντή του σχολείου στον αρμόδιο Σχολικό Σύμβουλο και στον Προϊστάμενο Γραφείου. Όταν δεν υπάρχει Προϊστάμενος Γραφείου ή έκθεση υποβάλλεται στο Διευθυντή Εκπαίδευσης.

4. Ο Σύλλογος Διδασκόντων αποφασίζει, ύστερα από εισήγηση του Διευθυντή του σχολείου, την ανάθεση στο διδακτικό προσωπικό της διδασκαλίας των μαθημάτων στις τάξεις και τα τμήματα.

5. Οργανώνει τον καταμερισμό των εργασιών στα μέλη του, ύστερα από εισήγηση του Διευθυντή, έτσι ώστε να αξιοποιούνται οι δυνατότητες όλων των μελών του και να εξασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και η ομαλή λειτουργία της σχολικής μονάδας.

6. Εισηγείται στο Διευθυντή Εκπαίδευσης ή στον Προϊστάμενο του Γραφείου και στον αρμόδιο Σχολικό Σύμβουλο τη λειτουργία τμημάτων Ενισχυτικής Διδασκαλίας, Πρόσθετης Διδακτικής Στήριξης και τάξεων υποδοχής.

7. Αναθέτει στους εκπαιδευτικούς του ίδιου σχολείου ώρες του προγράμματος Ενισχυτικής Διδασκαλίας για τη συμπλήρωση του ωραρίου. Επίσης, αναθέτει υπερωριακή διδασκαλία στο πρόγραμμα Ενισχυτικής Διδασκαλίας, όπως η νομοθεσία προβλέπει.

8. Αποφασίζει, ύστερα από εισήγηση του Διευθυντή του σχολείου, την ανάληψη δράσεων, πρωτοβουλιών, προγραμμάτων, την οργάνωση επισκέψεων και εκδηλώσεων που ανοίγουν το σχολείο στην κοινωνία. Με τον τρόπο αυτό ευαισθητοποιούνται και προβληματίζονται οι μαθητές και διαμορφώνουν θετικές στάσεις και συμπεριφορές.

9. Ο Σύλλογος Διδασκόντων έχει την ευθύνη για την ποιοτική βελτίωση και την αξιοποίηση των σχολικών εγκαταστάσεων, ιεραρχώντας και προτείνοντας στη σχολική επιτροπή, μέσω του Διευθυντή, την κάλυψη των αναγκών και αναθέτοντας στα μέλη του συγκεκριμένες αρμοδιότητες.

10. Αποφασίζει, σε συνεργασία με τους Σχολικούς Συμβούλους, με τα Επιμορφωτικά Κέντρα και τον Οργανισμό Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών ή με τα Πανεπιστήμια και ΤΕΙ την οργάνωση επιμορφωτικών προγραμμάτων και σεμιναρίων σε ενδοσχολικό επίπεδο ή συμμετέχει σε γενικότερα προγράμματα επιμόρφωσης, όταν διαπιστώνονται ανάγκες, όταν εισάγονται καινοτομίες ή επιβάλλεται να αντιμετωπισθούν ειδικά προβλήματα της σχολικής μονάδας. Τα προγράμματα αυτά πραγματοποιούνται εκτός ωρών διδασκαλίας.

11. Ο Σύλλογος Διδασκόντων αποφασίζει για την πραγματοποίηση εκδρομών, περιπάτων ή επισκέψεων, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

12. Ενημερώνει, σε συνεργασία με το Διευθυντή, τους γονείς και κηδεμόνες, τουλάχιστον κάθε τρίμηνο ή τετράμηνο, σχετικά με τη φοίτηση, την πρόοδο και τη συμπεριφορά των μαθητών. Η ενημέρωση γίνεται εκτός των ωρών εργασίας του σχολείου.

13. Συνεργάζεται με όλα τα στελέχη Επιστημονικής Παιδαγωγικής Καθοδήγησης και της Διοίκησης για τον καλύτερο συντονισμό και την υλοποίηση του διδακτικού έργου, την ανταλλαγή απόψεων και την αντιμετώπιση των διάφορων διδακτικών και άλλων ζητημάτων που ενδεχομένως προκύπτουν.

14. Ορίζει, ύστερα από εισήγηση του Διευθυντή, τους υπεύθυνους των τμημάτων ή τάξεων για την παρακολούθηση της φοίτησης των μαθητών. Επίσης, ορίζει τους συμβούλους των αντίστοιχων μαθητικών κοινοτήτων.

15. Όταν ο Σύλλογος, για οποιονδήποτε λόγο, αδυνατεί να αναθέσει στους εκπαιδευτικούς τη διδασκαλία μαθημάτων ή την κατανομή τάξεων και τμημάτων, την απόφαση παίρνει ο Διευθυντής του σχολείου σε συνεργασία με τον αρμόδιο Σχολικό Σύμβουλο. Σε περίπτωση αδυναμίας να ανατεθούν εργασίες και τομείς

ευθύνης εντός του σχολείου, την απόφαση παίρνει ο Διευθυντής.

Β'. Ειδικές αρμοδιότητες του Συλλόγου των Διδασκόντων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

1. Αναθέτει υπερωριακή διδασκαλία για την κάλυψη των ωρών του ωρολογίου προγράμματος σε εκπαιδευτικούς του ίδιου σχολείου σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

2. Ορίζει τους εκπροσώπους του στην επιτροπή ελέγχου της λειτουργίας των σχολικών κυλικείων, η οποία επιτροπή σε συνεργασία με τις μαθητικές κοινότητες παρακολουθεί τις συνθήκες λειτουργίας του.

3. Αποφασίζει για τη δικαιολόγηση των απουσιών των μαθητών, για την προαγωγή, απόλυση, παραπομπή σε επανεξέταση ή απόρριψη στο τέλος του διδακτικού έτους, με βάση τα σχετικά στοιχεία και τη βαθμολογία που έχει καταχωριστεί στα οικεία βιβλία, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις.

4. Επιβάλλει στους μαθητές τις προβλεπόμενες από τις ισχύουσες διατάξεις ποινές. Στο τέλος του διδακτικού έτους αποφασίζει για το χαρακτηρισμό της διαγωγής, τεκμηριώνοντας τις αποφάσεις του.

Γ'. Ειδικές αρμοδιότητες του Συλλόγου Διδασκόντων των ΣΕΚ

1. Προτείνει στο διευθυντή τον αριθμό, το είδος και τους χώρους των εργαστηρίων κατεύθυνσης που θα λειτουργήσουν.

2. Προτείνει στο διευθυντή την ένταξη των εργαστηρίων κατεύθυνσης στον αντίστοιχο τομέα.

3. Προτείνει στο διευθυντή, την ανάθεση της διδασκαλίας των μαθημάτων στο εκπαιδευτικό προσωπικό που έχει διατεθεί στο Σ.Ε.Κ. και με προτεραιότητα σε τμήματα μαθητών των σχολικών μονάδων από τις οποίες προέρχονται.

4. Προτείνει στο διευθυντή την κατανομή των εργασιών του Σ.Ε.Κ. μεταξύ των μελών του. Σε περίπτωση αδυναμίας πρότασης, για την κατανομή εργασιών αποφασίζει ο Διευθυντής του Σ.Ε.Κ.
 5. Κατά τις τακτικές συνεδριάσεις, μετά το τέλος των τετραμήνων, αξιολογεί τη διδακτική πράξη σε σχέση με τα προγράμματα των σχολείων και προτείνει λύσεις.
 6. Το διδακτικό προσωπικό του Σ.Ε.Κ. συμμετέχει στους συλλόγους διδασκόντων των σχολικών μονάδων που ανήκουν. Εάν την ώρα που συνεδριάζει ο σύλλογος μιας σχολικής μονάδας οι εκπαιδευτικοί του Σ.Ε.Κ. ασχολούνται με την άσκηση μαθητών άλλου σχολείου, συμμετέχουν στον σύλλογο μόνο μετά από συνεννόηση με το Διευθυντή του Σ.Ε.Κ.
 7. Για γενικότερα ζητήματα παιδαγωγικά, διδακτικά, εισηγείται στις σχολικές μονάδες που είναι αρμόδιες για να αποφασίσουν.
 8. Υποβοηθά και στηρίζει τη συνεργασία του Σ.Ε.Κ. και των σχολικών μονάδων με τους κοινωνικούς και παραγωγικούς φορείς στους περιοχές.
 9. Αξιοποιεί τις δυνατότητες εκπαιδευτικών και μαθητών για κατασκευές εργαστηριακών ασκήσεων, συσκευών και οργάνων που υποβοηθούν στους σκοπούς και τη λειτουργία των εργαστηρίων.
 10. Διατυπώνει στο διευθυντή στο τέλος κάθε διδακτικού έτους, προτάσεις για τη βελτίωση των συνθηκών λειτουργίας των εργαστηρίων.
 11. Αναλαμβάνει την οργάνωση της παρουσίασης των εργασιών κάθε τομέα, με έκθεση έργων στο τέλος του διδακτικού έτους και κατά τη διάρκειά του.
- Δ ' Ειδικές αρμοδιότητες του Συλλόγου Διδασκόντων της Δημοτικής Εκπαίδευσης

1. Παραπέμπει τους μαθητές σε κατατακτήριες εξετάσεις, οργανώνει αυτές και επικυρώνει τα αποτελέσματά τους, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις

2. Στα συστεγαζόμενα σχολεία το ωρολόγιο πρόγραμμα διαμορφώνεται ύστερα από συνεργασία των Διευθυντών και του διδακτικού προσωπικού των σχολείων αυτών, ώστε να διευκολύνεται η αμοιβαία συμπλήρωση του ωραρίου των εκπαιδευτικών των σχολείων αυτών και να εξασφαλίζονται η δυνατότητα εφαρμογής ενιαίου ωρολογίου προγράμματος.

3. Εισηγείται στο Γραφείο Εκπαίδευσης ή στη Διεύθυνση τη λειτουργία τμημάτων διευρυμένου ωραρίου.

4. Αποφασίζει από την αρχή της σχολικής χρονιάς τον τρόπο με τον οποίο θα γίνει η αναπλήρωση εκπαιδευτικών που ενδέχεται να λείψουν για μικρό χρονικό διάστημα.

Ε' Ειδικές αρμοδιότητες του Συλλόγου των Διδασκόντων προσχολικής αγωγής

1. Το διδακτικό προσωπικό του Νηπιαγωγείου διενεργεί την κλήρωση για την επιλογή των νηπίων που θα εγγραφούν, όταν ο αριθμός των υποψηφίων δεν επιτρέπει την ικανοποίηση όλων των αιτήσεων.

2. Πέντε ημέρες πριν από τη λήξη του τριμήνου και όποτε προκύψει ανάγκη, σε κάθε νηπιαγωγείο πραγματοποιούνται συσκέψεις του διδακτικού προσωπικού, με σκοπό την εκτίμηση της προόδου των νηπίων και την ανταλλαγή απόψεων για τη χάραξη γενικών κατευθύνσεων σχετικών με τη λειτουργία του Νηπιαγωγείου. Στις συσκέψεις αυτές μπορεί να πάρει μέρος και ο αρμόδιος Σχολικός Σύμβουλος ή ο Διευθυντής Εκπαίδευσης ή ο Προϊστάμενος του Γραφείου. Οι συσκέψεις γίνονται εκτός ωραρίου.

3. Ο Σύλλογος Διδασκόντων Προσχολικής αγωγής έχει την ευθύνη για την εφαρμογή του προγράμματος σπουδών, για την εφαρμογή του ημερήσιου προγράμματος, την προστασία των νηπίων, την καθαριότητα των σχολικών χώρων και την οργάνωση της σχολικής μονάδας.

4. Τα μέλη του συλλόγου προσφέρουν τις υπηρεσίες τους ισότιμα και με βάση τη συναδελφικότητα και το σεβασμό της προσωπικότητας εκάστου μέλους σε όλα τα προγράμματα.

5. Ο Σύλλογος προσχολικής αγωγής δεν ορίζει εφημερεύοντες κατά τη λειτουργία του νηπιαγωγείου αλλά κάθε νηπιαγωγός έχει την αποκλειστική ευθύνη της επιτήρησης των νηπίων του τμήματός της.

6. Το διδακτικό προσωπικό των συστεγαζόμενων νηπιαγωγείων συνέρχεται σε κοινές συνεδριάσεις με πνεύμα συνεργασίας, ώστε τα νηπιαγωγεία να λειτουργούν ως ενιαίες σχολικές μονάδες και να επιτυγχάνουν από κοινού τους σκοπούς τους. Σε περίπτωση διαφωνίας την απόφαση παίρνει, ανάλογα με το θέμα, ο αρμόδιος Σχολικός Σύμβουλος ή ο Διευθυντής Εκπαίδευσης. Στις κοινές συνεδριάσεις προεδρεύουν εκ περιτροπής οι προϊστάμενοι των Νηπιαγωγείων.

ΣΤ' Συμβούλιο τμήματος της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

1. Το συμβούλιο του τμήματος αποτελείται από όλους τους διδάσκοντες στο τμήμα και προεδρεύει σ' αυτό ο αρχαιότερος των διδασκόντων ή ο Διευθυντής ή ο Υποδιευθυντής, εφόσον διδάσκουν σ' αυτό.

2. Συνεδριάζει έκτακτα κάθε φορά που ανακύπτουν θέματα σχετικά με τη φοίτηση, τη συμπεριφορά, την υγεία και την πρόοδο των μαθητών του τμήματος.

3. Συγκαλείται από τον προεδρεύοντα ή αν το ζητήσουν με έγγραφό τους δυο τουλάχιστον διδάσκοντες.

4. Στις συνεδριάσεις του συμβουλίου μπορεί να μετέχει και ο πρόεδρος της μαθητικής κοινότητας του τμήματος.

5. Το συμβούλιο του τμήματος συνεδριάζει κατά τη διάρκεια λειτουργίας του σχολείου και εκτός ωρών διδασκαλίας των εκπαιδευτικών.

6. Το συμβούλιο του τμήματος δεν έχει αποφασιστικές αρμοδιότητες, αλλά είναι όργανο εισηγητικό προς το Σύλλογο των Διδασκόντων, που έχει και την τελική ευθύνη της λήψης αποφάσεων.

Μαθητικές κοινότητες

Παρακάτω παρατίθενται όλες οι προβλεπόμενες στον νόμο αρμοδιότητες και τα δικαιώματα των μαθητικών κοινοτήτων.

(Υπουργική Απόφαση 23613/6/Γ2/4094/1986 - ΦΕΚ 619/Β/25-9-1986)

Άρθρο 1.

Συμμετοχή των μαθητών στη σχολική ζωή.

1. Το σχολείο, ως ζωντανός οργανισμός, αποτελεί θεσμό που προετοιμάζει τα παιδιά, με τη μάθηση και την αγωγή, για μια σωστή και αποδοτική ζωή, τα προετοιμάζει και τα διαπαιδαγωγεί για την απρόσκοπτη ένταξή τους σε μια ελεύθερη και δημοκρατική κοινωνία μετά την αποφοίτησή τους από το σχολείο. Για τον σκοπό αυτόν καθιερώνει τον διάλογο και τη συνεργασία ανάμεσα στο εκπαιδευτικό και το μαθητή στην αναζήτηση και στη μετάδοση της ουσιαστικής γνώσης, λευτερώνει και ενισχύει την πρωτοβουλία των παιδιών και ταυτόχρονα φροντίζει να τα εφοδιάζει με ό,τι είναι αναγκαίο για να γίνουν ικανά να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις και στις δραστηριότητες, που συνεχώς αναπτύσσονται, της κοινωνίας μέσα στην οποία θα ζήσουν.

2. Η σχολική ζωή είναι το πλαίσιο που καθημερινά δοκιμάζονται οι κοινωνικές σχέσεις και η αντίληψη ζωής που το ίδιο το σχολείο παρέχει. Η δομή και ο τρόπος λειτουργίας του αντανακλά την κοινωνική συνείδηση, αλλά και καθορίζει την αντίληψη που παρέχεται στα παιδιά για τη ζωή και την κοινωνία.

3. Για να εκπληρώσει το σχολείο τον προορισμό του, πρέπει, πρώτα απ' όλα, να είναι χώρος αποδοτικός και αποδεκτός από τους καθηγητές και τους μαθητές. Προϋπόθεση γι' αυτό αποτελεί η ύπαρξη σχολείου με καινούρια δομή, με σύγχρονη και επιστημονική γνώση, με δημοκρατική σχολική ζωή. Προς την κατεύθυνση αυτήν η Πολιτεία παρέχει το πλαίσιο και τη συμπαράσταση που πρέπει να αξιοποιηθεί με την κοινή προσπάθεια καθηγητών και μαθητών καθώς και όλων των φορέων που έχουν σχέση με το σχολείο.

Άρθρο 2.

Έννοια, σκοπός και χαρακτήρας των μαθητικών κοινοτήτων.

1. Οι μαθητικές κοινότητες, καθαρά παιδαγωγικός θεσμός, που συνδέεται άρρηκτα με την εκπαιδευτική διαδικασία, αποτελούν τον χώρο για την ανάπτυξη της μαθητικής πρωτοβουλίας μέσα στο σχολείο, αποτελούν κύτταρο δημοκρατικής ζωής, όπου, με το διάλογο και τη συμμετοχή οι μαθητές με πνεύμα συνεργασίας, ασκούνται στη δημοκρατική διαδικασία και στη συμμετοχή τους στα κοινά, μελετώντας και προτείνοντας λύσεις για τα προβλήματα που τους αφορούν.

2. Οι μαθητικές κοινότητες αποτελούν τη μαθητική έκφραση στα σχολικά θέματα και πρωτοστατούν στην κατοχύρωση της συνεργασίας καθηγητών - γονέων - μαθητών, για την ανάπτυξη του διαλόγου στη σχολική ζωή και την από κοινού αντιμετώπιση των θεμάτων που την αφορούν.

3. Στη λειτουργία των μαθητικών κοινοτήτων δεν είναι δυνατό να υποβαθμίζεται ο ρόλος τους από αυταρχικές μεθόδους λειτουργίας και αντιδημοκρατικούς περιορισμούς, που θα περιθωριοποιούσαν το μαθητή στη σχολική ζωή. Αντίθετα, πρέπει να εξασφαλίζονται εκείνες οι λειτουργίες, που συμβάλλουν στην ανάπτυξη του δημοκρατικού διαλόγου και της συνεργασίας στη ζωή του σχολείου.

4. Παράλληλα και ταυτόχρονα, θα πρέπει η λειτουργία τους να συμβάλλει στη διαφύλαξη και βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, στη συστηματική μετάδοση της ουσιαστικής γνώσης.

5. Στόχος του κανονισμού για τις μαθητικές κοινότητες είναι να αποκαταστήσει το πραγματικό νόημα και τον αληθινό τους χαρακτήρα. Να τις αναδείξει σε δημοκρατικούς θεσμούς, όπου με τη συμμετοχή όλων των μαθητών στις διαδικασίες τους, θα απελευθερώνονται οι δημιουργικές ικανότητες όλων των παιδιών, θα εθίζονται οι μαθητές στη συλλογική ζωή, θα αναπτύσσεται η υπευθυνότητα, θα κατοχυρώνονται τα δικαιώματα αλλά και θα συνειδητοποιούνται τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις των μαθητών.

6. Με τον κανονισμό αυτό κατοχυρώνεται ο ρόλος των μαθητικών κοινοτήτων και αναπτύσσεται το πλαίσιο της δημοκρατικής ζωής στο σχολείο. Στους μαθητές απομένει να αξιοποιήσουν αυτές τις δυνατότητες, αναπτύσσοντας τις λειτουργίες των μαθητικών κοινοτήτων με τη συμμετοχή όλων των παιδιών στις διαδικασίες για λήψη των αποφάσεων, με επεξεργασία απόψεων, ώστε οι μαθητές να έχουν γνώμη για τα θέματα που τους αφορούν. Με την υλοποίηση αυτού του κανονισμού και τη μαθητική πρωτοβουλία οι μαθητικές κοινότητες θα αποκτήσουν

ουσιαστικό περιεχόμενο και θα συμμετέχουν ενεργά στη ζωή και στη λειτουργία του σχολείου.

7. Οι μαθητικές κοινότητες είναι κύτταρα δημοκρατικής ζωής στο σχολείο. Αποτελούν χώρο πρωτοβουλίας, αναζήτησης και δημιουργίας. Συνδέονται άρρηκτα με την εκπαιδευτική διαδικασία και διαπνέονται, όπως η εκπαίδευση, από τα ιδανικά της εθνικής ανεξαρτησίας, της δημοκρατίας και της κοινωνικής και πνευματικής προόδου του λαού μας. Καλλιεργούν ακόμα την πίστη στις ανθρώπινες αξίες, στον ίδιο τον άνθρωπο, το ξεπέραςμα των διακρίσεων, την ισότητα των δύο φύλων καθώς και την πίστη στην ειρήνη και τη φιλία ανάμεσα στους λαούς.

8. Με τη λειτουργία των μαθητικών κοινοτήτων κατοχυρώνεται η ελεύθερη διακίνηση των ιδεών, χωρίς καμιά αναγόρευση κυρίαρχης ιδεολογίας, η ελευθερία της έκφρασης και η αβίαστη ανάπτυξη της προσωπικότητας κάθε μαθητή με την άσκηση στη δημοκρατική διαδικασία και τη δυνατότητα σχηματισμού απόψεων για όλα τα προβλήματα που απασχολούν τους μαθητές. Επίσης, υποβοηθείται το έργο της μάθησης και της αγωγής, η διπλή αυτή αποστολή του σχολείου της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

9. Οι μαθητές συμμετέχοντες στη ζωή των μαθητικών κοινοτήτων, μέσα σε πνεύμα δημοκρατικού διαλόγου, συνεργασίας και συλλογικότητας, θα αναδεικνύονται σε υπεύθυνα άτομα, με αναπτυγμένη δυνατότητα να κρίνουν και να εκτιμούν τη σημασία και το νόημα κάθε δραστηριότητας στα πλαίσια του σχολείου.

10. Οι μαθητικές κοινότητες εκφράζουν τη θέληση των μαθητών για τη ζωή και τη λειτουργία του σχολείου. Οι μαθητές διαμορφώνουν μέσα από τις

λειτουργίες των μαθητικών κοινοτήτων τις απόψεις τους και προτείνουν λύσεις στον σύλλογο των καθηγητών και τη διεύθυνση για τα προβλήματα του σχολείου.

11. Οι μαθητικές κοινότητες συμβάλλουν, μαζί με τους άλλους φορείς του σχολείου, στην άνοδο του επιπέδου των σπουδών, στην καλλιέργεια των δημιουργικών κλίσεων, της πρωτοβουλίας και της υπευθυνότητας των μαθητών, στη δημιουργία γενικά ενός σχολείου που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες της νεολαίας, του λαού και του τόπου. Από κοινού με τη διεύθυνση και τον σύλλογο των καθηγητών, αντιμετωπίζουν και λύνουν τα προβλήματα του σχολείου, τα προβλήματα των μαθητών.

4. Όργανα κάθε μαθητικής κοινότητας είναι :

α) Η Γενική Συνέλευση

β) Το 5μελές Συμβούλιο.

5. Η γενική συνέλευση, όπου μετέχουν όλα τα μέλη κάθε μαθητικής κοινότητας, δηλαδή όλοι οι μαθητές κάθε τάξης ή τμήματος, είναι το ανώτερο όργανο κάθε μαθητικής κοινότητας. Στη γενική συνέλευση, οι μαθητές συζητούν και αποφασίζουν για τα προβλήματα που τους απασχολούν.

7. Οι έκτακτες γενικές συνελεύσεις συγκαλούνται εκτός διδακτικών ωρών.

8. Στις γενικές συνελεύσεις προεδρεύει το τριμελές προεδρείο που εκλέγεται από τη γενική συνέλευση. Ο πρώτος σε ψήφους εκλέγεται πρόεδρος, ο δεύτερος γραμματέας και ο τρίτος αντιπρόεδρος. Προεδρεύει ο πρόεδρος με συλλογική συμμετοχή και ευθύνη του προεδρείου.

9. Στις γενικές συνελεύσεις των μαθητικών κοινοτήτων των γυμνασίων παραβρίσκεται καθηγητής που ορίζεται στην αρχή της χρονιάς για κάθε κοινότητα από το σύλλογο των καθηγητών. Σκοπός της παρουσίας του είναι να συμβουλευεί

τους μαθητές αποκλειστικά σε διαδικαστικά θέματα. Η παράγραφος αυτή δεν εφαρμόζεται στα λύκεια και στις τεχνικές - επαγγελματικές σχολές.

10. Στην πρώτη γενική συνέλευση κάθε σχολικής χρονιάς, που συνέρχεται μέσα στον πρώτο μήνα των μαθημάτων, εκλέγεται 5μελές συντονιστικό όργανο, το συμβούλιο της μαθητικής κοινότητας. Η πρώτη συνέλευση κάθε χρονιάς συγκαλείται με ευθύνη του μαθητικού συμβουλίου του σχολείου (των μελών που έχουν παραμείνει, δεν έχουν αποφοιτήσει).

11. Η τελευταία γενική συνέλευση κάθε χρονιάς αποφαινεται για τον απολογισμό των πράξεων του συμβουλίου καθώς και για τον οικονομικό απολογισμό που τον εγκρίνει ή τον απορρίπτει. Το συμβούλιο παραμένει σε λειτουργία μέχρι και την τελευταία ώρα λειτουργίας του σχολείου κάθε χρόνο.

12. Δικαίωμα για υποβολή ή πρόταση υποψηφιότητας έχουν όλοι οι μαθητές, όλα τα μέλη της μαθητικής κοινότητας.

13. Οι εκλογές για την ανάδειξη των συμβουλίων πρέπει να ακολουθούν, ύστερα από πλατύ διάλογο πάνω στα προβλήματα των μαθητών και του σχολείου.

14. Η διαδικασία της εκλογής είναι η ακόλουθη:

α) Από τη γενική συνέλευση εκλέγεται 3μελής εφορευτική επιτροπή που έχει την ευθύνη για τη διεξαγωγή των εκλογών. Τα μέλη της εφορευτικής επιτροπής δεν μπορούν να είναι υποψήφιοι για το συμβούλιο.

β) Στο γυμνάσιο ο καθηγητής - σύμβουλος συμμετέχει στην εφορευτική επιτροπή, χωρίς ψήφο με σκοπό να συμβουλεύει τους μαθητές για διαδικαστικά θέματα.

γ) Η εφορευτική επιτροπή γράφει με αλφαβητική σειρά τα ονόματα των υποψηφίων σε φύλλα χαρτιού (ψηφοδέλτια), τόσα όσα είναι και οι μαθητές.

δ) Η ψηφοφορία είναι μυστική. Κάθε μαθητής σημειώνει, με μπλε μελάνι, σταυρό δίπλα στα ονόματα των υποψηφίων της προτίμησής του. Κάθε μαθητής έχει δικαίωμα να σημειώνει από ένα μέχρι πέντε σταυρούς. Ψηφοδέλτια που έχουν διακριτικά γνωρίσματα ή σταυρούς περισσότερους από πέντε θεωρούνται από την εφορευτική επιτροπή άκυρα. Οποιοδήποτε μέλος της μαθητικής κοινότητας έχει το δικαίωμα να υποβάλλει στην εφορευτική επιτροπή ένσταση, αν θεωρεί ότι παραβιάστηκε η μυστικότητα της ψηφοφορίας ή δεν τηρείται ο κανονισμός των μαθητικών κοινοτήτων. Η εφορευτική επιτροπή είναι η μόνη αρμόδια για να κρίνει την οποιαδήποτε ένσταση.

ε) Οι πέντε πρώτοι σε σταυρούς υποψήφιοι αποτελούν τα τακτικά μέλη του συμβουλίου και οι τρεις επόμενοι τα αναπληρωματικά. Σε περίπτωση ισοψηφίας, οι εκλογές επαναλαμβάνονται μεταξύ αυτών που ισοψήφησαν. Αν μετά από δύο επαναληπτικές ψηφοφορίες παραμένει η ισοψηφία τότε γίνεται κλήρωση.

στ) Μετά την εκλογή συντάσσεται και υπογράφεται πρακτικό από την εφορευτική επιτροπή που κοινοποιείται με ευθύνη της στη διεύθυνση του σχολείου.

15. Το συμβούλιο συγκροτείται σε σώμα στην πρώτη του συνεδρίαση με φανερή ψηφοφορία μεταξύ των μελών του. Αποτελείται από τον πρόεδρο, το γραμματέα, τον ταμία και 2 μέλη. Το 5μελές προεδρείο συντονίζει τη λειτουργία της μαθητικής κοινότητας, και την εκπροσωπεί μεταφέροντας τις αποφάσεις των γενικών συνελεύσεων στις συναντήσεις - συνεργασίες με τις άλλες μαθητικές κοινότητες, τη διεύθυνση του σχολείου, το σύλλογο των καθηγητών.

16. Οι συνεδριάσεις του συμβουλίου διεξάγονται εκτός διδακτικών ωρών στο χώρο του σχολείου.

17. Ο πρόεδρος του συμβουλίου προεδρεύει στις συνεδριάσεις του και συγκαλεί με ευθύνη του τις έκτακτες συνεδριάσεις του συμβουλίου. Υπογράφει την αλληλογραφία και μαζί με τον ταμία τις αποδείξεις εισπράξεων και πληρωμών. Υπογράφει επίσης την ημερήσια διάταξη του συμβουλίου της μαθητικής κοινότητας.

18. Ο γραμματέας αναπληρώνει τον πρόεδρο, τηρεί βιβλίο πρακτικών των συνεδριάσεων του συμβουλίου, καταρτίζει την ημερήσια διάταξη για τις συνεδριάσεις του σε συνεργασία με τα άλλα μέλη του προεδρείου. Την ημερήσια διάταξη υπογράφουν ο πρόεδρος και ο γραμματέας. Φροντίζει επίσης, για τη διεξαγωγή της αλληλογραφίας.

19. Ο ταμίας τηρεί βιβλίο ταμείου, έχει την ευθύνη εισπράξεων και πληρωμών της μαθητικής κοινότητας.

20. Τα δύο άλλα μέλη του συμβουλίου είναι ισότιμα προς τα υπόλοιπα μέλη του συμβουλίου.

21. Το 5μελές συμβούλιο έχει συλλογική ευθύνη για το συντονισμό των λειτουργιών της μαθητικής κοινότητας.

22. Το συμβούλιο συνεδριάζει τακτικά μία φορά την εβδομάδα και έκτακτα με πρωτοβουλία του προέδρου ή τριών μελών του. Το συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία αν παραβρίσκονται τουλάχιστον 3 μέλη του.

23. Οι αποφάσεις λαμβάνονται κατά πλειοψηφία και όλα τα μέλη δικαιούνται από μία ψήφο. Το συμβούλιο είναι κάθε στιγμή ανακλητό από τη γενική συνέλευση που το εξέλεξε. Σε περίπτωση που ένα μέλος του συμβουλίου παραιτηθεί ή ανακληθεί τη θέση του παίρνει ο κατά σειρά πρώτος αναπληρωματικός. Αν παραιτηθεί ή ανακληθεί ο πρόεδρος, το συμβούλιο μετά τη

συμπλήρωσή του, επανασυγκροτείται σε σώμα. Αν παραιτηθούν τρία ή περισσότερα μέλη του συμβουλίου (ή ανακληθούν από τη γενική συνέλευση), επαναλαμβάνονται οι εκλογές.

24. Όλες οι ψηφοφορίες, εκτός από αυτήν για την ανάδειξη του συμβουλίου, είναι φανερές.

25. Τα συμβούλια των μαθητικών κοινοτήτων εκπροσωπούν τους μαθητές στη συνεργασία τους με τους άλλους φορείς του σχολείου.

26. Οι μαθητές είναι υπεύθυνοι για τη λειτουργία των μαθητικών κοινοτήτων. Το συμβούλιο κάθε μαθητικής κοινότητας έχει μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας της τάξης ή του τμήματος δικό του ερμάρια, για να φυλάει εκεί τα βιβλία και τα έγγραφα που χρησιμοποιεί. Η διεύθυνση του σχολείου πρέπει να εξασφαλίσει τα σχετικά ερμάρια.

28. Στις γενικές συνελεύσεις του σχολείου προεδρεύει το μαθητικό συμβούλιο του σχολείου. Στις γενικές συνελεύσεις του γυμνασίου παραβρίσκονται και οι καθηγητές - σύμβουλοι των τάξεων με δικαίωμα λόγου. Ο σκοπός της παρουσίας τους είναι για να συμβουλευθούν σε διαδικαστικά θέματα.

29. Στην πρώτη γενική συνέλευση κάθε σχολικής χρονιάς που συνέρχεται μέσα στις πρώτες 45 μέρες και μετά από την εκλογή των συμβουλίων των μαθητικών κοινοτήτων, εκλέγεται 15μελές συντονιστικό όργανο για κάθε σχολείο : το μαθητικό συμβούλιο του σχολείου. Η συνέλευση αυτή συγκαλείται με ευθύνη των μελών του μαθητικού συμβουλίου του σχολείου της προηγούμενης χρονιάς που δεν έχουν αποφοιτήσει.

30. Οι αρμοδιότητες του μαθητικού συμβουλίου κάθε σχολείου είναι :

α) Ο συντονισμός της λειτουργίας των μαθητικών κοινοτήτων του σχολείου.

β) Η εκπροσώπηση των μαθητών του σχολείου στη συνεργασία τους με τους άλλους φορείς (τις μαθητικές κοινότητες άλλων σχολείων, το σύλλογο των καθηγητών και τη διεύθυνση, τους συλλόγους γονέων και κηδεμόνων του σχολείου τους, την τοπική αυτοδιοίκηση).

γ) Η προώθηση των αποφάσεων των μαθητών στα θέματα που τους απασχολούν.

31. Οι εκλογές για την ανάδειξη του μαθητικού συμβουλίου του σχολείου πρέπει να ακολουθούν μετά από διάλογο πάνω στα προβλήματα των μαθητών και του σχολείου.

32. Δικαίωμα υποβολής ή πρόταση υποψηφιότητας έχουν όλοι οι μαθητές κάθε σχολείου.

33. Η διαδικασία της εκλογής είναι η ακόλουθη : α) Από κάθε μαθητική κοινότητα εκλέγεται ένας αντιπρόσωπος για την εφορευτική επιτροπή, που έχει την ευθύνη για τη διεξαγωγή των εκλογών. Τα μέλη της εφορευτικής επιτροπής δεν μπορούν να είναι υποψήφιοι για το μαθητικό συμβούλιο του σχολείου.

β) Η εφορευτική επιτροπή γράφει με αλφαβητική σειρά τα ονόματα των υποψηφίων σε ψηφοδέλτια τόσα όσοι είναι και οι μαθητές του σχολείου.

γ) Η ψηφοφορία είναι μυστική. Κάθε μαθητής σημειώνει με μπλε μελάνι σταυρό δίπλα στα ονόματα των υποψηφίων της προτίμησής του. Κάθε μαθητής έχει δικαίωμα να σημειώνει από ένα μέχρι επτά σταυρούς. Ψηφοδέλτια που έχουν παραπάνω από 7 σταυρούς ή διακριτικά γνωρίσματα θεωρούνται από την εφορευτική επιτροπή άκυρα. Η εφορευτική επιτροπή είναι η μόνη αρμόδια για να κρίνει την οποιαδήποτε ένσταση.

δ) Οι 15 πρώτοι σε σταυρούς υποψήφιοι αποτελούν τα τακτικά μέλη του μαθητικού συμβουλίου και οι 5 επόμενοι τα αναπληρωματικά. Σε περίπτωση ισοψηφίας οι

εκλογές επαναλαμβάνονται μεταξύ αυτών που ισοψήφησαν. Αν στην επαναληπτική ψηφοφορία παραμείνει η ισοψηφία τότε γίνεται κλήρωση.

ε) Μετά την εκλογή συντάσσεται και υπογράφεται πρακτικό από την εφορευτική επιτροπή που κοινοποιείται με ευθύνη της στη διεύθυνση του σχολείου.

34. Το μαθητικό συμβούλιο του σχολείου συγκροτείται σε σώμα στην πρώτη του συνεδρίαση με φανερή ψηφοφορία μεταξύ των μελών του. Αποτελείται από τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο, το γραμματέα και 12 μέλη ισότιμα με το προεδρείο. Οι αρμοδιότητες του προεδρείου είναι αντίστοιχες με αυτές των μελών των συμβουλίων των μαθητικών κοινοτήτων.

35. Το μαθητικό συμβούλιο συνεδριάζει στο σχολείο εκτός διδακτικών ωρών, τακτικά μία φορά τη βδομάδα ή έκτακτα με πρωτοβουλία του προεδρείου ή 8 μελών του. Βρίσκεται σε απαρτία αν παραβρίσκονται τουλάχιστον 8 μέλη του.

36. Οι αποφάσεις λαμβάνονται κατά πλειοψηφία και όλα τα μέλη έχουν μία ψήφο. Το συμβούλιο είναι ανακλητό από τη γενική συνέλευση που το εξέλεξε. Για να ανακληθεί το μαθητικό συμβούλιο, τη συνέλευση του σχολείου πρέπει να συγκαλέσουν τα 2/3 των μαθητικών κοινοτήτων και να παραβρίσκονται και να ψηφίσουν τουλάχιστον τα 2/3 των μαθητών που ψήφισαν για να το εκλέξουν.

37. Σε περίπτωση που ένα μέλος του μαθητικού συμβουλίου παραιτηθεί, τη θέση του παίρνει ο κατά σειρά πρώτος αναπληρωματικός. Αν παραιτηθεί ή ανακληθεί ο πρόεδρος, ο αντιπρόεδρος ή ο γραμματέας, το συμβούλιο, μετά τη συμπλήρωσή του, συμπληρώνει με ψηφοφορία την κενή θέση του προεδρείου. Αν παραιτηθούν 8 ή περισσότερα μέλη του συμβουλίου (ή ανακληθούν από τη γενική συνέλευση του σχολείου) τότε επαναλαμβάνονται οι εκλογές.

38. Το τριμελές προεδρείο του μαθητικού συμβουλίου εκπροσωπεί το σχολείο.

39. Τρεις εκπρόσωποι των μαθητικών κοινοτήτων, που ορίζονται με απόφαση του μαθητικού συμβουλίου του σχολείου μετέχουν στο σχολικό συμβούλιο του σχολείου, κατά τις διατάξεις του άρθρου 51 του Ν. 1566/1985. Ο πρόεδρος του μαθητικού συμβουλίου μετέχει στη σχολική επιτροπή του σχολείου κατά τις διατάξεις του άρθρου 52 του Ν. 1566/85.

40. Και μετά την εκλογή του μαθητικού συμβουλίου του σχολείου ο κυρίαρχος λόγος παραμένει στις γενικές συνελεύσεις των μαθητικών κοινοτήτων, που είναι τα ανώτατα όργανά τους.

Άρθρο 4.

Πόροι των μαθητικών κοινοτήτων.

1. Οι πόροι κάθε μαθητικής κοινότητας είναι τακτικοί και έκτακτοι. Τακτικοί είναι οι εισφορές των μελών της κοινότητας, σύμφωνα με όσα θα καθορίσει η πρώτη γενική συνέλευση κάθε μαθητικής κοινότητας. Έκτακτοι πόροι είναι όσοι προέρχονται από προσφορές και εισπράξεις από διάφορες εκδηλώσεις της μαθητικής κοινότητας.

2. Ποσά που προέρχονται από εκδηλώσεις, στις οποίες παίρνουν μέρος μαθητές από διάφορες μαθητικές κοινότητες του σχολείου, χωρίζονται σε ίσα μέρη και μοιράζονται στα ταμεία των μαθητικών κοινοτήτων από το μαθητικό συμβούλιο του σχολείου.

3. Τους πόρους της μαθητικής κοινότητας διαχειρίζεται το συμβούλιό της. Οι αποδείξεις εισπραξης και πληρωμής υπογράφονται από τον πρόεδρο και τον ταμία.

4. Οι πόροι που μένουν στο τέλος κάθε σχολικής χρονιάς παραδίδονται στη διεύθυνση του σχολείου και φυλάσσονται απ' αυτήν, μεταφέρονται δε στην επόμενη τάξη, ενώ το υπόλοιπο του ταμείου της τελευταίας τάξης παραδίδεται στην πρώτη τάξη του επόμενου σχολικού χρόνου.

Άρθρο 5.

Πειθαρχικά.

1. Για να κατοχυρωθεί η ουσιαστική και απρόσκοπτη λειτουργία του σχολείου προϋπόθεση αποτελεί η ανάπτυξη της συνεργασίας καθηγητών - μαθητών. Τα θέματα που δημιουργούνται από τη συμπεριφορά των μαθητών μέσα στο σχολείο δεν αποτελούν αντικείμενο προστριβής και αντιδικίας αλλά αντιμετωπίζονται με διάλογο, κατανόηση και καλή θέληση.

2. Σε περιπτώσεις που δημιουργείται πρόβλημα από τη συμπεριφορά μαθητή ή μαθήτριας στο σχολείο, ανεξάρτητα και πέρα από τη διαδικασία επιβολής ποινών, όπως ορίζεται από τη σχολική νομοθεσία, η γενική συνέλευση της μαθητικής κοινότητας, στην οποία ανήκει ο μαθητής ή η μαθήτρια συνέρχεται έκτακτα με πρωτοβουλία του συμβουλίου της κοινότητας, συζητάει το θέμα και εισηγείται τον τρόπο αντιμετώπισής του στο σύλλογο των καθηγητών που έχει και την ευθύνη της τελικής απόφασης.

3. Ο πρόεδρος της μαθητικής κοινότητας μεταφέρει στο σύλλογο των καθηγητών την άποψη της γενικής συνέλευσης της κοινότητας.

4. Ο πρόεδρος της μαθητικής κοινότητας καθώς και το προεδρείο του μαθητικού συμβουλίου του σχολείου παραβρίσκονται στις αντίστοιχες συνεδριάσεις του συλλόγου των καθηγητών με δικαίωμα λόγου.

5. Μαθητής, παραπεμπόμενος για παράπτωμα στο σύλλογο των καθηγητών, έχει δικαίωμα της απολογίας.

6. Σε κάθε περίπτωση που συζητούνται στο σύλλογο των καθηγητών πειθαρχικά θέματα παραβρίσκονται στις σχετικές συνεδριάσεις με δικαίωμα λόγου και οι εκπρόσωποι των μαθητών που αναφέρονται στην παράγραφο 4 αυτού του άρθρου.

Άρθρο 6.

Δραστηριότητες των μαθητικών κοινοτήτων.

1. Οι μαθητικές κοινότητες των διαφόρων τάξεων ή τμημάτων μπορούν, μετά από απόφαση ή των γενικών συνελεύσεων, ή των συμβουλίων τους ή του μαθητικού συμβουλίου του σχολείου να πραγματοποιούν κοινές εκδηλώσεις.

2. Το σχολείο, πέρα από χώρο παιδείας, μπορεί και πρέπει να γίνει χώρος πολιτιστικής δημιουργίας και ανάπτυξης καθώς και καλλιέργειες του αθλητικού πνεύματος και της άθλησης. Οι μαθητικές κοινότητες με δική τους πρωτοβουλία και με τη συνεργασία και την τελική έγκριση της διεύθυνσης και του συλλόγου των καθηγητών του σχολείου, προωθούν πολιτιστικές εκδηλώσεις (επιστημονικές διαλέξεις, συζητήσεις, ποιητικές ή μουσικές βραδιές, συναυλίες, εκθέσεις, θέατρο κ.λπ.) που αναφέρονται σε κάθε μορφή επιστήμης και τέχνης, όπως επίσης και διοργανώσεις αθλητικών αγώνων. Σε κάθε σχολείο μπορεί να ιδρυθούν όμιλοι ψυχαγωγικού και πολιτιστικού χαρακτήρα, στους οποίους μπορούν να δραστηριοποιούνται οι μαθήτριες και οι μαθητές, από διάφορες τάξεις ή τμήματα, ανάλογα με τα ενδιαφέροντα τους (π.χ. κινηματογραφικός όμιλος, θεατρικός, φωτογραφικός, σκακιστικός, όμιλος φίλων του περιβάλλοντος, λογοτεχνικός,

μουσικός, αθλητικός, πρακτικών κατασκευών κ.λπ.). Οι συνεδριάσεις αυτών των ομίλων πραγματοποιούνται στο σχολείο, σε ώρες εκτός των διδακτικών, ικανοποιούν τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα των μαθητών και καλλιεργούν το ταλέντο των μελών τους. Αρμόδιο όργανο για το συντονισμό της δουλειάς τους είναι το μαθητικό συμβούλιο του σχολείου.

3. Στις συνεδριάσεις του συλλόγου των καθηγητών, όταν συζητούνται πολιτιστικές, αθλητικές και γενικά μαθητικές δραστηριότητες (π.χ. συγκρότηση βιβλιοθήκης, μορφωτικές επισκέψεις και εκδρομές, διοργάνωση σχολικών εορτών, δημιουργία και συντήρηση σχολικού μουσείου κ.λπ.) συμμετέχει με δικαίωμα λόγου, το προεδρείο του μαθητικού συμβουλίου του σχολείου.

4. Η ελευθερία της έκφρασης αναγνωρίζεται ως βασικό μέσο αγωγής και επικοινωνίας. Το δικαίωμα αυτό στο σχολικό περιβάλλον υλοποιείται με τα παρακάτω :

α) Με ευθύνη του μαθητικού συμβουλίου του σχολείου υπάρχει στο σχολείο πίνακας μαθητικών ανακοινώσεων για μαθητικά θέματα. Η διεύθυνση του σχολείου θα πρέπει, σε συνεννόηση με το μαθητικό συμβούλιο, να παραχωρήσει το χώρο που θα αναρτηθεί ο πίνακας σε κεντρικό σημείο του σχολείου. Ευνόητο είναι πως ο πίνακας αυτός θα χρησιμοποιείται και από τις μαθητικές κοινότητες, για μαθητικά θέματα.

β) Με πρωτοβουλία επίσης των μαθητικών κοινοτήτων μπορούν να εκδίδονται έντυπα (σχολικό περιοδικό, εφημερίδα, ενημερωτικά έντυπα) από τους μαθητές για την ενημέρωση και την ανταλλαγή απόψεων με τους συμμαθητές τους ή και τους άλλους φορείς του σχολείου. Την ευθύνη για τη σύνταξη του περιοδικού ή της εφημερίδας θα έχει συντακτική επιτροπή που θα αποτελείται από μέλη της

μαθητικής κοινότητας. Καθηγητής - σύμβουλος, ορίζεται από το σύλλογο των καθηγητών, για τη συμπαράσταση και βοήθεια στην έκδοση των εντύπων.

5. Η αμφίεση μέσα στο σχολείο ανήκει στην προσωπική ευθύνη των ίδιων των μαθητριών και των μαθητών. Η μαθητική κοινότητα έχει το δικαίωμα να επεμβαίνει, όταν παρατηρούνται ακρότητες ή εκκεντρισμοί και να συστήνει συμμόρφωση σε ό, τι θεωρείται αντικειμενικά ευπρεπές και είναι πλατιάς κοινωνικής αποδοχής. Τα οποιαδήποτε προβλήματα όμως σχετικά με την εμφάνιση των μαθητριών ή των μαθητών αντιμετωπίζονται με πνεύμα διαλόγου, καλής θέλησης και με συνεννόηση των μαθητικών κοινοτήτων με τη διεύθυνση του σχολείου, το σύλλογο των καθηγητών και το σύλλογο γονέων και κηδεμόνων. Αν ανάλογο θέμα παραπεμφθεί για συζήτηση και απόφαση στο σύλλογο των καθηγητών, όπου ανήκει και η όποια τελική απόφαση, στη συζήτηση του συλλόγου καθηγητών παραβρίσκονται, με δικαίωμα λόγου, ο πρόεδρος της μαθητικής κοινότητας, στην οποία ανήκει η μαθήτρια ή ο μαθητής που κρίνεται, καθώς και το τριμελές προεδρείο του μαθητικού συμβουλίου του σχολείου.

6. Η καθαριότητα και η διατήρηση σε καλή κατάσταση των σχολικών χώρων και των μέσων διδασκαλίας (θρανία, μαυροπίνακες, εποπτικά μέσα διδασκαλίας, έπιπλα, κ.τ.λ.) όχι μόνο αποτελούν προϋπόθεση για τη σωστή και αποδοτική λειτουργία του σχολείου αλλά και υποχρέωση της σχολικής κοινότητας απέναντι στα μέλη της και στον ελληνικό λαό.

7. Οι μαθητικές κοινότητες και τα μέλη τους αναλαμβάνουν να περιφρουρήσουν το δικαίωμα των μαθητών να ζουν τη σχολική ζωή τους σε χώρους που θα πληρούν τις προϋποθέσεις για μάθηση, να περιφρουρήσουν την περιουσία του ελληνικού λαού. Σκόπιμη φθορά της σχολικής περιουσίας με πράξεις ή

παραλείψεις αποτελεί ουσιαστικά αντικοινωνική συμπεριφορά αφού η δαπάνη για αγορά, επιδιόρθωση ή αντικατάσταση προέρχεται από τους φόρους που πληρώνει ο εργαζόμενος ελληνικός λαός. Οι μαθητικές κοινότητες σ' αυτό το θέμα συνεργάζονται και υποβοηθούν τη διεύθυνση του σχολείου, που βέβαια έχει την ευθύνη για την προστασία των μέσων διδασκαλίας καθώς και για την καθαριότητα του διδακτηρίου και των υπολοίπων σχολικών χώρων. Οι μαθητικές κοινότητες επίσης μπορούν και πρέπει να επεμβαίνουν και ελέγχουν τα μέλη τους, ώστε να αποφεύγεται η αναγραφή στους τοίχους των αιθουσών διδασκαλίας, των διαδρόμων και των κοινοχρήστων χώρων συνθημάτων, σχημάτων, συμβόλων, ασέμνων λέξεων ή φράσεων κ.τ.λ. που και αντιαισθητικά είναι αλλά και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια υποβαθμίζουν.

8. Οι μαθητικές κοινότητες σε συνεργασία και μετά από έγκριση του συλλόγου καθηγητών έχουν την ευθύνη για την παρακολούθηση των συνθηκών λειτουργίας των σχολικών κυλικείων. Το μαθητικό συμβούλιο κάθε σχολείου και εκπρόσωποι των καθηγητών θα πρέπει να ελέγχουν την καθαριότητα και τον τρόπο εξυπηρέτησης των μαθητών στα κυλικεία.

9. Οι μαθητικές κοινότητες έχουν το δικαίωμα να χρησιμοποιούν σχολικούς χώρους για τις δραστηριότητες που περιγράφει ο Κανονισμός λειτουργίας τους.

Άρθρο 7.

Τελικές διατάξεις

1. Από την κοινοποίηση αυτού του κανονισμού παύει η ισχύς του από 31.3.1982 προηγούμενου κανονισμού λειτουργίας των μαθητικών κοινοτήτων.

2. Ο κανονισμός αυτός εφαρμόζεται υποχρεωτικά από το σχολικό έτος 1986-87 σε όλες τις σχολικές μονάδες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, δημόσιες και ιδιωτικές.

3. Με τη φροντίδα και την ευθύνη της διεύθυνσης και του συλλόγου των διδασκόντων κάθε σχολείου, ο κανονισμός αυτός διανέμεται σε όλους τους διδάσκοντες, αναρτάται σε εμφανές σημείο κάθε σχολείου, παραδίδεται ένα αντίτυπο στο συμβούλιο κάθε μαθητικής κοινότητας και γίνεται ευρεία ενημέρωση των μαθητών για το περιεχόμενό του.

4. Η τήρηση του κανονισμού αποτελεί αντικείμενο καθημερινής προσπάθειας των οργάνων της κοινότητας, βασίζεται όμως κύρια στην υπευθυνότητα των μελών της σχολικής ζωής.

Σύλλογος γονέων και κηδεμόνων

Παρακάτω παρατίθενται όλες οι προβλεπόμενες στον νόμο αρμοδιότητες και τα δικαιώματα του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων.

ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΓΟΝΕΩΝ

N.1566/85 Αρ. 53

(Διατάξεις του άρθρου 53 N.1566/85, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 § 1 β του Ν.2621 /1998)

N.2621 23.6.98 (Φ.Ε.Κ. 136/Α')

Δ4/633/19.11.98

9. Η θητεία όλων των μελών του Δ.Σ. του συλλόγου των γονέων του σχολείου, του Δ.Σ. της ένωσης, της ομοσπονδίας και της συνομοσπονδίας γονέων είναι διετής, καθώς και η θητεία των εκπροσώπων τους στα προβλεπόμενα όργανα από τις διατάξεις των άρθρων 48, 49, 50, 51, 52, και 53 του Ν. 1566/1985. Η θητεία

των γονέων ή κηδεμόνων, που συμμετέχουν στα ανωτέρω όργανα, λήγει αυτοδικαίως στην περίπτωση που τα τέκνα τους δεν φοιτούν πλέον στο σχολείο.

10. Οι διατάξεις του παρόντος υπερισχύουν τυχόν αντιθέτων διατάξεων των καταστατικών συλλόγου, ένωσης ομοσπονδίας και συνομοσπονδίας.

11. Μετά την δημοσίευση του παρόντος οι σύλλογοι γονέων, οι ενώσεις συλλόγων γονέων, οι ομοσπονδίες ενώσεων συλλόγων γονέων και η συνομοσπονδία διεξάγουν εκλογές για την ανάδειξη νέων αιρετών διοικήσεων. Οι εκλογές αυτές διεξάγονται με τις προϋποθέσεις των προηγούμενων παραγράφων.

12. Με απόφαση του ΥΠ.Ε.Π.Θ., ρυθμίζεται κάθε λεπτομέρεια για την εφαρμογή των προηγούμενων παραγράφων.

14. Ο διευθυντής του σχολείου, όπου δεν έχει ιδρυθεί σύλλογος γονέων, μεριμνά μόνο για τη σύγκληση γενικής συνέλευσης των γονέων, προκειμένου να ιδρύσει αυτός, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος. Ο διευθυντής του σχολείου, τουλάχιστον δεκαπέντε ημέρες πριν από τη γενική συνέλευση, καλεί τους γονείς και ενημερώνει σχετικά το σύλλογο των διδασκόντων.

Συγκρότηση και λειτουργία οργανώσεων γονέων των μαθητών των σχολείων

Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Δ4/662 α/ 23-12-1998 ΥΠ.Ε.Π.Θ.

Άρθρο 1

Όργανα Διοίκησης οργανώσεων γονέων

1. Όργανα διοίκησης του Συλλόγου Γονέων, της Ένωσης Συλλόγων Γονέων της Ομοσπονδίας Ενώσεων Συλλόγων Γονέων και της Συνομοσπονδίας Γονέων είναι η Γεν Συνέλευση και το Διοικητικό Συμβούλιο αυτών, κατά περίπτωση.

2. Η Γεν. Συνέλευση του Συλλόγου Γονέων αποτελείται από τους γονείς των μαθητών κάθε δημόσιου ή ιδιωτικού σχολείου, οι οποίοι μετέχουν αυτοδικαίως σε αυτή, υπό την έννοια ότι (α) το καταστατικό δεν μπορεί να αποκλείσει γονέα να γίνει οποτεδήποτε μέλος του συλλόγου, μετά την εκπλήρωση τυχόν υποχρεώσεών του, β) στις γενικές συνελεύσεις δεν καλούνται μόνο τα εγγεγραμμένα μέλη αλλά όλοι οι γονείς, οι οποίοι ακόμα και κατά την έναρξη των εργασιών της Γενικής Συνέλευσης, μετά την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους, μπορεί να γίνουν μέλη του Συλλόγου και να υποβάλλουν υποψηφιότητα ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή Εκπρόσωποι του Συλλόγου στην Ένωση γονέων.

3. Η Γενική Συνέλευση της Ένωσης Συλλόγων Γονέων αποτελείται από όλους τους εκπροσώπους των Συλλόγων γονέων των σχολείων της ίδιας κοινότητας ή, δήμου ή δημοτικού διαμερίσματος.

4. Η Γενική Συνέλευση της Ομοσπονδίας Ενώσεων Συλλόγων Γονέων αποτελείται από όλους τους εκπροσώπους των Ενώσεων Συλλόγων Γονέων κάθε νομού (Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση) ή νομαρχιακού διαμερίσματος.

5. Η Γενική Συνέλευση της Συνομοσπονδίας Γονέων αποτελείται από τους εκπροσώπους των Ομοσπονδιών Ενώσεων Συλλόγων Γονέων όλης της χώρας.

6. Τα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων των κατά την παρ. 1 του άρθρου αυτού οργάνων καθώς και οι εκπρόσωποι αυτών στα ανώτερα όργανα εκλέγονται από τις Γενικές Συνελεύσεις με το σύστημα της απλής αναλογικής.

7. Οι Γενικές Συνελεύσεις συγκαλούνται, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο καταστατικό τους. Στην περίπτωση που δεν έχει συγκροτηθεί ο σύλλογος γονέων σε σωματείο, ο Διευθυντής ή ο ασκών χρέη Διευθυντή εκπαιδευτικός φροντίζει μόνο για την έγκαιρη σύγκληση Γεν. Συνέλευσης των γονέων όλων των μαθητών

προκειμένου οι γονείς αυτοί να αποφασίσουν για τη συγκρότηση του συλλόγου τους ως σωματείου. Για το σκοπό αυτό ο Διευθυντής, τουλάχιστον δέκα πέντε ημέρες πριν από τη γενική συνέλευση ενημερώνει σχετικά τους γονείς.

Άρθρο 2

Σύλλογος Γονέων

Διαδικασία ψηφοφορίας. Ανακήρυξη υποψηφίων. Αποτελέσματα εκλογών.

1. Η Ψηφοφορία για την ανάδειξη των Διοικητικών Συμβουλίων και των εκπροσώπων στα ανώτερα όργανα, είναι μυστική.

2. Οι Γενικές Συνελεύσεις, πριν από την έναρξη των σχετικών εργασιών τους, εκλέγουν κατά το καταστατικό, το όργανο που θα έχει την ευθύνη για τη διεξαγωγή της ψηφοφορίας, την καταμέτρηση των ψήφων, την κατανομή των ψήφων και τη σύνταξη των σχετικών πρακτικών ανάδειξης των Εκλεγέντων.

3. Εφόσον δεν έχει ιδρυθεί σωματείο ή δεν προβλέπεται από το καταστατικό η Γεν. Συνέλευση ορίζει τριμελή εφορευτική επιτροπή για τη διενέργεια των σχετικών εκλογών και των λοιπών συναφών προς αυτές διαδικασιών, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο.

4. Η Γεν. Συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία σύμφωνα με όσα ορίζονται στο καταστατικό της κατά την ψηφοφορία όμως πρέπει να ψηφίσουν γονείς που εκπροσωπούν τουλάχιστον το 1/3 των μαθητών της σχολικής μονάδας. Οι γονείς έχουν μία ψήφο ο καθένας ανεξάρτητα από πόσα παιδιά εκπροσωπούν.

Σημείωση: Οι εκλογές επαναλαμβάνονται μέχρι δύο φορές, με τις ίδιες προϋποθέσεις απαρτίας του προηγούμενου εδαφίου, εφόσον δεν ψηφίσουν γονείς που εκπροσωπούν το ως άνω ποσοστό των μαθητών. Στην περίπτωση που δεν επιτυγχάνεται και μετά την τρίτη επανάληψη των εκλογών η εκπροσώπηση του ενός

τρίτου των μαθητών του σχολείου, ο σύλλογος γονέων θεωρείται ότι εκλέγεται νομίμως αλλά δε συμμετέχει στη σχολική επιτροπή, στο σχολικό συμβούλιο και δεν εκπροσωπείται στην ένωση γονέων. Στην τελευταία αυτή περίπτωση το Δ.Σ. του Συλλόγου μπορεί να αποφασίσει την επαναπροκήρυξη εκλογών για την επίτευξη των προϋποθέσεων απαρτίας του πρώτου εδαφίου της παραγράφου αυτής. Η Εφορευτική Επιτροπή μετά τη διαπίστωση της απαρτίας της Γεν. Συνέλευσης, μεριμνά για την ομαλή διεξαγωγή της ψηφοφορίας, λαμβάνει οποιοδήποτε πρόσφορο μέτρο. κυρίως σε ότι αφορά τη διασφάλιση της μυστικότητας της ψηφοφορίας, της διαπίστωσης της ταυτότητας των ψηφοφόρων και της νομιμοποίησης αυτών ως εκλογέων.

5. Μετά το πέρας της ψηφοφορίας η εν λόγω εφορευτική επιτροπή προβαίνει στην καταμέτρηση των έγκυρων ψηφοδελτίων και
- α) εφόσον στις εκλογές κατατίθενται περισσότερα από ένα ψηφοδέλτια
- (i) καθορίζει το εκλογικό μέτρο διαιρώντας το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων με τον αριθμό των μελών του διοικητικού συμβουλίου (εφόσον κατά τη διαίρεση αυτή προκύψει κλάσμα, δεν λαμβάνεται υπόψη) και
- (ii) καθορίζει τον αριθμό των θέσεων που καταλαμβάνει κάθε συνδυασμός στο διοικητικό συμβούλιο διαιρώντας τον αριθμό των έγκυρων ψηφοδελτίων που έλαβε κάθε υποψήφιος με το εκλογικό μέτρο.
- (iii) Μεμονωμένος υποψήφιος που έλαβε αριθμό ψήφων ίδιο ή μεγαλύτερο από το εκλογικό μέτρο καταλαμβάνει μία έδρα στο όργανο για το οποίο είχε θέσει υποψηφιότητα.
- (iv) Συνδυασμός που περιλαμβάνει υποψηφίους λιγότερους από τις θέσεις που του ανήκουν καταλαμβάνει το πολύ τόσες θέσεις, όσοι είναι και οι υποψήφιοί του.

(v) Οι θέσεις που μένουν αδιάθετες σύμφωνα με τις διατάξεις των προηγούμενων περιπτώσεων κατανέμονται από μία στους συνδυασμούς εκείνους που έχουν καταλάβει τουλάχιστον μία θέση και οι οποίοι συγκεντρώνουν υπόλοιπο ψηφοδελτίων μεγαλύτερο από το $1/3$ του εκλογικού μέτρου και που πλησιάζουν περισσότερο το εκλογικό μέτρο.

(vi) Οι θέσεις που μένουν ακόμα αδιάθετες κατανέμονται μεταξύ των συνδυασμών που έχουν το μεγαλύτερο υπόλοιπο ψηφοδελτίων από μία θέση. Σε περίπτωση ισοδυναμίας γίνεται κλήρωση ενώπιον της επιτροπής που είναι υπεύθυνη για τη διεξαγωγή των εκλογών.

β) Εφόσον οι εκλογές γίνονται με ενιαίο ψηφοδέλτιο, κάθε ψηφοφόρος μπορεί να θέσει σταυρούς προτίμησης μέχρι το 40% των εκλεγόμενων και οι θέσεις του Διοικητικού Συμβουλίου κατανέμονται με βάση τον αριθμό των σταυρών που έλαβε κάθε υποψήφιος. Εφόσον το 40% των εκλεγόμενων αντιστοιχεί σε δεκαδικό αριθμό από 0,5 και άνω, στρογγυλοποιείται στην αμέσως επόμενη μονάδα.

6. α) Όταν οι εκλογές για την ανάδειξη των εκπροσώπων των Συλλόγων Γονέων στην Ένωση Γονέων γίνονται με ενιαίο ψηφοδέλτιο, κάθε ψηφοφόρος μπορεί να επιλέξει έναν μόνον από τους υποψηφίους. Όσοι εκπρόσωποι έχουν εκλεγεί με διαφορετικό σύστημα σταυροδοσίας πριν από τη δημοσίευση της παρούσας απόφασης θεωρούνται ότι έχουν εκλεγεί νόμιμα, εφόσον έχουν εφαρμοσθεί κατά τα λοιπά οι διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 53 του ν. 1566/85.

β) Όταν οι εκλογές των διοικητικών συμβουλίων των Ενώσεων Γονέων, των Ομοσπονδιών Γονέων και της Συνομοσπονδίας γίνονται με ενιαίο ψηφοδέλτιο, κάθε

εκπρόσωπος μπορεί να επιλέξει μέχρι το 40% των μελών που πρόκειται να εκλεγούν.

Άρθρο 3

Ένωση γονέων. Ομοσπονδία. Συνομοσπονδία Γονέων. Εκλογές ανάδειξης εκπροσώπων.

1. Το Διοικητικό συμβούλιο του Συλλόγου Γονέων, της Ένωσης του Συλλόγου Γονέων, της Ομοσπονδίας των Ενώσεων Συλλόγων Γονέων και της Συνομοσπονδίας Γονέων, κατά περίπτωση, προβαίνει με βάση τα προβλεπόμενα στις παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 53 Ν. 1566/85, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 παρ 1β του Ν 2521/1998 στον καθορισμό του αριθμού των εκπροσώπων τους στο αμέσως ανώτερο όργανο.

2. Η Γενική Συνέλευση κάθε οργάνου προβαίνει στην εκλογή των εκπροσώπων του στο αμέσως ανώτερο όργανο εφαρμοζομένων αναλόγως των διατάξεων του άρθρου 2 της απόφασης αυτής. Το Δ.Σ. οποιουδήποτε οργάνου δεν μπορεί να απαγορεύσει τη συμμετοχή των εκλεγμένων εκπροσώπων στα ανώτερα όργανα.

3. Το Διοικητικό συμβούλιο του Συλλόγου Γονέων κάθε σχολικής μονάδας ανακοινώνει εγγράφως στον οικείο Δήμαρχο ή πρόεδρο της Κοινότητας τα ονόματα των εκπροσώπων με τη σειρά εκλογής τους. Η ανακοίνωση αυτή δε λαμβάνεται υπόψη αν δεν συνοδεύεται από επικυρωμένο απόσπασμα των πρακτικών της Γεν. Συνέλευσης στο οποίο αναφέρονται τα ονόματα αυτών που ψήφισαν και αυτών που έχουν εκλεγεί ως εκπρόσωποι.

4. Με τη φροντίδα του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου γονέων κοινοποιούνται τα αποτελέσματα των εκλογών στον Διευθυντή του Σχολείου, ο

οποίος βεβαιώνει στο Δήμαρχο ή το Πρόεδρο της Κοινότητας εγγράφως ότι από το μαθητικό δυναμικό του σχολείου, σε συνδυασμό με τον αριθμό των ψηφισάντων, προκύπτει η απαρτία της Γεν. Συνέλευσης και δικαιολογείται ο αριθμός των εκπροσώπων.

5. Τα ονόματα όλων των εκπροσώπων αποστέλλονται από τα Δ.Σ. των Συλλόγων Γονέων στην Ένωση των Συλλόγων Γονέων. Μετά την ολοκλήρωση της εκλογικής διαδικασίας και τη γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων των εκλογών, η διοίκηση της Ένωσης των Συλλόγων Γονέων καλεί όλους τους εκπροσώπους σε Γενική Συνέλευση, για να εκλέξουν το νέο διοικητικό Συμβούλιο και τα άλλα προβλεπόμενα όργανα και εκπροσώπους, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 2 της απόφασης αυτής.

6. Η Γεν. Συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία, αν υπάρχουν κατά την έναρξή των εργασιών της τα περισσότερα μέλη από όσα έχουν οριστεί.

7. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης των Συλλόγων Γονέων ανακοινώνει με τη σειρά εκλογής τους τα ονόματα των επιλεγέντων ως εκπροσώπων της στην οικεία Ομοσπονδία Γονέων μαζί με επικυρωμένα πρακτικά από τα οποία προκύπτουν τα ονόματα των ψηφισάντων και των εκλεγέντων. Τα αποτελέσματα των εκλογών κοινοποιούνται με τη φροντίδα του Διοικητικού Συμβουλίου της Ένωσης των Συλλόγων Γονέων στον αρμόδιο Νομάρχη ο οποίος προβαίνει σε διαπίστωση της νομιμότητας της σχετικής διαδικασίας ως προς την απαρτία της Γεν. Συνέλευσης και τον αριθμό των εκπροσώπων και ενημερώνει σχετικά την Ομοσπονδία Γονέων.

8. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ομοσπονδίας Γονέων κάθε νομού ή νομαρχιακού διαμερίσματος, ανακοινώνει τα ονόματα των εκπροσώπων της στη

Συνομοσπονδία, με τη σειρά εκλογής τους, μαζί με επικυρωμένα πρακτικά από τα οποία προκύπτουν τα ονόματα των ψηφισάντων και των εκλεγέντων. Τα αποτελέσματα των εκλογών κοινοποιούνται με τη φροντίδα των Διοικητικών Συμβουλίων των Ομοσπονδιών στη Γενική Διεύθυνση Διοίκησης Α΄/θμιας και Β΄/θμιας Εκπαίδευσης η οποία προβαίνει στη διαπίστωση της νομιμότητας της διαδικασίας ως προς την απαρτία της Γεν. Συνέλευσης και τον αριθμό των εκπροσώπων και ενημερώνει σχετικά τη Συνομοσπονδία Γονέων.

9. Η Γενική Συνέλευση της Συνομοσπονδίας Γονέων προβαίνει στην εκλογή του διοικητικού Συμβουλίου της, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 της απόφασης αυτής.

Άρθρο 4

Λοιπές διατάξεις

1. Οι εκλογές για την ανάδειξη κατά περίπτωση Διοικητικών Συμβουλίων των Ενώσεων Γονέων, των Ομοσπονδιών Γονέων και της Συνομοσπονδίας Γονέων διενεργούνται μετά την εκπνοή των προθεσμιών που προβλέπονται από τη διάταξη του άρθρου 2 του ν. 26 21 /1998 για την ανάδειξη Διοικητικού Συμβουλίου του αμέσως κατώτερου συλλογικού οργάνου.

2. Εφόσον για οποιοδήποτε λόγο δεν έχει συγκροτηθεί σε σωματείο ο Σύλλογος Γονέων ενός Σχολείου, η Ένωση Γονέων, η Ομοσπονδία Γονέων και η Συνομοσπονδία καλούνται σε Γενική Συνέλευση κατά περίπτωση από τον οικείο Διευθυντή Σχολικής μονάδας, Δήμαρχο ή Πρόεδρο Κοινότητας, από τον αντίστοιχο Νομάρχη και από το Γενικό Διευθυντή της Διοίκησης Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Κ.Υ. του ΥΠΕΠΘ. Η Γενική αυτή Συνέλευση έχει ως

σκοπό τη διενέργεια εκλογών για την ανάδειξη Δ.Σ., κατά περίπτωση και των εκπροσώπων τους στα ανώτερα όργανα, όπου απαιτείται.

Άρθρο 5

Μεταβατικές διατάξεις

1. Οι Σύλλογοι Γονέων που υπάρχουν και λειτουργούν στα σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 53 ν. 1566/85, ως ίσχυε προ της αντικατάστασής του με το άρθρο 2 παρ.1 β του ν.2621 /1998, οφείλουν να τροποποιήσουν το καταστατικό τους και να το προσαρμόσουν στις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν.2621 /1998 και της απόφασης αυτής. Αν δεν γίνει αυτό, μπορεί να συνεχίζουν να υπάρχουν ως σύλλογοι και να λειτουργούν σύμφωνα με τον Αστικό Κώδικα. Δεν μπορούν όμως τα Δ.Σ. ή τα μέλη των συλλόγων να μετέχουν στις διαδικασίες τα όργανα και τις σχολικές δραστηριότητες, όπως αυτά προβλέπονται από τον παραπάνω νόμο ν. 1566/85, όπως ισχύει.

2. Μέχρι να γίνει τροποποίηση των καταστατικών των Συλλόγων Γονέων ή να συγκροτηθούν σε σωματείο οι Σύλλογοι Γονέων αναγνωρίζονται ως Σύλλογοι όσοι λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του ν. 2621 /1998 και τις διατάξεις της απόφασης αυτής.

3. Όσοι Σύλλογοι γονέων ή Ομοσπονδίες έχουν εκλέξει Δ.Σ. χωρίς τήρηση των διαδικασιών και προϋποθέσεων της απόφασης αυτής υποχρεώνονται σε επανάληψη των εκλογών εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση της. κατά παρέκκλιση των προθεσμιών του άρθρου 2.

4. Κάθε αντίθετη διάταξη με την απόφαση αυτή καταργείται.

Δ4/33/19.1.87 Απόφ. ΥΠ.Ε.Π.Θ.

(ΦΕΚ 65B/87)

Στις περιπτώσεις που η διενέργεια εκλογών για την ανάδειξη Δ.Σ. των συλλόγων γονέων των μαθητών ή εκπροσώπων των γονέων στην ένωση ομοσπονδία ή συνομοσπονδία γονέων, γίνεται με ενιαίο ψηφοδέλτιο οι υποψήφιοι που περιλαμβάνονται στο ψηφοδέλτιο αυτό θεωρούνται χωριστοί υποψήφιοι και οι εκλογείς δηλώνουν την προτίμηση τους, με την παράθεση σταυρού στο όνομα ενός μόνο υποψηφίου.

Παράρτημα 1.3. Αυτούσια συνέντευξη

Παρακάτω παρατίθεται μια από τις συνεντεύξεις των διευθυντών του δείγματος, όπως καταγράφηκε.

1. Γνωρίζετε τη σχολική νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων;
Απάντηση: Προσπαθώ να ενημερώνομαι.
2. Θεωρείτε σημαντική/απαραίτητη την καλή γνώση της σχολικής νομοθεσίας που διέπει τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων;
Απάντηση: Φυσικά.
3. Θεωρείτε ότι είναι εύκολο να εφαρμοστεί κατά γράμμα η σχολική νομοθεσία;
Εάν όχι, αναφέρετε ένα παράδειγμα.
Απάντηση: Καθόλου. Είναι πάρα πολλές οι φορές που υπάρχει, ας πούμε, σύγκρουση. Ο σύλλογος διδασκόντων έχει πολλές αρμοδιότητες και, όταν, για παράδειγμα, θα πρέπει να οργανώσει μια σχολική γιορτή, αποκριάτικη στην προκειμένη, την ώρα λειτουργίας του σχολείου έχει περιορισμό, μια απογευματινή ώρα πάλι περιορίζεται για διάφορους λόγους.
4. Είστε υπέρμαχος της κατά γράμμα εφαρμογής της σχολικής νομοθεσίας;
Εάν όχι, γιατί;

Απάντηση: Είμαστε αναγκασμένοι να την εφαρμόζουμε και, παράλληλα, στην καθημερινή πρακτική, είμαστε αναγκασμένοι να λειτουργούμε με περισσότερη ευελιξία, γιατί είναι πάρα πολύ πιεστική και σε κάποιες περιπτώσεις, εντελώς ανεφάρμοστη. Εάν ήμασταν αναγκασμένοι να την εφαρμόσουμε, που είμαστε, θα πρέπει κάποια πράγματα σημαντικά για το σχολείο να τα αφήσουμε σε δεύτερη μοίρα ή να τα αποκλείσουμε, προκειμένου να είμαστε με το γράμμα του νόμου. Προσπαθούμε γενικά ως σχολείο, να είμαστε με το πνεύμα του και όχι με το γράμμα του. Φαντάζομαι, γίνεται παντού.

5. Μέσα σε ποιο χρονικό διάστημα και με ποιον τρόπο ενημερώνονται τα μέλη του συλλόγου διδασκόντων για τον χρόνο πραγματοποίησης των τακτικών συνεδριάσεων;

Απάντηση: Άλλες φορές προσπαθούμε να βρισκόμαστε λίγοι, όσοι είμαστε στο γραφείο και πλέον προσπαθούμε μέσω Webex να ενημερώνουμε και να πραγματοποιούμε τις συνελεύσεις. Είναι πιο γρήγορο και πιο εύκολο.

6. Σε ποιες διδακτικές ώρες πραγματοποιούνται οι γενικές συνελεύσεις των μαθητικών κοινοτήτων;

Απάντηση: Αυτό το αναλαμβάνει ο εκπαιδευτικός της κάθε τάξης.

7. Τι περιλαμβάνει το έγγραφο που παραδίδει το Δ.Σ. του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων στον διευθυντή, μετά το πέρας των εκλογών ανάδειξης συλλόγου γονέων και κηδεμόνων;

Απάντηση: Στα σχολεία που είμαι μέχρι τώρα δεν έχει χρειαστεί να λάβω κάποια ενημέρωση εγγράφως. Μας ανακοινώνουν τους γονείς που

έχουν εκλεγεί και τον ρόλο τους και μετά συζητούσαμε για τις δράσεις τους και τη συνεργασία μας.

8. Κατά τη γνώμη σας, η σχολική νομοθεσία, που αφορά τη λειτουργία του Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, των μαθητικών κοινοτήτων και του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων, ρυθμίζει κατά κανόνα την καθημερινότητα της σχολικής ζωής ή εξαιρετικές περιπτώσεις;

Απάντηση: Νομίζω βάζει ένα γενικό πλαίσιο και σου αφήνει κάποια περιθώρια να λειτουργήσεις στην καθημερινότητα. Δεν είναι τόσο εξειδικευμένο, νομίζω κινείται κάπου στη μέση.

9. Οι συνεχείς αλλαγές της σχολικής νομοθεσίας διευκολύνουν την καθημερινότητα ενός διευθυντή;

Απάντηση: Όχι, καθόλου. Υπάρχουν αντιδράσεις, για παράδειγμα, από τον σύλλογο γονέων και κηδεμόνων, όταν βλέπουν τη μία χρονιά να δρούμε με έναν συγκεκριμένο τρόπο και την επόμενη κάπως διαφορετικά. Είναι λογικό να μην ενημερώνεται και να μη γνωρίζει κάθε φορά που αλλάζει κάποια διάταξη, αλλά αυτό σε εμάς σίγουρα δημιουργεί πονοκέφαλο.

10. Θεωρείτε ότι υπάρχει πληθώρα νόμων και ως εκ τούτου αντινομίες στη σχολική νομοθεσία;

Απάντηση: Ναι και επιπλέον, θα έπρεπε να είναι και πιο ξεκάθαρο τι αλλάζει κάθε φορά και ποιον αφορά αυτή η αλλαγή.

11. Ως διευθυντής της σχολικής μονάδας έχετε αναγκαστεί να παραβλέψετε κάποιο κομμάτι της νομοθεσίας που να αφορά τη λειτουργία του

Συλλόγου Διδασκόντων/ουσών, των μαθητικών κοινοτήτων και του

Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων;

Απάντηση: Νομίζω όχι ιδιαίτερα. Απλά προσπαθούμε να έχουμε μια ευελιξία.

12. Ως διευθυντής σχολικής μονάδας έχετε νιώσει νομικά εκτεθειμένος - απροστάτευτος σε κάποια καθημερινή σας δραστηριότητα;

Απάντηση: Στο τρίπτυχο αυτό όχι τόσο. Γενικά όμως, ναι. Το έχω νιώσει πολλές φορές.